

48082

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
ANABİLİM DALI

**KİTLE SPORUNUN YAYGINLAŞTIRILMASI
AÇISINDAN TESİS VE POLİTİKALARIN
BELİRLENMESİ**

ARTVİN İL ÖRNEĞİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

~~T 48445~~

CENGİZ BAYRAKTAR

DANIŞMAN

Dr. EROL ÖZATA

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANLAMA VE YAYIN**

İSTANBUL 1995

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ

ŞEKİLLER LİSTESİ

GİRİŞ

1

I. BÖLÜM

KİTLE SPORUNU VE SPORİF OLAYA TEŞVİK EDEN FAKTÖRLER

5

1. KİTLE SPORUNU VE SPORİF OLAYI TEŞVİK EDEN FAKTÖRLER

6

1.1.KİTLE SPORUNU VE SPORİF OLAYI TEŞVİK EDEN ÇEVRE FAKTÖRLERİ

6

1.1.1.Sosyo-kültürel Faktörler

6

1.1.2.Demografik Faktörler

9

1.1.3.Ekonomik Çevrenin Etkisi

12

1.2. GÜDÜLEYİCİ FAKTÖRLER

15

1.2.1.İhtiyaçlar

15

1.2.2.Güdüler (insiyaklar)

15

1.2.3.Kişilik ve Tutumlar

15

1.2.4.Öğrenme

15

II. BÖLÜM TÜRK SPOR TEŞKİLATI, TÜRKİYE'DEKİ SPOR TESİSLERİ, SPOR ELEMANI VE KULÜPLERİN DURUMU

19

1. TÜRK SPOR TEŞKİLATINI MEYDANA GETİREN KURUM VE KURULUŞLAR

19

1.1.Kamu Kurum ve Kuruluşları

19

1.1.1.Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü

20

1.1.2. Spor Federasyonları

21

1.1.3.Gençlik ve Spor (il-İlçe) Müdürlükleri

23

1.1.4.Spor-Toto ve Loto Teşkilat Müdürlüğü

23

1.1.5.Üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri

23

1.1.6.Üniversite Spor Birlikleri (Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlıkları)

24

1.1.7.Türk Silahlı Kuvvetleri Spor Bölümleri

24

1.2.Özel Spor Kuruluşları

25

1.2.1.Spor Kulüpleri

25

1.2.2.Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi (TMOK)

27

1.2.3.Spor Vakıfları

27

1.2.4.Basın ve Yayın Kuruluşlarının Spor Bölümleri

27

2.TÜRKİYE'DE SPOR TESİSLERİ SPOR ELEMANLARI VE SPOR KULÜPLERİNİN DURUMU

28

2.1.Türkiye'deki Spor Tesisleri ve Özellikleri

28

2.2.Türkiye'de Antrenör ve Hakemlerin Sayısal Dağılımı

35

2.3.Türkiye'de Spor Kulüplerinin Vasıfları, Sayıları ve Sporcuların Dallara Göre Dağılımı

38

III. BÖLÜM

ARTVİN İLİNE GENEL BAKIŞ. İLDEKİ SPOR YATIRIMLARI VE SPOR FAALİYETLERİ

1. ARTVİN İLİNE GENEL BAKIŞ

44

1.1.İlin Tarihi

46

1.2.İlin Coğrafi Yapısı	48
1.2.1.Yüzey Şekilleri	48
1.2.2.İklim ve Bitki Örtüsü	49
1.3.İlin Sosyal Yapısı	51
1.3.1.İlin Ekonomisi	51
1.3.2.İlin Nüfusu	52
1.3.3.Yaşama Biçimi ve Eğitim	53
1.4.İlin Coğrafi ve Sosyal Yapısının Sportif Faaliyetlere Etkileri	54
2.İLDEKİ SPOR YATIRIMLARI VE SPOR FAALİYETLERİ	56
2.1.Artvin Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğü İl Spor Teşkilatı Tarihçesi	56
2.2.ARTVİN İLİ SPOR KULÜPLERİ VE TAAHHÜT ETTİĞİ SPOR DALLARI	58
2.3.ARTVİN İLİ SPOR KULÜPLERİ LİSANSLI SPORCULARI VE SPOR DALLARI	59
24.ARTVİN İLİNDE GÖREV YAPAN HAKEM VE ANTRENÖRLERİN BRANŞLARA	
GÖRE SAYISAL DURUMU	60
2.5.ARTVİN İLİ GENÇLİK VE SPOR MÜDÜRLÜĞÜ, SPOR TESİSLERİ VE SPOR	
ALANLARI	61
2.6 ARTVİN GENÇLİK VE SPOR MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN BÜTÇE DURUMU	62
2.7. ARTVİN GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ SPOR FAALİYETLERİ	64
2.8.İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ SPOR FAALİYETLERİ	66
2.9.ARTVİN İLİ TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ SPOR FAALİYETLERİ	69
IV. BÖLÜM	
KİTLE SPORUNUN YAYGINLAŞTIRILMASI AÇISINDAN TESİS VE POLİTİKALARIN	
BELİRLENMESİ ARTVİN İLİ UYGULAMASI	71
1.KİTLE SPORUNUN YAYGINLAŞTIRILMASI AÇISINDAN TESİS VE POLİTİKALARIN	
BELİRLENMESİ ARTVİN İLİ UYGULAMASI	71
1.1.ARAŞTIRMANIN AMACI KAPSAMI VE YARARLARI	71
1.2.PROBLEM CÜMLESİ	71
1.3.ALT PROBLEM	71
1.4.HİPOTEZLER	72
1.5.VARSAYIMLAR	74
1.6.SINIRLAMALAR	74
2.YÖNTEM	74
2.1.Araştırmanın Modeli	74
2.2.Araştırma Örneğinin Belirlenmesi	74
2.3.Veriler ve Bilgilerin Toplanması	75
2.4.Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi	75
3.BULGULAR VE YORUM	76
3.1.DENEKLERİN SPORA İLGİ DÜZEYLERİNE GÖRE DAĞILIMI	76
3.2..DENEKLERİN İLGİ DUYDUKLARI SPOR BRANŞLARINA GÖRE DAĞILIMI	77
3.3.DENEKLERİN SPORA İLGİ DUYMAMALARININ NEDENLERİNE GÖRE DAĞILIMI	78
3.4.DENEKLERİN İLGİ DUYDUKLARI SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİNE GÖRE	
DAĞILIMI	78
3.5.DENEKLERİN YAPTIKLARI SPORDA BAŞARILARI İTİBARIYLA	
DAĞILIMI	79

3.6.DENEKLERİN YAPTIKLARI SPORDAKİ DERECELERİNE GÖRE DAĞILIMI	79
3.7.DENEKLERİN CİNSİYETİNE GÖRE DAĞILIMI	80
3.8.DENEKLERİN YAŞLARI İTİBARIYLA DAĞILIMI	81
3.9.DENEKLERİN MESLEKLERİ İTİBARIYLA DAĞILIMI	82
3.10.DENEKLERİN MEDENİ HALLERİNE GÖRE DAĞILIMI	83
3.11.DENEKLERİN İKAMET ETTİKLERİ YERLER İTİBARIYLA DAĞILIMI	84
3.12.DENEKLERİN GELİR DÜZEYLERİ İTİBARIYLA DAĞILIMI	84
3.13.DENEKLERİN ÖĞRENİM DURUMLARINA GÖRE DAĞILIMI	85
3.14.DENEKLERİN TÜRKİYE'DE SPORA ÖNEM VERİLİP VERİLMEDİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ	86
3.15.DENEKLERİN YÖREDEKİ SPOR TESİSLERİNİN YETERLİLİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ	87
3.16.DENEKLERE GÖRE YÖREDE İLGİ DUYULAN SPOR BRANŞLARININ DAĞILIMI	87
3.17.DENEKLERE GÖRE YÖREDE SPORDA BAŞARIYI SAĞLAYAN ETKENLERİN DAĞILIMI	88
3.18.DENEKLERE GÖRE YÖREDE SPORUN YAPILMASINI ENGELLEYEN ETKENLERİN DAĞILIMI	89
3.19.DENEKLERİN SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMA İSTEKLERİNE GÖRE DAĞILIMI	90
3.20.DENEKLERİN SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMAK İSTEDİKLERİ SPOR DALLARINA GÖRE DAĞILIMI	90
3.21.DENEKLERİN YAŞ GRUPLARINA GÖRE, SPORA İLGİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI	91
3.22.DENEKLERİN YAŞ GRUPLARINA GÖRE, İLGİ DUYDUKLARI SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI	93
3.23.DENEKLERİN YAŞ GRUPLARINA GÖRE, İLGİ DUYDUKLARI SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	94
3.24.DENEKLERİN YAŞ GRUPLARINA GÖRE, YÖREDE DÜZENLENEBİLECEK SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMA İSTEKLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	96
3.25.DENEKLERİN CİNSİYETİNE GÖRE SPORA İLGİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI	97
3.26.DENEKLERİN CİNSİYETİNE GÖRE, İLGİ DUYDUKLARI SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI	99
3.27.DENEKLERİN CİNSİYETİNE GÖRE, İLGİ DUYDUKLARI SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİNE GÖRE DAĞILIMI	100
3.28.DENEKLERİN CİNSİYETİNE GÖRE YÖREDE DÜZENLENEBİLECEK SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMA İSTEKLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	101
3.29.DENEKLERİN CİNSİYETİNE GÖRE YÖREDE DÜZENLENEBİLECEK SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMAK İSTEDİKLERİ SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI	103
3.30.DENEKLERİN GELİR DÜZEYLERİNE GÖRE SPORA İLGİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI	104
3.31.DENEKLERİN GELİR DÜZEYLERİNE GÖRE İLGİ DUYDUKLARI SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI	105
3.32.DENEKLERİN GELİR DÜZEYLERİNE GÖRE İLGİ DUYDUKLARI SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	106

3.33.DENEKLERİN GELİR DÜZEYLERİNE GÖRE, YÖREDE DÜZENLENEBİLECEK SPOR ORGANİZASYONLARINDA KATILMAK İSTEDİKLERİ SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI	107
3.34.DENEKLERİN MESLEKLERİNE GÖRE SPORA İLGİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI	109
3.35.DENEKLERİN MESLEKLERİNE GÖRE SPORA İLGİ DUYMAMALARININ NEDENLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	111
3.36.DENEKLERİN MESLEKLERİNE GÖRE YAPTIKLARI SPORDA BAŞARILARI AÇISINDAN DAĞILIMI	112
3.37.DENEKLERİN MESLEKLERİNE GÖRE YAPTIKLARI SPORDAKİ DERECELERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	114
3.38.DENEKLERİN MESLEKLERİNE GÖRE YÖREDE DÜZENLENEBİLECEK SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMA İSTEKLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	115
3.39.DENEKLERİN İKAMET ETTİĞİ YERLERE GÖRE SPORA İLGİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI	117
3.40.DENEKLERİN İKAMET ETTİĞİ YERLERE GÖRE İLGİ DUYDUKLARI SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI	118
3.41.DENEKLERİN İKAMET ETTİĞİ YERLERE GÖRE İLGİ DUYDUKLARI SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	120
3.42.DENEKLERİN TAHSİL DURUMLARINA GÖRE SPORA İLGİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI	121
3.43.DENEKLERİN TAHSİL DURUMLARINA GÖRE İLGİ DUYDUKLARI SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI	123
3.44.DENEKLERİN MEDENİ HALLERİNE GÖRE, SPORA İLGİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI	125
3.45.DENEKLERİN MEDENİ HALLERİNE GÖRE İLGİ DUYDUKLARI SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	126
3.46.DENEKLERİN MEDENİ HALLERİNE GÖRE YÖREDE DÜZENLENEBİLECEK SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMA İSTEKLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	127
SONUÇ	128
ÖNERİLER	131
ÖZET	133
SUMMARY	134
BİBLİYOGRAFYA	135

TABLolar LİSTESİ

TABLO 1.TÜRKİYE'DE SPOR TESİSLERİ VE ÖZELLİKLERİ	29
TABLO 2.TÜRKİYE'DE SPOR TESİSLERİNİN İLLERE GÖRE SAYISAL DAĞILIMI	31
TABLO 3.SPOR DALLARINA GÖRE HAKEM SAYILARI	36
Tablo 4.1992 YILI İTİBARIYLA SPOR DALLARINDA FİLEN GÖREV YAPAN ANTRENÖR SAYILARI	37
Tablo 5.TESCİL EDİLMİŞ SPOR KULÜPLERİ VE SPORCULAR	39
Tablo 6. LİSANSLI SPORCULARIN SPOR DALLARINA GÖRE SAYISAL DAĞILIMI	40
Tablo 7. Artvin ili İklım Nitelikleri	50
Tablo 8. Artvin İlinin Yıllara Göre Nüfusu	52
Tablo 9. Artvin İli Spor Kulüpleri ve Nitelikleri	58
Tablo 10.Artvin İli Lisanslı Sporcuların Dallarına Göre Dağılımı	59
Tablo 11. Artvin İli Hakem ve Antrenör Sayıları	60
Tablo 12. Artvin İli Spor Tesisleri ve Arsaları	61
Tablo 13. Artvin İli Gençlik ve Spor Müdürlüğü Bütçesi	62
Tablo 14. Artvin İli Gençlik ve Spor Müdürlüğüne Ayrılan Paylar	63
Tablo 15. ARTVİN GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ SPOR DALLARI İTİBARIYLA İL TEMSİLCİLERİ	65
Tablo 16. Artvin İlindeki Okul Türleri ve Sayıları	68
Tablo 17. Artvin İlindeki Öğretmen ve Öğrenci Sayıları	68
TABLO 18.DENEKLERİN SPORA İLGİ DÜZEYLERİNE GÖRE DAĞILIMI	76
TABLO 19. DENEKLERİN İLGİ DUYDUKLARI SPOR BRANŞLARINA GÖRE DAĞILIMI	77
TABLO 20. DENEKLERİN SPORA İLGİ DUYMAMALARININ NEDENLERİNE GÖRE DAĞILIMI	78
TABLO 21. DENEKLERİN İLGİ DUYDUKLARI SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİNE GÖRE DAĞILIMI	78
TABLO 22. DENEKLERİN YAPTIKLARI SPORDA BAŞARILARI İTİBARIYLA DAĞILIMI	79
TABLO 23. DENEKLERİN YAPTIKLARI SPORDAKİ DERECELERİNE GÖRE DAĞILIMI	79
TABLO 24. DENEKLERİN CİNSİYETİNE GÖRE DAĞILIMI	80
TABLO 25. DENEKLERİN YAŞLARI İTİBARIYLA DAĞILIMI	81
TABLO 26. DENEKLERİN MESLEKLERİ İTİBARIYLA DAĞILIMI	82
TABLO 27. DENEKLERİN MEDENİ HALLERİNE GÖRE DAĞILIMI	83
TABLO 28. DENEKLERİN İKAMET ETTİKLERİ YERLER İTİBARIYLA DAĞILIMI	84
TABLO 29. DENEKLERİN GELİR DÜZEYLERİ İTİBARIYLA DAĞILIMI	84
TABLO 30. DENEKLERİN ÖĞRENİM DURUMLARINA GÖRE DAĞILIMI	85
TABLO 31. DENEKLERİN TÜRKİYE'DE SPORA ÖNEM VERİLİP VERİLMEDİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ	86
TABLO 32. DENEKLERİN YÖREDEKİ SPOR TESİSLERİNİN YETERLİLİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ	87
TABLO 33. DENEKLERE GÖRE YÖREDE İLGİ DUYULAN SPOR BRANŞLARININ DAĞILIMI	87
TABLO 34. DENEKLERE GÖRE YÖREDE SPORDA BAŞARIYI SAĞLAYAN ETKENLERİN DAĞILIMI	88
TABLO 35. DENEKLERE GÖRE YÖREDE SPORUN YAPILMASINI ENGELLEYEN ETKENLERİN DAĞILIMI	89
TABLO 36. DENEKLERİN SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMA İSTEKLERİNE GÖRE DAĞILIMI	90

TABLO 37. DENEKLERİN SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMAK İSTEDİKLERİ SPOR DALLARINA GÖRE DAĞILIMI	90
TABLO 38. DENEKLERİN YAŞ GRUPLARINA GÖRE, SPORA İLGİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI	91
TABLO 39. DENEKLERİN YAŞ GRUPLARINA GÖRE, İLGİ DUYDUKLARI SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI	93
TABLO 40. DENEKLERİN YAŞ GRUPLARINA GÖRE, İLGİ DUYDUKLARI SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	94
TABLO 41. DENEKLERİN YAŞ GRUPLARINA GÖRE, YÖREDE DÜZENLENEBİLECEK SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMA İSTEKLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	96
TABLO 42. DENEKLERİN CİNSİYETİNE GÖRE SPORA İLGİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI	97
TABLO 43. DENEKLERİN CİNSİYETİNE GÖRE, İLGİ DUYDUKLARI SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI	99
TABLO 44. DENEKLERİN CİNSİYETİNE GÖRE, İLGİ DUYDUKLARI SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİNE GÖRE DAĞILIMI	100
TABLO 45. DENEKLERİN CİNSİYETİNE GÖRE YÖREDE DÜZENLENEBİLECEK SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMA İSTEKLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	101
TABLO 46. DENEKLERİN CİNSİYETİNE GÖRE YÖREDE DÜZENLENEBİLECEK SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMAK İSTEDİKLERİ SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI	103
TABLO 47. DENEKLERİN GELİR DÜZEYLERİNE GÖRE SPORA İLGİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI	104
TABLO 48. DENEKLERİN GELİR DÜZEYLERİNE GÖRE İLGİ DUYDUKLARI SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI	105
TABLO 49. DENEKLERİN GELİR DÜZEYLERİNE GÖRE İLGİ DUYDUKLARI SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	106
TABLO 50. DENEKLERİN GELİR DÜZEYLERİNE GÖRE, YÖREDE DÜZENLENEBİLECEK SPOR ORGANİZASYONLARINDA KATILMAK İSTEDİKLERİ SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI	107
TABLO 51. DENEKLERİN MESLEKLERİNE GÖRE SPORA İLGİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI	109
TABLO 52. DENEKLERİN MESLEKLERİNE GÖRE SPORA İLGİ DUYMAMALARININ NEDENLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	111
TABLO 53. DENEKLERİN MESLEKLERİNE GÖRE YAPTIKLARI SPORDA BAŞARILARI AÇISINDAN DAĞILIMI	112
TABLO 54. DENEKLERİN MESLEKLERİNE GÖRE YAPTIKLARI SPORDAKİ DERECELERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	114
TABLO 55. DENEKLERİN MESLEKLERİNE GÖRE YÖREDE DÜZENLENEBİLECEK SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMA İSTEKLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	115
TABLO 56. DENEKLERİN İKAMET ETTİĞİ YERLERE GÖRE SPORA İLGİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI	117
TABLO 57. DENEKLERİN İKAMET ETTİĞİ YERLERE GÖRE İLGİ DUYDUKLARI SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI	118
TABLO 58. DENEKLERİN İKAMET ETTİĞİ YERLERE GÖRE İLGİ DUYDUKLARI SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	120
TABLO 59. DENEKLERİN TAHSİL DURUMLARINA GÖRE SPORA İLGİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI	121
TABLO 60. DENEKLERİN TAHSİL DURUMLARINA GÖRE İLGİ DUYDUKLARI SPOR DALLARI	

AÇISINDAN DAĞILIMI	123
TABLO 61. DENEKLERİN MEDENÎ HALLERİNE GÖRE, SPORA İLGİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI	125
TABLO 62. DENEKLERİN MEDENÎ HALLERİNE GÖRE İLGİ DUYDUKLARI SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	126
TABLO 63. DENEKLERİN MEDENÎ HALLERİNE GÖRE YÖREDE DÜZENLENEBİLECEK SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMA İSTEKLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI	127

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Teşkilat Şeması	21
Şekil 2. Spor Kulübü Organizasyon Şeması	26
Şekil 3. Türkiye'de Antrenör ve Hakemlerin Sayısal Durumu	35
Şekil 4. Artvin İli Haritası	43

GİRİŞ

Spor, ilk çağlardan günümüze kadar insanların belli amaçlara ulaşmak için yaptıkları faaliyetler şeklinde devam etmiştir. Spor, ilk çağlarda insanların hayatlarını devam ettirmek amacıyla yapmak zorunda olduğu bedensel faaliyetlerdir. Savaşların beden gücüne dayandığı çağlarda spor, savaşları kazanmak amacı taşıyan, savaşa hazırlayıcı bedensel faaliyetleri kapsamaktaydı. Savaşların teknolojik güce dayandığı dönemlerde ise spor yine savaşa hazırlayıcı önem taşımakta, askerî eğitim ve disiplin amacıyla yapılmaktaydı.

Günümüzde ise, genel niteliği ile spor faaliyetleri, savaşa hazırlık aracı olmaktan çıkmış, milletlerin kültürel temas olanaklarını geliştiren, milletlerarası buhranları hafifletici, milletleri birbirine yaklaştıran bir karakter kazanmıştır. Bunların yanısıra spor, milletlerin kültürel ve teknolojik gelişimini sembolize etmek ve milletlerarası politikada siyâsî etkiyi artırıcı propaganda aracı olarak da kullanılmaktadır. Bu nedenle günümüzdeki bazı sosyal bilimciler sporu bir soğuk savaş aracı olarak değerlendirmektedir.

Sanayi toplumuna geçmekte olan ve sanayileşmiş toplumlarda insan emeğinin yerini, makineler almakta, dolayısıyla daha az çalışan, daha çok boş zamana sahip topluluklar ortaya çıkmaktadır. Boş zamana sahip bu insanlar boş zamanlarını daha iyi değerlendirmek istemekte, spor faaliyetlerine daha çok önem vermektedirler. Bu istek ve ihtiyaçlar spor politikalarının oluşmasını gerekli kılmış, spor tesisleri ve spor organizasyonları düzenlenerek halkın bu yöndeki talepleri karşılanmaya çalışılmıştır.

Tarım toplumundan hızlı sanayi toplumuna geçmekte olan Türkiye’de insanların boş zamanlarını değerlendirecek istek ve ihtiyaçlarını karşılayacak ortam hazırlanmamıştır. 1963 yılından günümüze kadar spor konusu hükümet programlarına ve kalkınma planlarına konulmuş, ancak istenilen amaca ulaşılamamıştır. Kitle sporunun yaygınlaştırılması amacıyla çalışmalar yapılmış, ancak günümüzde insanlar spor seyircisi olmaktan kurtarılıp, aktif spor yapmaya yönlendirilememiştir. Türkiye’de 1992 yılı itibariyle 9538 adet spor tesisi ve 453.949 adet lisanslı sporcu vardır. Lisanslı sporcular ülke nüfusunun % 0.6’sını oluşturmaktadır. Bu orandan anlaşılacağı üzere Türkiye’de insanlar sporla ilişkilerinde aktif hale getirilememiştir.

Sporda başarıya ulaşmanın yolu sporu kitlelere yaymaktır. Spor kitlelere yaygınlaştırmak ise ancak yeterli spor elemanı geliştirmek, halkı spor konusunda bilinçlendirmek ve halkın istek ve ihtiyaçlarına yönelik spor tesisi yapmakla mümkün olacaktır. Bu amaçla yapılacak ilk çalışma, Türkiye’nin bölge bölge araştırılarak halkın sporla ilgili istek ve ihtiyaçları tesbit etmek olacaktır. Biz de Türkiye’nin kuzeydoğusunda küçük bir il olan Artvin’de yukarıda ifade ettiğimiz amaçlara ulaşmak için bu araştırmayı yaptık. Yörenin sosyal ve coğrafi yapısının insanlar üzerinde ve dolayısıyla spora etkileri incelendi; halkın istek ve ihtiyaçları tesbit edilerek bu yörede kitle sporunun yaygınlaştırılması açısından tesis ve politikaların belirlenmesine çalışıldı.

Çalışmamızın birinci bölümünde araştırmamızın temelini oluşturan “Kitle sporunu ve sportif olayı teşvik eden faktörler”in neler olduğunu ve yöreyi ne düzeyde etkilediğini inceledik. Bunun yanında bu faktörler araştırma anketlerinin hazırlanmasında ve yorumlanmasında dikkate alınmıştır.

İkinci bölümde Türk spor teşkilatı hakkında bilgi verilerek, Türkiye genelinde spor tesislerinin, spor elemanlarının ve spor kulüplerinin sayıları ve vasıfları incelenmiştir. Dolayısıyla Artvin ilinin diğer illerle olan düzeyi belirlenmeye çalışılmıştır.

Üçüncü bölümde Artvin ilinin tarihinin yanısıra ilçelerin sosyal ve fizikî özellikleri kısaca incelenerek bu özelliklerin spor faaliyetlerine ve spor tesislerinin yapılmasında etkileri saptanmaya çalışılmıştır. Ayrıca ildeki spor yatırımlarının envanteri çıkartılmış ve yapılan spor faaliyetleri hakkında bilgi verilmiştir.

Dördüncü bölümde ise “Kitle sporunun yaygınlaştırılması açısından tesis ve politikaların belirlenmesinde Artvin ili uygulaması” verilmiştir. Bu bölümde anket yöntemiyle halkın sporla olan ilişkileri, istekleri, spor potansiyelleri ve spor konusundaki düşünceleri tesbit edilmiştir.

Bu verilerle yörede kitle sporunun yaygınlaştırılması ve öncelikli spor dallarının tesbiti için izlenecek “spor ve tesis politikaları”nın belirlenmesine çalışılmıştır. Çalışmamız bilgi ve verilerin genel değerlendirmesi, sonuç ve özetle bitirilmiştir.

I. BÖLÜM

KİTLE SPORUNU VE SPORTİF OLAYA TEŞVİK EDEN FAKTÖRLER

I. BÖLÜM

1. KİTLE SPORUNU VE SPORTİF OLAYI TEŞVİK EDEN FAKTÖRLER

Sağlıklı bir hayat sürmenin temel şartlarından biri olan spor, kitle sporu ve zirve sporu olmak üzere iki ayrı şekilde uygulanmaktadır. Zirve sporları, sporcuların en yüksek performansa ulaşmak için belirli kurallar dahilinde ve belirli oyun sahalarında, belli bir amaca ulaşmak için kıyasıya mücadele verdikleri müsabakalardır. Zirve sporunun dalları toplumun tüm bireyleri tarafından sağlıklı olabilmek için, daha az mücadeleye dayalı, kitle sporu şeklinde uygulanmaktadır.

Sağlıklı toplumu meydana getiren önemli unsurlardan birinin spor olduğu bilincine varan uluslar, bu konuya çok önem vererek, devlet politikalarında kitle sporunun geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için tedbirler almışlardır.

Ülkemizde kitle sporunu teşvik etmek amacıyla yapılan ilk resmi atılım 22 Mayıs 1922 yılında kurulan Türkiye İdman Cemiyetleri ittifakı (TİCİ) tarafından yapılmıştır.¹

Türkiye, hükümet programlarında 1965 yılından itibaren günümüze kadar bütün hükümet programlarında kitle sporunu teşvik edici tedbirlere yer vermiştir. İkinci kalkınma planından itibaren günümüze kadar bütün kalkınma planlarında da kitle sporunu teşvik etmek için uygulanacak politikalar saptanmıştır.

Bireylerin spora teşvikinde ve benimseyeceği spor dalının seçiminde çevre faktörlerinin ve güdüleyici faktörlerin rolü vardır.

Aşağıda bahsedeceğimiz bu faktörler araştırmamızda hipotezlerin

¹SÜMER, R., **Sporda Demokrasi Belgeler Yorumlar**, Güven Matbaası, Ankara 1988, s. 28.

ve yorumlanmasında gözönünde tutulmuştur.

Katılımcının içerisinde yaşadığı kültürel ortamı, dini tutum ve davranışlarını, mensup olduğu sosyal tabakayı, devamlı ilişki içerisinde bulunduğu kişi ve grupları, "Sosyo-kültürel çevre faktörleri" arasında sayabiliriz.²

Katılımcının mevcut spor branşlarından hangisine veya hangilerine katılabileceğinin tayininde önemli rol oynayan , ülke ekonomisinin genel durumu ve gelişmişlik seviyesi, boş zamanlara imkan verecek ortamın varlığı, fırsat eşitliğinin bulunduğu bir ortam ekonomik çevre şartlarını oluşturur.³

Demografik çevreyi oluşturan faktörler arasında katılımcının mesleği, mesleki başarısı, tahsili, geliri, yaşı, mensup olduğu etnik grubu, cinsiyeti ve fizikî çevresi sayılabilir. Coğrafi çevreyi tayin eden faktörler ise, spor yapmaya imkan verecek ortamın varlığı veya bu coğrafi çevrenin hangi spor branşlarının öncelikle yapılmaya müsait olduğu, arazinin genel durumu ve iklimidir. Nitekim aynı sosyo-kültürel, demografik ve ekonomik şartların objektif etkisi karşısında katılımcıların etkilenme derecesi, kişilik ve tepkileri muhtelif olabilmektedir. Katılımcının psikolojik kişiliğinin oluşmasında rol oynayan faktörlerde, ihtiyaçlar, güdüler, tutumlar, kişilik ve öğrenme şeklinde sıralanabilir.⁴ Şimdi sırasıyla bu faktörleri inceleyelim.

1.1. KİTLE SPORUNU VE SPORTİF OLAYI TEŞVİK EDEN ÇEVRE FAKTÖRLERİ

1.1.1. Sosyo-kültürel Faktörler: Kişinin tutum ve davranışlarının kültür, alt kültürler, sosyal sınıflar, danışma (referans) grupları, yüzyüze (birincil) gruplar ve aile tarafından etkilendiği bilinmektedir.⁵

²SERASLAN, M. Z., **Spor Pazarlaması, Sporun Kitlelere Yaygınlaştırılmasında Pazarlama Tekniklerinden Yararlanma** (Yayınlanmış doktora tezi), İstanbul 1990, s. 85.

³SERASLAN, M.Z., **a.g.e.**, s. 85.

⁴SERASLAN, M.Z., **a.g.e.**, s. 85.

⁵SERASLAN, M.Z., **a.g.e.**, s. 87.

Aile: aile, yüzyüze ve samimi ilişkilerin güçlü olduğu birincil gruplardır. Boş zaman değerlendirme eğitiminin ilk başladığı yer ailedir.⁶

Ancak, boş zaman değerlendirme faaliyetleri, ailelerin eğitim, ekonomik ve kültür düzeylerine göre değişebilmektedir. Bu nedenler boş zaman faaliyetlerinden biri olan yaygın spor faaliyetlerine katılıp katılmamak veya seçeceği spor dalı bu çerçevede içinde değerlendirilebilir.

Birincil (Yüzyüze) Gruplar: Bir süre içinde karşılıklı ilişkide bulunan ve herbirinin ötekilerle ikinci elden, başka insanlar yoluyla değil de, yüzyüze ilişki kurmalarına imkan verecek kadar az sayıda insan gruplarına birincil (yüzyüze) gruplar denir. Aile, okul, arkadaş grubu, oyun grubu, dini gruplar ve komşular birincil gruplara örnektir. Birincil grupların, kişilerin davranışları üzerinde güçlü etkileri vardır.⁷

Nitekim, kişiler birincil gruplarla sürekli ilişki içindedirler. Birincil gruplar sosyal münasebetler ağı içerisinde sporla olan münasebetleri o kişinin de sportif faaliyetlere katılmasında özendirici ortamı oluşturmaktadır.

Referans Grupları: Kişinin, üyesi olmadığı, fakat üyesi olmak için özlem duyduğu ve kendisi onunla nitelendirdiği gruplara referans grupları denir.⁸

Bu gruplar kişideki "değer" duygusunun önemli bir kaynağını oluşturur. Grup tarafından kazanılmış başarı, iftihar ve tatmin duygusu yaratır; grup prestijinin kaybı da kişinin kendi kendini değerlendirilişine bir tehdit oluşturur.⁹

⁶SERASLAN, M.Z., a.g.e., s. 88.

⁷SERASLAN, M.Z., a.g.e., s. 92.

⁸SERASLAN, M.Z., a.g.e., s. 94.

⁹ÖZBAYDAR, S., *İnsan Davranışının Sınırları ve Spor Psikolojisi*, Altın Kitaplar Yayınevi, 1983. s. 212.

Kişiler, özellikle çocuklar, referans gruplarındaki kişilerin vasıflarına, davranışlarına özenirler ve onları kendi egosuna malederler. Bu durum sporda referans gruplarının kişileri belli spor branşlarına yönelmesinde etkili olmaktadır. Referans gruplarının kitle iletişim araçlarıyla da desteklenmesiyle, ön plana çıkarılması daha da etkilemekte ve teşvîk etmektedir.

Sosyal Tabakalar: İnsanlar işbölümü ve ihtisaslaşmaya dayanarak hem dikey, hem de yatay olarak farklılaşmalar göstermeleri sonucu kendi aralarında birleşerek sosyal tabakalar meydana getirirler. Sosyal tabakalar toplum içerisinde, üst tabaka, orta tabaka ve alt tabaka olarak sıralanabilmektedir. Sosyal tabakaları oluşturan bireylerin konum ve sahip oldukları imkanlar ölçüsünde boş zaman faaliyetlerine yönelir ve spor dallarının seçiminde farklılıklar gösterirler.

Sosyal tabakaların oluşmasında gelir seviyesi tam ölçü olmamakla beraber, üst tabakada yer alan bireylerin maliyeti yüksek olan spor branşlarına yöneldikleri gözlenmektedir.

Alt Kültürler: Bir cemiyetin içerisinde bulunan topluluklarda kültürel normlarda farklılıklar görülebilir. Bir toplulukta (cemaatte) yaşayan kişi, topluluk dışındaki diğer insanlarla karşılıklı ilişkiler kuramamaya başlayınca veya az ilişki içerisinde bulununca, özel kimlikteki alt kültürler gelişirler. Alt kültürler çoğu kez bölgesel farklılıklar taşırlar. Aynı cemiyet içerisinde, farklı topluluklarda sosyal çevre özelliklerinin farklılaşması veya alt kültürler oluşması, sportif faaliyetlerin farklı şekilde gelişmesine temel hazırlamaktadır. Genel anlamda alt kültürlerin spor faaliyetlerine olumlu veya olumsuz yönde tesirinin yanısıra, spor branşlarının seçiminde de önemli etkisi vardır.¹⁰

Kültür: Günümüzde bir toplumun yaptığı, yarattığı herşey o toplumun kültürü olarak görülmektedir. Daha açık bir deyişle bir toplumun yaşamak ve çevresini düzenlemek için yarattığı ve eğitim yolu ile eski kuşaklardan aldığı

¹⁰SERASLAN, M.Z., a.g.e., s. 97.

herşey onun kültürüdür.¹¹

İkel toplumlara bakınca spor yarışmalarında bazı törenlerin ve dinsel âyinlerin birlikte bulunduğunu görüyoruz. Bugünkü kuvvet gösterileri, taraftar liderleri, amigolar, organize alkışlar, bandolar, özel marşlar, maskotlarla gösteriler bir bakıma aynı nitelikteki bir toplumun uzantısıdır.¹²

Dikkati çeken başka bir nokta da, dünyadaki çeşitli toplulukların zevkleri, tercihleri ve benimsedikleri değerlere bağlı olarak farklı spor alanlarına ağırlık verdikleridir. Bu farklılıklarda kültürel gelenekler önde gelir. Örnek olarak; jimnastik Amerika'da, Avrupa ülkelerine ya da Japonya'ya göre daha az yaygındır ve daha az önem taşır. Yine voleybul öteki ülkelerde Amerika'dakinden daha popülerdir. Bunun yanında Amerikan tarzı futbol, diğer ülkelerde pek ilgi görmez.

Bunların yanısıra toplumların spor dallarındaki tercihlerindeki farklılıklar kültürle birlikte ekonomik temellere dayanmaktadır. Afrika ülkelerinin uzun mesafe koşularında, Türkiye'nin güreşte, Amerikalı zencilerin bokstaki başarılarına bu açıdan bakmak gerekir.

1.1.2. Demografik Faktörler

Eğitim: Eğitim, bilgi, davranış ve kabiliyetlerin geliştirilmesi ve kazandırılması için uygulanan sürekli faaliyetler dizisidir. Eğitim, genel anlamı ile yetişkin nesiller tarafından, sosyal hayata hazır olmayan nesiller üzerinde uygulanan bir işlemdir.¹³

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, beden eğitim dersi öğretim programında "Genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi, aynı zamanda kişiliğin eğitimidir." şeklinde ifade edilmektedir.¹⁴ Bu

¹¹ERDEM, S., *Sosyoloji*, Elif Ofset, İstanbul 1982, s. 161.

¹²ÖZBAYDAR, S., *a.g.e.*, s. 202.

¹³ERKAL, E. M., *Sosyolojik Açından Spor*, II. Baskı, İstanbul 1992, s. 83.

¹⁴M.E.G.S.B., *Okullarda Beden Eğitimi Dersi Eğitim Programları*, M.E.B., İstanbul,

ifadeden de anlaşıldığı üzere, beden eğitiminin, sporda ilk basamağı oluşturduğu ve eğitimin bir parçası olduğu önemle vurgulanmaktadır.

Ayrıca eğitimin yayılması ve sporun okul müfredat programlarına alınışı sporun yaygınlaşmasını etkileyen faktörler arasındadır. Zira okullarda spor dersi alan öğrenciler ileriki yaşantılarında geçmişte edindikleri bu tecrübeden dolayı spora katılabilirler.¹⁵

Gelir: Gelir seviyesinin yüksek olduğu toplumlarda spora katılım ve başarı gelir seviyesinin düşük olduğu toplumlara oranla çok yüksektir. Ancak toplumun gelir seviyesinin yüksek oluşu, tek başına, sporun yaygınlaştırılmasını ve başarıyı getirmez. Bunun yanında hem ekonomik, hem de sosyal gelişmişlik gereklidir.

Ülkeler arasında gelir açısından farklılıklar olduğu gibi, kişiler ve aileler arasında da farklılaşmalar, spora katılma bakımından farklılıklar meydana getirebilmektedir. Zira bazı kişilerin ve ailelerin spora ve diğer boş zaman faaliyetlerine çok fazla harcama gücü yokken; bazılarının durumu daha fazla harcama yapmaya müsaittir. Bu durum gelir seviyesi düşük olan ailelerin boş zaman faaliyetleri ve dolayısıyla sportif faaliyetlerine katılmalarını büyük ölçüde engelleyici rol oynayacaktır. Ayrıca farklı gelir gruplarına mensup kişi ve ailelerin yöneldikleri spor branşları da farklı olabilmektedir.¹⁶

Yaş: Yapılan araştırmalarda, ileriki yaşlarda sportif faaliyetlerden çekilmenin artmakta olduğu tesbit edilmiştir¹⁷

Yaşla beraber sportif faaliyetlerden çekilmenin yapılan spor dallarının çeşitliliğiyle ilgili olmakla beraber, vücudun kassal aktivitelerinin yaşla beraber oransal olarak azalmasından kaynaklanmaktadır. Vücutta meydana gelen biyolojik

1988, s. 8.

¹⁵SERASLAN, M.Z., a.g.e., s. 106.

¹⁶SERASLAN, M.Z., a.g.e., s. 106-107.

¹⁷SERASLAN, M.Z., a.g.e., s. 107.

değişimin yanısıra psikolojik olarak da sporda doyum, ilgiyi azaltarak çekilmeyi hızlandırmaktadır. Diğer yandan, amatör olarak spor yapanlar hayatını kazanmaya başlamalarıyla beraber spor hobisini geri plana itebilmektedirler.

Gençlik yıllarında profesyonel olarak faal spor yapanlar ise, ileriki yıllarda amatör olarak spor yapmaya devam etmektedirler.

Yediden yetmişe kadar her yaştaki bireylerin yarışabileceği az efor gerektiren spor dallarının yaygınlaştırılması ve spor yapabilecekleri spor komplekslerinin yapılması her yaştaki bireylerin spora katılmasını teşvik edecek; dolayısıyla da yaş faktörünün olumsuz etkilerini büyük oranda ortadan kaldıracaktır.

fizikî ve Coğrâfi Çevre: Her toplum veya topluluk mutlaka bir fizikî çevre içerisinde bulunur ve bunların yapısal özellikleri farklı sportif faaliyetlerin geliştirilmesinde ve yaygınlaşmasında zemin hazırlar.

Sosyal çevre olarak düşünebileceğimiz okul, aile, işyeri ve insan tarafından işlenmiş, değerlendirilmiş olan fizikî çevre şartları, sportif faaliyetlerin hangi branşta yoğunlaştığına ışık tutmaktadır. Dağlık olmayan bir çevrede dağ ve kış sporlarının gelişmesini beklemek mümkün değildir.¹⁸

Kültür ve medeniyet seviyesi arttıkça "Sosyal"ın fizikî çevreye üstünlüğü artmaktadır. Böyle toplumlarda, fizikî çevre şartlarının sportif faaliyetler üzerindeki etkisini de azaltmaktadır.¹⁹

Irsiyet: Değişik spor branşlarındaki başarı ile sporcunun fiziksel özellikleri arasında bir korelasyon olduğu muhakkaktır. Daha çok uzmanlaşmış spor ve sporcu için geçerli olan bu görüş, yaygın spor faaliyetleri için de kısmen geçerlidir. Bir boş zaman aktivitesi olarak yaygın spor faaliyetlerinde de, kişiler, daha fazla

¹⁸ERKAL, M.E., a.g.e., s. 91.

¹⁹SERASLAN, M.Z., a.g.e., s. 109.

başarılı olabilecekleri branşları ve fiziksel özelliklerine uygun sportif faaliyetleri seçebilmektedirler. Fiziksel özellikler ise irsidir. Bu değişik fiziksel özellikler kişinin değişik spor branşları için değişik performanslar göstermesine sebep olurlar.²⁰

Zencilerin güç ve fizikî üstünlük isteyen branşlardaki üstünlükleri, Japonların ise hareketli sporlara olan uyumu bu özelliklere örnek teşkil etmektedir.

Cinsiyet: Bütün dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de kadınların erkeklere nazaran sportif faaliyetlere katılma oranı düşüktür.

Erkek yaratılmış insan türü, genellikle dışisinden daha iri, daha kuvvetli, daha dayanıklı ve sportif faaliyetlerinde fizyolojik bakımdan daha yeterlidir. Aynı kas demetine sahip olsalar dahi, erkek çocuklar, kız çocuklardan daha kuvvetlidirler. Egzersiz, cinsiyet farkını ortadan kaldırmaz.²¹

Diğer açıdan kadınların aile içindeki rolleri, ailelerin kız çocuklarını daha yakından izlemeleri, koruması, kısıtlaması, kadınların spora katılmalarını olumsuz yönde etkileyen faktörlerdir.

1.1.3. Ekonomik Çevrenin Etkisi:

Ekonomik ve Teknolojik Durum: İnsanlar, sınırsız gereksinimlerle, sınırlı araçlar arasındaki dengesizliği olanaklar ölçüsünde gidermek için etkinliklerde bulunurlar. İnsanların emek ve zaman harcayarak giriştikleri bu tip etkinliklere ekonomik etkinlikler ve bu etkinliklerle ilgili olarak ortaya çıkan olaylara da ekonomik olaylar denir.²²

Ekonomi her toplumda ve her dönemde önemli rol oynamıştır. Ancak, zamanımızda teknolojik alandaki hızlı gelişmeler bu önemi daha da artırmıştır.

²⁰SERASLAN, M.Z., a.g.e., s. 110 (Hüseyin Çolakoğlu, **Çocuk ve spor**, s. 10-11'den atfedilmiştir.)

²¹ÖZBAYDAR, S., a.g.e., s. 50.

²²ERDEM, S., a.g.e., s. 126.

Çünkü, son iki yüzyıl içinde teknoloji, bilimle yakın işbirliği yapmış ve bir çeşit bilimin uygulama alanı haline gelmiştir.

Ekonomik ve teknolojik yönden gelişmiş olarak nitelendiren ülkeler, emek yoğun yerine sermayenin üretimde yoğun olarak kullandığı ülkelerdir. Böyle ülkeler, vatandaşlarına boş zaman ortamını en çok yaratan ülkelerdir.

Boş zaman yaratması bakımından sermayenin yoğun olarak kullandığı gelişmiş ülkelerde spor daha çok teşvîk görmektedir.²³

Ülke ekonomisinin durumu, spor için ayırabilecek maddi kaynakları sınırlayabileceği gibi, aynı zamanda artırabilmektedir. Bilindiği üzere sporun yapılması için gereken tesisler ve personel istihdamında ekonomik yatırımlara gereksinme vardır. Ve bu ülkelerin ekonomik durumlarına tamamen bağımlıdır.

Diğer yandan teknolojik yönden gelişmiş ülkeler ürettikleri kaliteli ve cezbedici spor araç, gereç, malzemeler (donanım) ile bireyleri spora özendirilmektedirler.

Boş Zaman Faaliyetlerine İmkân Verecek Ortamın Varlığı: Boş zaman faaliyeti, kişinin mesleki, ailevi ve sosyal ödevlerini yerine getirdikten sonra bağımsız iradesiyle girişebileceği, dinlenme, eğlenme, bilgi ve becerilerini geliştirebilme, gönüllü olarak katılma gibi bir dizi uğraşılardır.²⁴

Boş zaman faaliyetlerine imkan verecek ortamın varlığı, ülke ekonomisinin genel durumuna bağlıdır ve ülkelerin gelişmişlik durumuna göre değişik boyutlar kazanır.²⁵

²³ERKAL, M.E., a.g.e., s. 75.

²⁴SERASLAN, M.Z., a.g.e., s. 115 (E, Zorlu, **Boş Zaman Sorunu**, Gençlik Lideri El Kitabı, s. 87-88'den atfedilmiştir.)

²⁵SERASLAN, M.Z., a.g.e., s. 115.

Sporun öneminin anlaşılmasında ve yaygınlaşmasında, boş zamanın sporla doldurulmasının yeri inkar edilemez. Kitle sporu ve hayat için spor parolaları altında farklı meslek ve statüdeki fertleri spora aktif olarak çekebilme yollarından biri de, bu fertlerin boş zaman faaliyetlerinde spor yapma eğilimlerini teşvik etmektir.²⁶

Fırsat Eşitliği: Çeşitli yaş ve statüde bulunan kimselerin spor yapabilme imkanlarına kavuşturulması ideal olan bir hedeftir. Ancak, özellikle gelişmekte olan ülkeler, kaynaklarını en verimli tarzda değerlendirmek durumundadırlar. Şu halde, sporun kitleler yayılması için gerekli hizmetleri planlarken, kaynak dağılımında etkinliği de azalmaması esas alınmalıdır. Böylece spor hizmetleri ile yatırımlar kitlelere dönük bir hale getirilirken, bu konuda fırsat eşitliğinin de sağlanmasına dikkat edilmelidir.²⁷

Spor hizmet ve yatırımlarının topluma yararlı hale getirilmesinde gözönünde tutulacak fırsat eşitliğinin nasıl olması gerektiği konusunda birçok görüşler ortaya çıkmıştır. Bunlardan birisi herkesin zeka ve kabiliyetleri ölçüsünde imkanlardan faydalandırılması görüşüdür. Ferdin rengi, cinsiyeti ve mensup olduğu sosyal tabakaya bakmaksızın herkese ancak kabiliyetine göre imkan tanınması ve kalitenin esas alınmasının en adil yol olması görüşüdür. Bu görüş doğrultusunda mevcut insan gücü açığı kapatılacak, spor alanında ihtiyaç duyulan vasıflı eleman sağlanacaktır.

Bir sosyal sorun olarak ortaya çıkan amatör ve profesyonel ayırımı tartışılan konuların başında gelmekte ve fırsat eşitliğini gündeme getirmektedir. Spora ayrılan kaynakların büyük bir bölümünün profesyonel spor dallarına ve sporcularına aktarılması amatör spor dallarını gizli profesyonelliğe doğru dönüşmesini teşvik etmesinin yanısıra amatör spor dallarının gelişmesini engellemektedir. Bu durum sporun tabana, halk kitlelerine yayılmasını engellemekte ve evrensel yarışmalarda uzun vadeli başarıyı olumsuz yönde

²⁶ERKAL, M., a.g.e., s. 87.

²⁷ERKAL, M., a.g.e., s. 106.

etkilemektedir.

1.2. Güdüleyici Faktörler:

1.2.1. İhtiyaçlar: İhtiyaçlar, kişilerin şahsiyet özelliklerine göre değişik görünümler arzederler. Aynı zamanda ihtiyaçlar kişinin içinde yaşadığı toplumun kültürüne ve demografik faktörlere bağlı olarak farklılaşabilmektedir. Katılımcıyı harekete geçiren g, "ihtiyaçlar"dır ve ihtiyaçlar spor programlarının kaynağını oluştururlar.²⁸

Sporun topluma yaygınlaşması, o toplumdaki insanların çoğunluğu tarafından spora katılmanın ihtiyaç olarak benimsenmesine bağlıdır.²⁹

Kişiler, sağlıklı ve güzel bir vcudada sahip olma isteği, sosyalleşme, arkadaş edinme, beğenilme, takdir edilme, statü kazanma, para kazanma gibi arayışları sebebiyle spor faaliyetlerine katılmaya ihtiyaç duyabilmektedirler.

İhtiyaçların uyanmasına etki eden faktörler, kişinin fizyolojik durumu, statüden gelen ipuçları ve zihinsel süreçtir. Bunları kısaca açıklayalım:

1.2.2. Güdüler (insiyaklar): Güdü, kişinin yaşadığı biyolojik ve sosyal ortamda varlığını sürdürmeye yönelik ihtiyaçlarını gidermek için gösterdiği davranışlarının psikolojik sebeplerine denir. Güdüler kişilerin belli bir karara yönelmesinde veya bu kararı kendince uygun bir yöne yönlendirmesinde etkili olabilmektedir.³⁰

Gdlenmenin kaynakları sosyal ve biyolojik olmak üzere iki şekilde ortaya çıkmaktadır. Üstün olma, para kazanma güdüleri, sosyal güdülerdir. Hareket, oyun, hareket ederek rahatlama, yüksek kondisyona sahip olma, sağlıklı olma

²⁸SERASLAN, M.Z., a.g.e., s. 121.

²⁹SERASLAN, M.Z., a.g.e., s. 122.

³⁰SERASLAN, M.Z., a.g.e., s. 124.

güdüleri, biyolojik güdülerdir.

1.2.3. Kişilik ve Tutumlar: Kişilik, insanın çevresine kendine özgü bir şekilde uymasını sağlayan psiko-fizyolojik içgüdülerin dinamik bir organizasyonudur. Görülüyor ki kişilik, doğuştan gelen biyolojik özelliklerle çevreden gelen sosyal etmenlerin birbiri üzerine yaptıkları etkilerin meydana getirdikleri ahenkli bir bütündür.³¹

Toplumların değişik ahlak kuralları, değişik gelenekleri, değer yargıları ve hatta ekonomik ve siyasi rejimi fertlerin kişiliklerinin belirlenmesinde rol oynar. Kişiliklerde, normal-nevrotik ve dışa-içe dönük tipler olarak birbirlerinin zıddını ifade eden tipler şeklinde ayırım yapılmaktadır.

Bireyler kişilik tiplerinin özellikleri doğrultusunda göre farklı spor dallarını tercih ederler ve bu özellikleri spor faaliyetlerine katılma tarzını etkiler.

Tutum, hedef katılımcının spora veya spor programlarına karşı onun potansiyel davranışını ifade eder. Kişi, kendisinin veya başka kişilerin beden faaliyetlerinin değeri hakkında bir bilgiye sahiptir. Bu faaliyetleri kendisi için iyi, tehlikeli, zevkli, vb. gibi bulabilir. ayrıca, bedeni ve spordaki kapasitesi hakkındaki görüşü de psikolojik hazırlığa yansır. Bu faktörler, kişinin bedensel faaliyetlere karşı tutumunu açıklar. Kişinin bedensel olarak aktif olması veya olmaması bu tutuma veya psikolojik hazırlığa ve mevcut hayat şartlarına bağlıdır.³²

1.2.4. Öğrenme: Öğrenme, yaşama ve öğretim yolu ile davranışlarda bir değişikliğin meydana gelmesidir. Daha kısa bir söyleyişle, öğrenme, bilgi ve tecrübe yoluyla davranışların değiştirilmesidir. Öğrenmekle yeni bilgiler, yeni beceriler, yeni davranışlar kazanılır, eskiden kazanılanların bir kısmı pekiştirilir; bir kısmı terkedilir.³³

³¹ERDEM, S., *Psikoloji*, Fil Yayınevi, İstanbul, s. 146.

³²SERASLAN, M.Z., *a.g.e.*, s. 127 (Engstrom, opcit, s. 92'den atfen)

³³ERDEM, S., *a.g.e.*, s. 92-93.

Okul ve boş zamanlardaki spor deneyimleri ile öğrenilen sporların, daha sonraki yaşlarda spora katılma konusunda rolü olacağı kesindir.³⁴

³⁴SERASLAN, M.Z., a.g.e., s. 129.

II. BÖLÜM

TÜRK SPOR TEŞKİLATI, TÜRKİYE'DEKİ SPOR TESİSLERİ, SPOR ELEMANI VE KULÜPLERİN DURUMU

II. BÖLÜM

TÜRK SPOR TEŞKİLATI, TÜRKİYE'DEKİ SPOR TESİSLERİ, SPOR ELEMANI VE KULÜPLERİN DURUMU

1. TÜRK SPOR TEŞKİLATINI MEYDANA GETİREN KURUM VE KURULUŞLAR:

Türk sporuna gönül veren bütün kuruluşların ortak amaçları, sporumuzun millî ve uluslararası alanlarda en üst düzeylerde bulunmasını sağlamaktır.

Spor kuruluşlarından bazıları halkın ihtiyaçları ile, sporun ihtiyaçları ortaklaşa değerlendirilerek kamu kuruluşları şeklinde teşkilatlandırılmış kuruluşlardır. Bunlara ilaveten spor alanındaki ihtiyaçların genişliği dikkate alınarak özel kuruluşların da kamu kurum ve kuruluşlarının hizmetlerine paralel olarak teşkilandıkları görülmektedir.³⁵

Ülkemizdeki spor kuruluşlarını hizmet ve faaliyetleri ile statüler bakımından ikiye ayırmak gerekir. Bunlar:

- Kamu kurum ve kuruluşları,
- özel spor kuruluşlarıdır.

1.1. Kamu Kurum ve Kuruluşları: Türk spor teşkilatı bünyesindeki kamu kurum ve kuruluşları şunlardır:

- Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü,
- Spor federasyonları,
- Gençlik ve Spor (İl-İlçe) Müdüriükleri,

³⁵DEMİRCİ, N., *Sporda Yönetim Teşkilatlanma ve Organizasyonlar*, M.E.B. Basımevi, Ankara 1986, s. 42.

- Spor-Toto Teşkilat Müdürlüğü,
- Üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor bölümleri,
- Üniversite Spor Birlikleri (sağlık, kültür ve spor daire başkanlıkları)
- Türk Silahlı Kuvvetleri Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri.

1.1.1. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü:

İsmi yeni ancak teşkilâtı hayli eski olan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM), 16.7.1938 tarih ve 3530 Sayılı Kanunla Başbakanlık'a bağlı olarak kurulmuş (TSK)'nun bütün mallarıyla hukûkî vecibelerini devralan 3.6.1942 tarih ve 4235 Sayılı Kanunla Millî Eğitim Bakanlığı'na ve daha sonra yeniden 13.5.1960 tarih ve 7474 Sayılı Kanunla Başbakanlık Makamı'na bağlanan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün devamıdır.³⁶

Sporun bu en üst kuruluşu 11.2.1970 tarih ve 1/21-1158 Sayılı Kararname ile aynı yıl kurulan Gençlik ve Spor Bakanlığı'na 14.2.1983 tarih ve 18251 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 179 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname ile M.E.G.S.B.'na bağlanmıştır. 28 Mayıs 1986 tarih ve 19120 Sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 13289 sayılı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'nün "Teşkilat ve Görevler Hakkındaki Kanun" hükümleri doğrultusunda bir defa daha düzenlenmiş 2.3.1989 tarih ve 356 sayılı kanun hükmündü kararname ile adı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarzında değiştirilerek yeniden Başbakanlık'a bağlanmıştır. Böylece statüsü altı kez değişikliğe uğramış olan bu merkezî teşkilat katma bütçeli tüzel kişilik olma vasfını genel çizgilerle bu güne kadar devam ettirmiştir.³⁷

³⁶ ÖZATA, E., **Basketbolun Altyapı Organizasyonu İstanbul İli Uygulaması, Yabancı Ülkelerle Mukayesesi** (Yayınlanmış Doktora Tezi), İstanbul 1991, s. 27.

³⁷ ÖZATA, E., a.g.e., s. 27.

1.1.2. Spor Federasyonları:

3289 sayılı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'nün kuruluş kanununun 18. maddesi: "Bir veya daha fazla spor dalı, teknik ve idare bakımından birer federasyona bağlanır. Federasyonların adedi Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürü'nün (Merkez Danışma Kurulu'nun) mütalaasını almak sûretiyle yapacağı teklif üzerine Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı tarafından tesbit olunur." demektedir.

Kanunun bu maddesine göre kurulan federasyonlar kendi spor dallarındaki faaliyetlerin sevk ve idaresinde serbesttirler. Genel Müdürlük bu hizmetleri ve sonuçlarını çeşitli yönlerden denetlemektedir.

Türkiye'de halen 24 spor federasyonu mevcuttur. Bu federasyonlar kendi spor dallarındaki uluslararası federasyonların üyesidirler ve belli bir aidat öderler. Türkiye'deki mevcut spor federasyonları şunlardır:

- Atıcılık Federasyonu,
- Atletizm Federasyonu,
- Basketbol Federasyonu,
- Binicilik Federasyonu,
- Bisiklet Federasyonu,
- Boks Federasyonu,
- Cimnastik Federasyonu,
- Dağcılık Federasyonu,
- Eskrim Federasyonu,
- Futbol Federasyonu,
- Güreş Federasyonu,
- Halter Federasyonu,
- Hentbol Federasyonu,
- Judo ve Karate Federasyonu,
- Kayak Federasyonu,
- Kürek Federasyonu,

- Masa Tenisi Federasyonu,
- Su Altı Sporları Federasyonu,
- Tekvando Federasyonu,
- Tenis Federasyonu,
- Voleybol Federasyonu,
- Yelken Federasyonu,
- Yüzme Federasyonu.

1.1.3. Gençlik ve Spor (il-İlçe) Müdürlükleri:

3289 Sayılı Kanunun altıncı maddesine göre illerde Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, ilçelerde Gençlik ve Spor İlçe Müdürlüğü bulunmaktadır. İllerde vâfî, ilçelerde kaymakam Gençlik ve Spor Başkanı'dır. Teşkilâtın hizmetleri illerde il müdürü, ilçelerde İlçe Müdürü tarafından yürütülmektedir.³⁸

Gençlik ve Spor İl ve İlçe Müdürlükleri Genel Müdürlük'ün amaçları doğrultusunda hizmet ve faaliyetleri sevk ve idare eder.

1.1.4. Spor-Toto ve Loto Teşkilat Müdürlüğü:

7258 sayılı kanunla 1959 yılında kurulmuş ve 1960 yılında faaliyete geçen Spor-Toto Teşkilat Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'ne bağlı bir kuruluştur.

Spor-Toto Teşkilat Müdürlüğü'nün hizmetleri, bayilikleri ve baş bayilikler aracılığı ile yürütülmekte olup, Türkiye'deki spor tesislerinin yapımındaki en büyük mâlî destek Spor-Toto Teşkilat Müdürlüğü'nden sağlanmaktadır. Spor-Toto Teşkilat Müdürlüğü'nün gelirleri, futbol müsabakaları ile ilgili olarak oynanan Spor-Toto ve Spor-Loto müşterek bahis oyunlarına ödenen paralardan sağlanmaktadır.

1.1.5. Üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri:

4.11.1981 Tarih 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu yürürlüğe girdiğinde

³⁸ÖZATA, E., a.g.e., s. 34.

eğitim enstitülerinin beden eğitimi bölümlerinin yanısıra, Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı Gençlik ve Spor Akademileri ile Beden Eğitim ve Spor Okulları 1982 yılında ıkarılan Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı hakkında 41 sayılı kanun hükmünde kararname ve bu kararnamenin değiştirilerek kabulüne dair 2809 sayılı kanunla, çeşitli üniversitelerin eğitim fakültelerine dönüştürülen eğitim enstitülerinin ilgili bölümleriyle birleştirilmiştir.³⁹

Daha sonra 2547 sayılı kanunun 2880 sayılı kanunla değişik 7/d-2 maddesi uyarınca üniversitelerin beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümleri Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu'na dönüştürülmüştür.

Üniversitelerin beden eğitimi ve spor bölümlerinde öğrencilere hem öğretmenlik, hem de 3289 sayılı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Kanunu'nun beden eğitimi öğretmenlerinin teşkilatta antrenörlük, uzmanlık ve danışmanlık yapabilmelerini öngören hükmü (Madde 32) gözönünde tutularak Türk sporuna kalifiye eleman yetiştirilmektedir.

1.1.6. Üniversite Spor Birlikleri (Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlıkları):

Bütün üniversitelerde daha önce Mediko-Sosyal Merkezler olarak adlandırılan ve görev yapan, sağlık, kültür ve spor bölümleri genelde üniversitelerde bir daire başkanlığı şeklinde teşkilatlanmıştır.

Üniversitelerin spor birliklerinin amacı, üniversitenin spor faaliyetlerini sevk ve idare etmek, üniversitelerarası yarışmalara iştirak edecek takımların organizasyon görevlerini yerine getirmek, üniversite gençliğini spora özendirmek ve üniversite bünyesinde ihtiyaca uygun tesisler kurmaktır.

1.1.7. Türk Silahlı Kuvvetleri Spor Bölümleri:

Silahlı Kuvvetler bünyesindeki Beden Eğitimi ve Spor faaliyetleri Genel Kurmay Başkanlığı'nın Savaş Beden Eğitimi ve Spor Yönergesi'nde belirtilen

³⁹Spor Bilim Dergisi, ÜÇİŞİK, F., **Yüksek Öğretimde Beden Eğitimi ve Spor**, s. 5.

esaslar dahilinde sürdürülür.

Silahlı Kuvvetler bünyesinde çeşitli spor dallarında kurulan takımlar il müdürlükleri bünyesindeki spor yarışmalarına iştirak ederler.

1.2. Özel Spor Kuruluşları:

Türk Spor Teşkilâtı'ndaki özel spor kuruluşları şunlardır:

- Spor kulüpleri,
- Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi,
- Spor vakıfları,
- Basın ve yayın organlarının spor bölümleri.

1.2.1. Spor Kulüpleri:

Spor kulüpleri 7 Ekim 1983 tarih ve 2908 sayılı Dernekler Kanunu'na göre kurulurlar.

2908 sayılı Dernekler Kanunu'na göre hazırlanan 28 Temmuz 1985 tarih ve 18825 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliğinde dört tip kulüpten söz edilmektedir. Bunlar:

- Kurum Kulüpleri,
- Gençlik Kulüpleri,
- Spor Kulüpleri,
- Gençlik ve Spor Kulüpleri'dir.⁴⁰

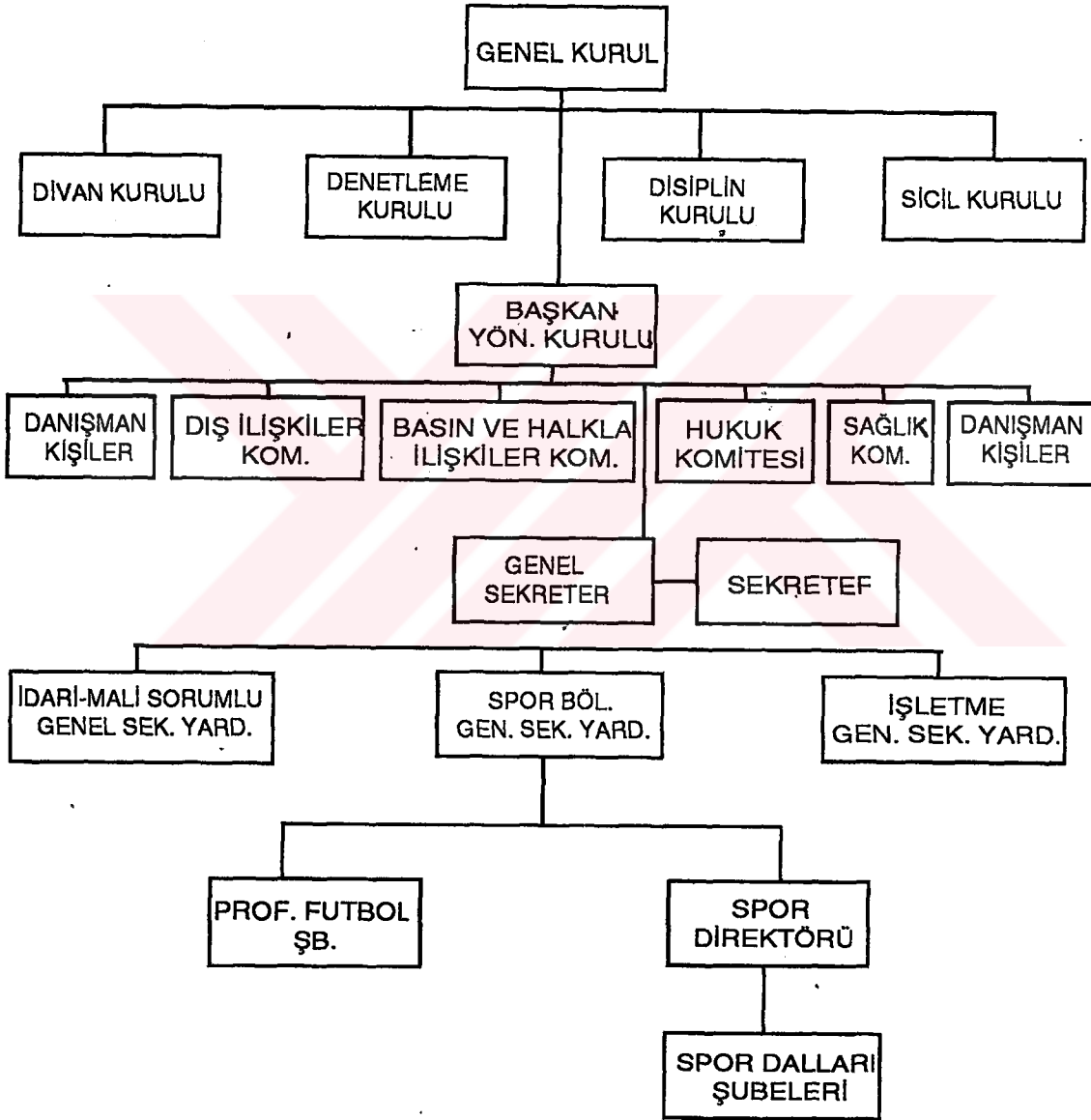
Spor Kulüpleri Dernekler Kanunu'na göre kurulduktan sonra, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü "Spor Teşekkülleri Tescil Yönetmeliği"ne göre, müdürlüğe tesciller yapıldıktan sonra resmen spor kulübü özelliği kazanırlar.

⁴⁰Spor Bilim Dergisi, SERASLAN, Z., Kurum Kulüplerinin Kuruluş Amaçları ve Türk Sporu içindeki Yerleri, s. 44.

Spor kulüplerinin ortak amacı, üyelerinin spor yapmalarını sağlamak, spor dallarında takımlar oluşturarak yarışmalara iştirak etmek, ülkelerini yurt içi ve yurt dışında başarıyla temsil edecek sporcuları teşitirmektir.

Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de spor kulüpleri sporun çekirdek teşkilatı ve onun temel teşkilatlanma birimi olarak görev yapmışlardır.

Spor Kulübü Genel Organizasyon Şeması:

1.2.2. Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi (TMOK):

Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi, ilk kuruluş olarak, 1908 yılında Millî Olimpiyat Cemiyeti olarak kuruldu. Ancak Millî Olimpiyat Komitesi'nin resmi olarak kuruluş 31.7.1922. tarihinde gerçekleşmiştir. Türkiye'nin en eski spor kuruluşu olup, 1962 yılına kadar Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'ne bağımlı olarak kalmış, 1966 yılında dernekler kanununa göre tüzüğünü hazırlayarak yeniden kurulmuş, 1973 yılında "Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi" adını almıştır.

Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi (TMOK), Uluslararası Olimpiyat Komitesi (CIO) üyesidir.

Kuruluş tüzüğünün 1. maddesinde komitenin amaçları; Uluslararası Olimpiyat Komitesi statüsüne uygun olarak yurdumuzda amatör sporu ve spor ruhunu, olimpiyat hareketlerini geliştirmek, yaymak, korumak, sporculara olimpik liyakat esaslarına uygun hareket etmelerini sağlayıcı tedbirleri almaktır, şeklinde ifade edilmiştir.⁴¹

1.2.3. Spor Vakıfları:

Türk Spor Vakfı 1974 yılında kurulmuş olup, hizmet faaliyetlerini Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi ve Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü ile koordinasyon ve işbirliği içerisinde yürütülür.

Türk sporuna hizmet vermek amacıyla kurulan Türk spor vakfının en önemli gelir kaynağını spor faaliyetlerinden vakıf için ayrılan pay teşkil etmektedir.

Türk spor vakfından sonra 1980 yılında vakıf nitelikleri taşıyan "Türk Güreş Vakfı" ve "Türk Spor Eğitim ve Tesis Vakfı" kurulmuş, daha sonra fon niteliği taşıyan "Türk Sporunu teşvik Fonu" kurulmuştur.

1.2.4. Basın ve Yayın Kuruluşlarının Spor Bölümleri:

Basın ve yayın kuruluşlarının spor bölümlerinin amaçları; spor alanındaki

⁴¹Olimpik Hareket, s. 42.

görüşleri ve uygulamaları ülkenin her yanına zamanında ulaştırmak, dünyadaki ve yurt içindeki spor olaylarını kamuya iletmek, kamuyla spor kuruluşları ve spor yöneticileri arasındaki iletişim köprüsü kurmak, sporla ilgili eğitici yayınlar yaparak kamuoyunun bilgisine sunmaktır.

2. TÜRKİYE'DE SPOR TESİSLERİ SPOR ELEMANLARI VE SPOR KULÜPLERİNİN DURUMU

2.1. Türkiye'deki Spor Tesisleri ve Özellikleri:

Günümüzde, toplumlar sporun insan hayatındaki önemini ve spor hayatının spor tesislerinin varlığıyla yaşadığını bilmektedirler. Bir ülkede spor tesislerinin varlığı ve dengeli dağılımı o ülkenin spora ne derece önem verdiğinin göstergesidir.

Türkiye sanayileşme yolunda büyük hamleler atmasına karşın, spor tesisleri için istenilen seviyeye ulaşamamıştır. Tablo 1'de görüldüğü gibi, nüfusu yetmiş milyona yaklaşına Türkiye'de 9538 adet spor tesisi yeterli değildir. Bunun yanısıra Tablo.....'de de görüldüğü gibi spor tesislerinin yurt genelinde dağılımı dengesizdir. Bazı spor tesisleri belli büyük merkezlerde yapılmış kırsal kent merkezlerinde ise bu tesisler yapılmamıştır. Günümüzde halen kapalı spor salonu bile olmayan illerin varlığı bize dengesizliğin boyutunu göstermektedir.

Türkiye 1990 nüfus sayımından da anlaşıldığı üzere hızlı bir nüfus artışıyla karşı karşıyadır. 58 milyon nüfusun 26 milyonu genç nüfustur. Bu nüfusa yeterli iş imkanlarının verilmesinin yanında, bu nüfusa paralel olarak spor tesislerine de öncelik verilmesi gerekmektedir.

Tablo 1: Türkiye'de Spor Tesisleri ve Özellikleri

Tesisin Türü	Faal	İnşa	Toplam
Stad-Stadyum	215	8	223
Stadyum ışıklandırması	5	-	5
Spor salonu	350	101	451
Kapalı yüzme havuzu	24	6	30
Açık yüzme havuzu	17	4	21
Sporcu kamp eğitim merkezi	25	7	32
Güreş eğitim merkezi	6	7	13
Sporcu sağlık merkezi	4	-	4
Koyakevi	16	2	18
Teleski tesisi	9	-	9
Telesij tesisi	4	-	4
Kapalı binicilik tesisi	3	-	3
Açık binicilik tesisi	4	-	4
Veledrom	3	-	3
Atış poligonu	29	-	29
Kayıkhane	18	-	18
Cirit oyun alanı	2	-	2
Müstakil atletizm pisti	6	-	6
Açık spor tesisleri		-	
a) Futbol sahası	375	-	375
b) Basketbol sahası	85	-	85
c) Voleybol sahası	56	-	56
d) Tenis sahası	38	-	38
e) Hentbol sahası	1	-	1
Karakucak güreş sahası	4	-	4
Semt spor sahaları			
a) Futbol sahası	2853	204	3057
b) Basketbol sahası	2119	8	2127
c) Voleybol sahası	1403	5	1408
d) Tenis sahası	31	-	31
e) Hentbol sahası	21	-	21
f) Portatif tribün	160	5	165
g) Sporcu soyunma odası	130	6	136
h) Çocuk oyun alanı	1102	11	1113
Gençlik merkezi	3	5	8
Gençlik ve izcilik kamp tesisi	17	4	21
Çeşitli	14	-	14
Genel toplam	9155	383	9538

Kaynak: M.A.Yılmaz, T.B.M.M. Plan Bütçe Komisyonundaki
1992 yılı bütçe konuşması, s.45-46.

1990 yılında gerçekleştirilen spor şûrâsında sporun geliştirilmesi için temel ilkeler madde 3.a bendinde günün koşullarına toplumun alışkanlık ve becerilerine göre belirli spor dallarına ağırlık verilir. Bu dalların desteklenmesi

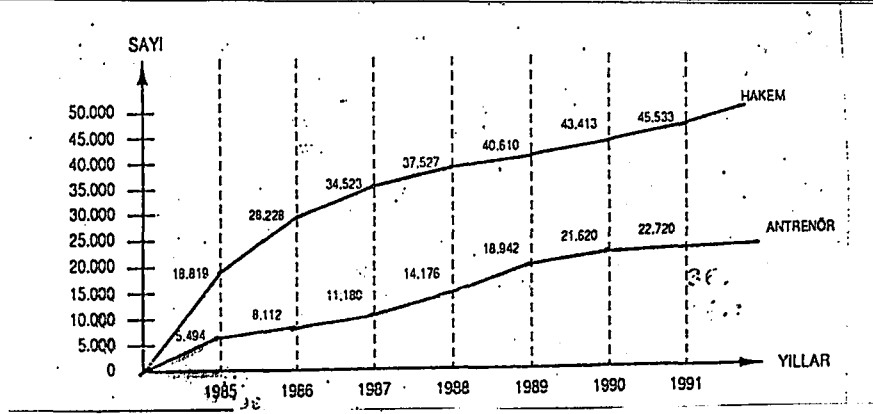
için bakanlık ve genel müdürlükçe özel önlemler alınır, tesisler yapılır demektir. Bunun yanısıra kitle sporunu teşvîk için özendirici ve destekleyici önlemlerden söz edilmektedir. Aynı yönetmelikte yaygın spor dalları olarak geniş kitlelere hitap eden kitle sporuna dönük ucuz ve basit tesislerin okul ve fabrikalarda yapılmasından, bunun ülke düzeyinde yaygınlaştırılmasından söz edilmektedir.

Bazı spor dalları ise yöresel ve toplumsal ağırlıklı olarak düşünölmüş bu spor dallarının o yörede yaygınlaştırılması için sosyo-ekonomik yapı, coğrafi uygunluk gelenekler ve alışkanlıkların rol oynadığı belirtilmiştir. Bu spor dalları; Atıcılık, Atletizm, Binicilik, Bisiklet, Boks, Dağcılık, Eskrim, Uzak Doğu Sporları, Halter, Kayak, Kürek, Okçuluk, Tenis, Yelken, Yüzme, Sualtı Sporları olarak belirlenmiştir. Bu sporların yaygınlaştırılabilmesi için etkin bir tesis politikasına çok amaçlı tesislere ihtiyaç vardır.

2.2. Türkiye'de Antrenör ve Hakemlerin Sayısal Dağılımı:

Spor faaliyetlerinin teşvik görmesi için altyapının yanısıra, eğitilmiş farklı vasıfta ve sayıda personele de en azından fizikî bir değer taşıyan tesisler kadar gerek duyulmaktadır.⁴²

Şekil 3: Antrenör ve hakemlerin sayısal durumu.

Şekil 3'de de görüldüğü gibi, antrenör ve hakemlerin yıllara göre sayıları verilmiştir. 1985 yılında 5494 olan antrenör sayısı, 1991 yılına kadar geçen altı yıllık sürede %313.5'luk bir artış göstererek 22.720'ye ulaşmıştır. Ancak fiilen görev yapan antrenör sayısı 5.369'dur. Hakemlerin sayısı ise 1985 yılında 18.819 iken 1991'de 45.533'e ulaşmıştır. Ancak hakemlerin de fiilen görev yapanlarının sayısı 26.526'dır.

1993 yılında Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığı, belli illerde 26 spor dalında hakem kursları, yine belli illerde 25 dalda antrenör kursları düzenlemiştir.⁴³

⁴²ERKAL, E.M., *Sosyolojik Açıdan Spor*, 2. Baskı, İSTANBUL 1992, s. 77.

⁴³T.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Eğitim Planı, Ankara 1993.

Tablo 3. SPOR DALLARINA GÖRE HAKEM SAYILARI

SPOR DALLARI	1973/74	1976/77	1992
Atıcılık-Avcılık	57	91	428
Atletizm	1025	1500	3194
Basketbol	556	722	2656
Bedminton	-	-	70
Binicilik	45	85	217
Bisiklet	111	66	597
Boks	114	170	629
Buz Sporları	-	-	8
Cimnastik	30	85	134
Dağcılık	2	-	45
Eskrim	99	127	181
Futbol	1794	1330	5779
Güreş	416	730	1526
Halter	30	304	358
Hentbol	-	-	2067
Judo	262	220	300
Karate	-	-	-
Kayak	64	126	260
Kürek	22	26	109
Masa Tenisi	254	480	1880
Okçuluk	29	40	143
Su Altı	-	-	58
Oto Spor	-	-	368
Satranç	-	-	80
Voleybol	705	341	2487
Yelken	210	839	389
Yüzme	398	909	2715
Vücut Geliştirme	-	-	92
TOPLAM	6720	8057	28001

Kaynak: Beden Terbiyesi (Gençlik ve Spor) Genel Müdürlüğü, 1993 bütçe sunuş raporu.

Tablo 3'de Türkiye'de spor dallarına göre fiilen görev yapan hakem sayıları verilmiştir. 1992 yılında fiilen görev yapan toplam hakem sayısı 28.001'e ulaşmıştır.

Tablo 4. 1992 YILI İTİBARIYLA SPOR DALLARINDA FİİLEN GÖREV YAPAN ANTRENÖR SAYILARI:

<u>SPOR DALLARI</u>	<u>ANTRENÖR SAYISI</u>
Atıcılık-Avcılık	93
Atletizm	291
Basketbol	714
Bedminton	32
Binicilik	44
Bisiklet	44
Boks	173
Buz Sporları	-
Cimnastik	103
Dağcılık	18
Eskrim	61
Futbol	1843
Güreş	357
Halter	81
Hentbol	412
Judo	201
Karate	166
Kayak	69
Kürek	49
Masa Tenisi	203
Okçuluk	40
Su Altı	10
Tekvando	208
Tenis	69
Voleybol	604
Yelken	38
Yüzme	370
Vücut Geliştirme	32
TOPLAM	6325

Kaynak: **G.S.G.M.**

Tablo 4'de Türkiye'de spor dallarına göre fiilen görev yapan antrenörlerin sayıları verilmiştir. Tablodan da görüldüğü gibi 1992 yılında fiilen görev yapan antrenörlerin sayısı 6325'e ulaşmıştır.

2.3. Türkiye'de Spor Kulüplerinin Vasıfları, Sayıları ve Sporcuların Dallara Göre Dağılımı

Genel olarak sporda ileri seviyeye ulaşmış ülkelerde, sporcuların kaynağı okullar ve kulüpler olmaktadır. Ancak mevcut spor kulüplerinin futbol dışındaki diğer spor dallarına ilgi göstermemeleri, çok sayıda kişinin spor ve sosyal faaliyetlere aktif olarak katılmasına imkan vermemektedir. Türkiye'de kulüpçülük sadece profesyonel futbol ile, mahallî karakter taşıyan bazı spor dalları için sözkonusudur.⁴⁴

Türkiye'de tescilli yapılmış kulüpler olarak, spor kulüpleri, gençlik kulüpleri, kuruluşlara ait kulüpler, askeri kulüpler ve ihtisas kulüpleri faaliyet göstermektedir.

Tablo 5'de görüldüğü üzere 1985 yılından 1991 yılına kadar geçen altı yıllık sürede spor kulüplerinin artış oranı % 49.7, gençlik kulüplerinin artış oranı ise % 33.3 olarak tesbit edilmiştir. Buna karşılık, spor yapanların sayısında ise % 109.7'lik bir artış olmuştur ki, bu da geçen altı yılda spora ilgi artmış, ancak buna oranla spor kulüpleri sayısında sporculara oranla büyük artış olmadığını göstermektedir. Bunların yanısıra kuruluşlara ait kulüpler ve askeri kulüplerin sayısında azalma görülmektedir.

⁴⁴KETEN, M., *Türkiye'de Spor*, 2. Baskı, Ankara 1993, s. 93.

Tablo 5. TESCİL EDİLMİŞ SPOR KULÜPLERİ VE SPORCULAR

	YILLAR						
	1984-85	1985-86	1986-87	1987-88	1988-89	1989-90	1990-91
Spor Kulüpleri	3322	3480	3485	3835	4156	4364	4975
Gençlik Kulüpleri	3001	3096	-	-	-	4009	4665
Kuruluş Kulüpleri	68	91	-	-	-	69	51
Askeri Kulüpler	65	77	-	-	-	48	55
İhtisas Kulüpleri	188	216	-	-	-	238	205
TOPLAM SPORCULAR	451.277	666.477	663.501	738.568	810.550	870.877	945.273

Kaynak: D.İ.E. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü.

Tablo 5'de de görüldüğü üzere 1991 yılı itibariyle Türkiye'deki toplam kulüp sayısı 9.952'dir.

Tablo 6. LİSANSLI SPORCULARIN SPOR DALLARINA GÖRE SAYISAL DAĞILIMI

<u>SPOR DALLARI</u>	<u>LİSANSLI SPORCULAR</u>				
	<u>1976</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1984</u>	<u>1991</u>
Atıcılık-Avcılık	600	724	590	1810	2846
Atletizm	1508	2113	2114	31502	13302
Basketbol	7703	8903	10517	43142	44400
Bedminton	-	-	-	-	7
Binicilik	103	176	100	401	813
Bisiklet	440	395	444	900	817
Boks	1363	1874	1800	4695	2392
Buz Sporları	-	-	-	-	89
Cimnastik	228	243	159	940	794
Dağcılık	49	59	50	365	680
Eskrim	534	350	405	668	589
Futbol	45882	55897	68102	147050	267418
Güreş	2362	3572	3915	15414	10238
Halter	360	600	496	560	994
Hentbol	-	293	1789	18276	19067
Judo-Karate	1038	2037	2333	12155	9934
Kayak	163	389	597	888	10634
Kürek	149	440	297	510	542
Masa Tenisi	1002	1258	1802	9365	6492
Okçuluk	123	126	126	396	1051
Oto Spor	-	-	-	-	2
Özürlüler	-	-	-	-	333
Satranç	-	-	-	-	56
Su Altı	-	-	-	153	493
Tenis	203	346	600	701	956
Tekvando	-	-	-	14966	9883
Voleybol	7581	7676	9227	47340	40516
Vücut Geliştirme	-	-	-	-	179
Yelken	411	719	382	1933	1429
Yüzme	1220	1379	877	6203	8951
TOPLAM	72943	91493	106725	360273	453949

Kaynak: Beden Terbiyesi Teşkilâtı.

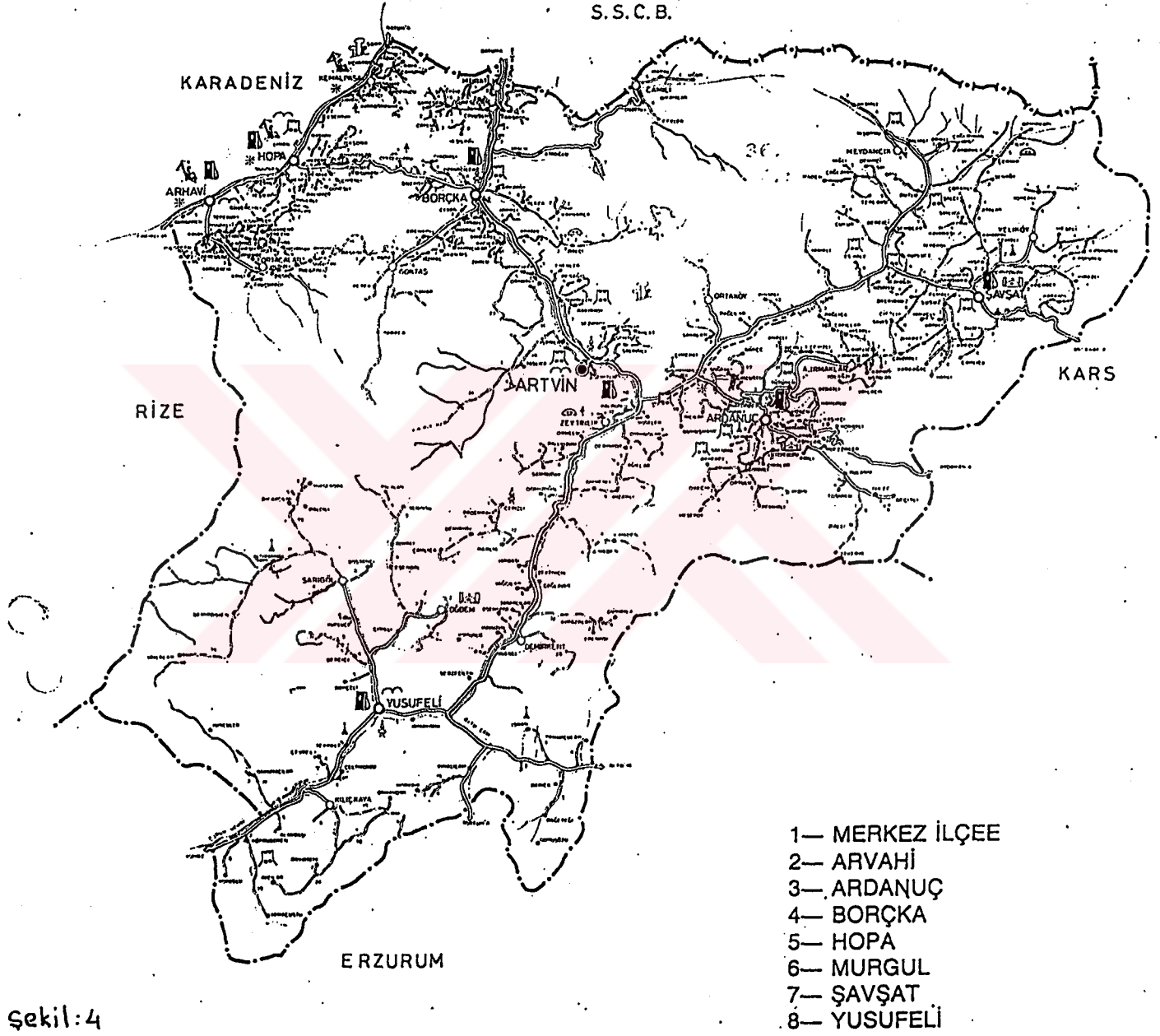
Tablo 6'da görüldüğü üzere faal olarak spor yapan lisanslı sporcuların 1991 yılı itibarıyla toplam sayısı 453.949'dur. Tablo 5'de ise 1990-91 yılı sporcu sayısı 945.273 olarak tesbit edilmiştir. Bundan anlaşıldığı üzere bu sayının ancak yarısının lisansı tescil edilen faal sporculardır.

III. BÖLÜM

ARTVİN İLİNE GENEL BAKIŞ İLDEKİ SPOR YATIRIMLARI VE SPOR FAALİYETLERİ

ARTVIN İL HARİTASI

Şekil:4

1. ARTVIN İLİNE GENEL BAKIŞ

Artvin, Doğu Karadeniz bölgesinde yer alan bir serhat şehridir. Dik bir yamaç üzerinde kurulan ve tabii güzellikleri ile göz kamaştıran Artvin, Kuzeydoğusunda Gürcistan sınırı, güneydoğusunda Kars, güneyinde Erzurum, batısında Rize ili ile çevrilidir. Kuzeybatısında Karadeniz'e ortalama 50 km'lik kıyısı vardır. İl toprakları 40° 35' ve 41° 35' kuzey enlemleri ile 41° 07' ve 42° 26' doğu boylamları arasında yer alır. 7.436 kilometrekarelik yüzölçümü ile Türkiye'nin en küçük illerinden biridir. Artvin ismi, bu şehri kuran Türk İskit Beyi'nin adından gelmektedir. Osmanlı Devleti zamanında adı Livane olan şehir, 1923'de Rize'ye bağlı ilçe, 1936 yılında Çoruh ismiyle il ve 1956 yılında da ilin adı Artvin olmuştur.

Artvin iline bağlı merkez ilçe ile beraber toplam sekiz ilçe vardır. Bunlar, Ardanoç, Arhavi, Borkça, Hopa, Murgul, Şavşat ve Yusufeli ilçeleridir.

Merkez İlçe: 1990 nüfus sayımına göre toplam nüfusu 33.183 olup, 20.306'sı ilçe merkezinde, 12877'si köylerde yaşamaktadır. Merkez bucağa bağlı 14, Ortaköy bucağına bağlı 5, Zeytinlik bucağına bağlı 13 köyü vardır. Yüzölçümü 1052 km² olup, nüfus yoğunluğu 32'dir. İlçe topraklarının geneli dağlıktır. Toprakları sulayan Çoruh Nehri bu dağlık araziye ikiye böler ve ormanları sık ağaçlarla kaplıdır. Ekonomisi tarıma dayalıdır ve hayvancılık, ormancılık, ekonomide önemli bir yer tutar. İlçe merkezi Çoruh Nehri'nin iki yakasında dağların eteklerinde yer alır. İlçe belediyesi 1923'te kurulmuştur.

Ardanoç İlçesi: 1990 nüfus sayımına göre toplam nüfusu 17.782 olup, 5052'si ilçe merkezinde, 12.7330'u köylerde yaşamaktadır. Merkez bucağa bağlı 37, Aşağı İrmaklar bucağına bağlı 11 köyü vardır.

Yüzölçümü 969 km² olup, nüfus yoğunluğu 18'dir. İlçe toprakları dağlıktır. Ekonomisi tarıma dayalıdır. Tarıma elverişli arazi azdır. İlçe merkezi Ardanoç Suyu kenarında kalenin bulunduğu tepenin eteklerine kurulmuştur. İl merkezine uzaklığı 42 km olup, ilçe belediyesi 1945'te kurulmuştur.

Arhavi İlçesi: 1990 nüfus sayımına göre toplam nüfusu 18.351 olup, 10.048'i ilçe merkezinde, 8.303'ü köylerde yaşamaktadır. Merkez bucağa bağlı 21, Ortacalar bucağına bağlı 8 köyü vardır. Yüzölçümü 314 km² olup, nüfus yoğunluğu 58'dir. İlçe toprakları genelde dağlıktır. Dar bir kıyı şeridinin hemen ardından dağlar yükselmektedir. Ekonomisi tarıma ve ormancılığa dayanır. Kıyı kesimlerinde balıkçılık yapılmakta olup, ilçenin tek sanayi kuruluşu Çay-Kur Çay Fabrikası'dır. İlçe merkezi Arhavi Çayı'nın denize döküldüğü düzlükte Karadeniz kıyı yolu üzerinde kurulmuştur. İl merkezine 79 km uzaklıkta olup, ilçe belediyesi 1946'da kurulmuştur.

Borçka İlçesi: 1990 nüfus sayımına göre toplam nüfusu 30.329 olup, 6.102'si ilçe merkezinde, 24.277'si köylerde yaşamaktadır. Merkez bucağına bağlı 19, Camili bucağına bağlı 5, Muvalı Bucağına bağlı 7 köyü vardır. İlçe toprakları Doğu Karadeniz kıyı dağları ile kaplı bir alanda yer alır. En önemli akarsuyu Çoruh Nehri'dir. Ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanır. ekime elverişli alanların az olması sebebiyle tarım sınırlı olarak yapılmaktadır.

İlçe merkezi, Çoruh Nehri'nin kıyısında kurulmuştur. İlçe belediyesi 1927 yılında kurulmuş olup, Borçka 1928'de ilçe yapılmıştır.

Hopa İlçesi: 1990 nüfus sayımına göre toplam nüfusu 30.862 olup, 11.507'si ilçe merkezinde 19.355'i köylerde yaşamaktadır. Merkez bucağa bağlı 17, Kemalpaşa bucağına bağlı 10 köyü vardı. Yüzölçümü 289 km², nüfus yoğunluğu ise 107'dir. İlçe toprakları dar bir kıyı şeridi ile hemen ardından yükselen dağlarla kaplıdır. Ekonomisi tarım ve tarıma bağlı sanayiye ve son zamanlarda gelişen turizme dayanır. İlçe merkezinde ve Kemalpaşa'da Çay Kurumu'nu ve özel sektörlere ait çay fabrikaları ilçenin sanayi kuruluşlarının büyük kısmını oluşturmaktadır. Kıyı kesimlerinde balıkçılık yapılmakta ve ilçe, Artvin bölgesinde tarım ve sanayi ürünlerinin satıldığı bir ticaret merkezidir. İl merkezine 69 km uzaklıktadır. İlçe belediyesi 1923 'te kurulmuştur.

Murgul İlçesi: 1990 nüfus sayımına göre toplam nüfusu 11.951 olup,

4278'i ilçe merkezinde, 7673'ü köylerde yaşamaktadır. Merkeze bağlı 9 köyü vardır. 19 Haziran 1987'de 3392 sayılı kanunla Murgul, ilçe merkezi haline getirildi. İlçe toprakları genelde dağlıktır. Topraklarında bulunan bakır yatakları çok eski zamanlardan beri işletilmektedir. İlçe ekonomisi bakır madenciliğine ve buna bağlı imalat sanayiine dayalıdır. Murgul vadisinde tarım yapıyor olsa da, bakırın sebep olduğu çevre kirliliği verimi % 80 oranında düşmüştür. Hopa ilçesine 20 km uzaklıktadır.

Savşat İlçesi: 1990 nüfus sayımına göre toplam nüfusu 33,316 olup, 4.850'si ilçe merkezinde, 28.465'i köylerde yaşamaktadır. Merkez bucağa bağlı 35, Meydancık bucağına bağlı 14, Veliköy bucağına bağlı 12 köyü vardır. Yüzölçümü 1317 km² olup, nüfus yoğunluğu 25'tir. İlçe toprakları dağlıktır. Ekonomisi tarıma dayanır; ekime elverişli arazi az olmasına rağmen, elde edilen ürün fazladır. Bunun yanında hayvancılık ilçe ekonomisinde önemli yer yutar. İlçe merkezi Ardahan-kars karayolu üzerine kurulmuştur. İlçe merkezine 67 km uzaklıktadır. Satlel adında küçük bir köy iken; Cumhuriyet'ten sonra Yeniköy adıyla bilinen bugünkü yerine taşındı. İlçe belediyesi 1928'de kurulmuştur.

Yusufeli İlçesi: 1990 nüfus sayımına göre toplam nüfusu 37.060 olup, 3.954'ü ilçe merkezinde; 33.106'sı köylerde yaşamaktadır. Merkez bucağa bağlı 23, Demirkent bucağına bağlı 6, Kılıçkaya bucağına bağlı 10, Öğdem bucağına bağlı 6, Sarıgül bucağına bağlı 8 köyü vardır. Yüzölçümü 2327 km²'dir. Nüfus yoğunluğu ise 16'dır. İlçe toprakları dağlıktır. Önemli akarsuları Altıparmak ve Oltu çayıdır. Ekonomisi tarıma ve orman ürünlerinin işletilmesine dayanır. İlçe merkezi Altıparmak çayı vadisinin Çoruh vadisine açıldığı kesimde kurulmuştur. Gelişmemiş bir yerleşme merkezidir. İlçe merkezine 81 km uzaklıkta olup, ilçe belediyesi 1950'de kurulmuştur.

1.1. İlin Tarihi:

Artvin, geçmişte pek uzun olmayan bir ortaçağ kentidir. Çevresinde yapılan kazılar, yörede M.Ö. 2000 yıllarına ait bazı yerleşmeler bulunduğunu ortaya çıkarmıştır. Bölgeye daha sonra M.Ö. 9. yüzyılda Urartular'ın girdiği

anlaşılmaktadır.

Artvin çevresi ortaçağda Bizans ve İslâm Orduları arasında birkaç kez el değiştirdi. Bizanslıların egemen olduğu bir sırada, bugünkü Artvin kentinin çekirdeğini oluşturan Livane kalesi yapıldı. 1068'den başlayarak Artvin Çevresi Selçuklu egemenliği altına girdi. Daha sonra yöre, bir süre Gürcülerin eline geçtiyse de, yeniden Selçuklu topraklarına katıldı. Selçuklu döneminde Artvin yöresi, Azerbaycan ve Atabegleri yönetiminde bir uç beyliği idi. 13. yy.da Akkoyunlu Karayülük Osman Bey, Çoruh boylarına kadar ulaştı. Daha sonra Uzun Hasan bu toprakları Akkoyunlu İmparatorluğuna kattı. Ama yerel yöneticiler olan Atabegler yönetimlerine devam ettiler. Daha sonra bölge yeniden Gürcü istilâsına uğrayınca, Artvin Beyleri, o sırada Trabzon valisi olan Şehzade Selim'den yardım istediler ve geleceğin Yavuz Sultan Selim'i sayesinde Gürcüleri topraklarından çıkardılar.

15. yy.'ın başlarında artvin ve çevresi Osmanlı Devleti'nin koruması altında yarı bağımsız bir yönetime sahipti. Kanuni döneminde Erzurum Beylerbeyi Dulkadirli Mehmet Han'ın 1536-37 harekati sırasında Artvin'in de içinde bulunduğu yöre ele geçirildi ve Artvin ile Yusufeli'ni içine alan Livane sancağı kurularak Erzurum Beylerbeyliği'ne bağlandı. 1579'da Çıldır Eyaletinin oluşturulmasından sonra Artvin, bu eyalete bağlanan Livane sancağının merkezi oldu.

Artvin 19. yy. başlarında iki kez Rus işgaline uğradı. Daha sonra Artvin Sancağı'na bağlı Livane kazasının merkezi oldu ve durum 1877-1878'de imzalanan Ayastefanos Antlaşması'na göre Batum, Ruslara bırakılınca, Batum Sancağı'na bağlı Artvin de Ruslara terkedildi. Yine 1879'da yapılan bir antlaşmaya göre de Artvin'de yaşayanların serbestçe göç etmelerine izin verildi. Bu yıllarda özellikle Kocaeli yöresine pekçok Artvinli göç etti.

I. Dünya Savaşı sonuna kadar süren Rus egemenliği sırasında yerli halk, örgütlendi ve Ruslara karşı zaman zaman direnişe geçti. Kasım 1914'te Yüzbaşı İsmail Hakkı Bey komutasındaki Melo Sınır Taburu, kent ve çevresindeki

Rus birliklerini bozguna uğrattı ve Rusları Artvin'den çıkmak zorunda bıraktı. 2 Kasım 1914 tarihinde Rus işgalinden kurtulan Artvin, dört ay kadar sonra Ruslar tarafından yeniden işgal edildi. Çarlık yönetimi yıkılınca, Sovyet Hükümeti ile 18 Aralık 1917'de imzalanan Erzincan Ateşkes Antlaşması uyarınca Ruslar Artvin'den çıktılar. Ancak 30 Ekim 1918'de imzalanan Montros Mütarekesine göre Osmanlı Ordusunun 1914'ten önceki sınırlara çekilmesi gerektiğinden Artvin boşaltıldı ve 17 Aralık 1918'de İngilizler tarafından işgal edildi. İngiliz işgali, 7 Nisan 1920'ye kadar sürdü. İngilizler çekilirken kenti Gürcistan'a bıraktılar. Kazım Karabekir Paşa komutasındaki 15. Kolordu'nun 30 Ekim 1920'de Kars'ı kurtarmasından sonra Artvin diplomatik yoldan kurtarıldı ve 7 Mart 1921'de kesin olarak Türkiye topraklarına katıldı. Dört buçuk ay boyunca Ardahan sancağına bağlı kalan Artvin, 7 Temmuz 1921 tarihli yasayla, kendi adını taşıyan sancak kurulunca, bu yeni sancağın merkezi oldu. 1924'te Türkiye'nin yönetim örgütünde yapılan değişiklikle sancaklar il haline getirilirken, Artvin kenti, yeni kurulan ve aynı adı taşıyan ilin merkezi oldu.

1933'te ilçe statüsü ile Rize iline bağlandıktan sonra, 1936'da Çoruh adıyla yeniden il haline getirildi.⁴⁵

17 Şubat 1956 tarihli yasayla Çoruh adı kaldırıldı ve il merkezinin adı olan Artvin adını aldı.

1.2. İlin Coğrafi Yapısı:

1.2.1. Yüzey Şekilleri: Artvin toprakları oldukça engebelidir. Kıyı boyunca ve Çoruh ile onun bazı kollarının tabanında yer alan küçük düz alanlar dışında, vadilerle terin biçimde yarılmış, dağlık ya da tepelik bir yereyi vardır.

İl topraklarının büyük bir bölümü sarp ve geçit vermeyen dağlarla kaplanmıştır (tüm il alanının % 79.8'i). Ancak, kimi yerde daralıp, kimi yerde genişleyerek uzanan derin Çoruh ırmağı Vadisi, bu dağlık bölgeleri iki bölüme ayırmıştır. Dağlar, çoğu yerde geniş vadi oluşumlarına imkân vermeyecek biçimde

⁴⁵Artvinliler Rehberi, Livane Ajans, İstanbul, s. 25.

yükselirler. Bu da ildeki vadilerin son derece derin ve dik olmaları sonucunu doğurmuştur. Sözkonusu özellik, tarıma elverişli toprakların geniş alanlara yayılımını da engellemiştir. Artvin'de ovalık alanlar hemen hemen yok denecek kadar azdır. (% 0.2). Yüksek kesimlerde yer yer küçük platolar yer almaktadır. Ayrıca akarsu vadilerininin tabanlarında pek geniş olmayan ovalar bulunur.

Artvin il topraklarının yeryüzü şekilleri açısından dağılımı şöyledir:

Dağlar	:	593.398.8	% 79.8
Platolar	:	136.822.4	% 18.4
Yaylalar	:	11.897.4	% 1.6
Ovalar	:	1.487.2	% 0.2

1.2.2. İklim ve Bitki Örtüsü: Artvin, yözlüğü küçük olmakla beraber, büyük bir iklim çeşitliliği gösterir.

İklim sahilden içerilere, doruklardan vadiler doğru farklılık göstermekle beraber, genellikle doğu karadeniz iklim koşulları etkili olmaktadır. Buna bağlı olarak, sahilden içerilere doru azalmakta olan bol yağışları ve yüksek nem oranı vardır.⁴⁶

⁴⁶TOKDEMİR, H., Artvin Yöresi Folkloru, Ankara 1993, s. 31.

Tablo 7. Artvin ili iklim Nitelikleri*Artvin İkliminin Ayırıcı Niteliklerinin İlçeleriyle Karşılaştırılması*

	ARTVİN	ARDANUC	HOPA	ŞAVSAT	YUSUFELİ
Yöresel ortalama yağın basınç (mb)	946,4	Gözlem yok	1010,9	Gözlem yok	Gözlem yok
Ortalama sıcaklık °C	12,7	13,0	14,8	10,2	15,0
En yüksek sıcaklık °C	43,0	41,0	42,2	38,0	42,5
Tropik günler ortalama sayısı	20,6	Gözlem yok	10,4	Gözlem yok	Gözlem yok
En düşük sıcaklık °C	-16,1	-19,5	-4,8	-17,6	-8,8
Donlu günler ortalama sayısı	39,0	Gözlem yok	5,3	Gözlem yok	Gözlem yok
Toprak üstü en düşük sıcaklığı °C	-13,9	Gözlem yok	-5,8	Gözlem yok	Gözlem yok
Ortalama bulutluluk	5,8	5,8	6,1	5,5	4,6
Ortalama açık günler sayısı	5,8	70,8	57,2	68,8	83,8
Ortalama bulutlu günler sayısı	196,0	173,0	171,2	197,5	224,2
Ortalama kapalı günler sayısı	110,4	121,3	136,4	98,8	57,2
Ortalama yağış miktarı (mm)	645,0	446,1	2068,8	792,8	295,8
Ortalama kar yağışlı günler sayısı	21,1	12,2	3,4	26,5	5,0
Ortalama karla örtülü günler sayısı	36,3	35,5	9,6	69,7	8,5
En yüksek kar örtüsü kalınlığı (cm)	131	50	109	125	35
Ortalama sisli günler sayısı	15,6	4,2	9,0	15,4	1,6
Ortalama dolulu günler sayısı	0,5	0,4	1,8	1,7	0,2
Ortalama kırılgı günler sayısı	21,7	32,1	3,5	17,2	24,8
Ortalama rüzgâr hızı (m/sn)	1,5	1,1	Gözlem yok	0,5	1,4
En hızlı rüzgâr yönü	KB	KB	Gözlem yok	KD - K, GB - GD	G-GD
Ortalama toprak sıcaklığı °C (5 cm)	13,4	Gözlem yok	16,1	Gözlem yok	Gözlem yok
Ortalama toprak sıcaklığı °C (10cm)	13,1	Gözlem yok	16,1	Gözlem yok	Gözlem yok

(Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, Meteoroloji Bülteni, 1974)

Denizden 597 m. yükseklikte bulunan Artvin Devlet Meteoroloji İstasyonu'nun gözlemlerine göre (Tablo 7), Artvin'de yıllık ortalama sıcaklık 12°, en soğuk ay Ocak, en sıcak ay Ağustos, yıllık ortalama yağış miktarı 645 mm.'dir.

Artvin'de doğal bitki örtüsü de iklim koşullarına bağlı olarak çeşitlilik gösterir. Kıyı dağlarının deniz tarafındaki yamaçlarında, nemli özellikler taşıyan

ormanlar vardır.

1.3. İlin Sosyal Yapısı:

1.3.1 İlin Ekonomisi:

Tarım: Artvin'in ekonomisi tarıma dayanır. Ekime müsait arazinin az olmasına rağmen, nüfusunun % 80'i tarımla uğraşır, fakat gelirinin ancak % 30'u tarımdan sağlanır. Tarım henüz modern hale gelmemiştir. Zengin su potansiyeline rağmen, sulama tesisleri çok azdır. Traktör ve zirai araçların sayısı yok denecek kadar azdır.

Hayvancılık: Mera ve otlakların azlığı ve karlı günlerin çokluğu sebebiyle hayvancılık gelişmemiştir. Az sayıda küçükbaş hayvancılığı ve ailelerin günlük ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla büyükbaş hayvancılık yapılmaktadır. Oysa komşu il olan Kars'ta hayvancılık çok ileri seviyededir.

Ormancılık: Artvin orman bakımından çok zengindir. Yüzölçümünün % 35'e yakını ormanlıktır. Her yıl 300.000 m³ inşaat kerestesi ile 500.000 ster yakacak odun istihsâl edilir.

Madenleri: Türkiye'nin en zengin bakır madeni rezervine sahip il Artvin'dir. Murgul ve Kuvarşkan'da bulunan bakır madenleri, Karadeniz Bakır İşletmeleri tarafından işletilmektedir.

Enerji: Artvin elektrik enerjisini Hopa termik santrali ile Tortum ve İkizdere Hidroelektrik santrallerinden temin eder. Ayrıca enterkonnekte sisteme bağlıdır. Hopa Termik Santrali'nden Gürcistan'a, Gürcistan'dan da Hopa Termik Santraline elektrik alışverişi yapılmaktadır.

Sanayi ve Ticaret: Sanayi ve ticaret ilin ekonomisinde tarımdan sonra ikinci sırayı oluşturur. İlerdeki sanayi kuruluşları; Murgul-Etibank Bakır İşletmesi, Artvin Lif-Lefha Fabrikası, Arhavi, Hopa, Kemalpaşa ve Maradit'te Çay-Kur'a ait çay fabrikaları, Hopa Termik Santrali ve son yıllarda kurulan özel kuruluşlara ait

çay işletme fabrikalarıdır.

1.3.2. İlin Nüfusu: Artvin nüfusundaki gelişmelere ilişkin sağlıklı bir çözümlene, ancak 1950 sonrası için olanaklıdır. 1950 yılından önceki yıllarda Artvin, yönetsel değişikliklere konu olmuştur. 1927'de ayrı bir il olan Rize 1935'te Artvin'e bağlanmış, 1940'ta yeniden ayrılmıştır. Bu değişiklik 1935 yılında 180.000 kişilik bir artışı yaratmıştır. Yönetsel değişikliklerden doğan nüfus artışının dışında Artvin ili genelde düşük hızda bir nüfus gelişmesi göstermiştir. 1950-1980 yılları arasında, ülke genel nüfusu, %100'ü aşan bir oranla katlanırken, Artvin'in nüfus gelişmesi % 30 düzeyinde kalmıştır.

Tablo 8. Artvin İlinin Yıllara Göre Nüfusu

SAYIM YILLARI	NÜFUS
1927	90.066
1935	271.900
1940	153.273
1945	159.328
1950	174.977
1955	176.845
1960	196.301
1965	210.065
1970	222.869
1975	228.026
1980	228.997
1985	226.338
1990	212.833

Kaynak: D.İ.E. Genel Nüfus Sayımı.

Tablo 8'de görüldüğü gibi, 21 Ekim 1990 tarihinde yapılan nüfus sayımına göre Artvin ili toplam nüfusu 212.833'tür. Artvin ili son yıllarda nüfus yoğunluğunda düşme göstermiştir. Nüfus yoğunluğu %30'dan, %29'a inmiştir. Bu yoğunluk, ilin iç kesimlerinde kalan ilçelerde ortalamanın altına düşmekte, kıyı kesimlerinde

kalan ilçelerde (Hopa, Arhavi) ise ortalamanın birkaç katına çıkmaktadır. 1990 yılında yapılan nüfus sayımındaki tesbitlere göre ilçelerdeki nüfus yoğunluğu; Savşat'ta 25, Ardanuç'ta 18, Yusufeli'de 16, Arhavi'de 58, Hopa'da 107'dir. Artvin ilinde (merkez) nüfusları 10.000'i aşan üç kent Artvin merkez ilçe, Hopa ve Arhavi'dir. Bu üç kentte yaşayan nüfus tüm ilde yaşayan nüfusun % 19'6'sını oluşturmaktadır.

1985 ve 1990 yılları arasında Artvin'de 13.505 kişi azalmıştır. Özellikle şavşat, Ardanuç ve Yusufeli ilçelerinin köy nüfusları azalma göstermiştir. Bu kesimlerde iş alanlarının kısıtlı olması, sanayi kuruluşlarının olmaması ve tarıma elverişli ekilebilecek alanların kişi başına az miktarda düşmesi sebepleriyle diğer şehirlere (İstanbul, Ankara, Bursa, Samsun) yapılan göçler, ildeki nüfusun azalmasına sebep olmuştur.

1.3.3. Yaşama Biçimi ve Eğitim: Kültürel geleneğin öğeleri, Artvin'de yaşamı, yörenin kapalılık özelliğiyle biçimlemiştir. Az gelişmiş illerde görülen geleneksel toplum özellikleri Artvin'de de görülür. Sanayiden çok, el sanatlarının, kentli yaşamdan çok, geleneksel, durağan ve kapalı bir yaşamın görüldüğü ilde, yerel kültür olagelmıştır. 1960'larda Türkiye'nin bütün yörelerinde görülen toplumsal değişme, Artvin'de de meydana gelmiş, ancak, gelenekselliğinden bütünüyle kurtulamamıştır.

Artvin ilinin doğal ve ekonomik özelliklerinin sonucu olarak dışa kapalılık, Cumhuriyet Dönemi'nde de önemli bir değişikliğe uğramadan 1970'lere dek devam etmiştir. Bu kapalı yaşam içinde töresel özellikler ve geleneksel halk inançları önemli bir yer tutar. 1970'lerde sayıları 335'i bulan derneklerin % 32'lik bir bölümünü dinsel nitelikli dernekler oluşturmaktadır.

Artvin'in kendisine özgü zengin bir kültür ve folklor mirası vardır. Halk edebiyatı, el sanatları, eğlence, yemek ve kıyafet bakımından oldukça zengindir.

Artvin, okur-yazar oranı en yüksek olan illerden biridir. Okur-yazar oranı

% 90'dır. Yörede iş imkânlarının kısıtlı olması eğitim yoluyla meslek edinmeyi ön plana çıkarmaktadır. Devlet memuru ve yüksek öğretime devam eden öğrenci sayısının çokluğu bakımından Türkiye'deki illerin başında gelmektedir.

1.4. İlin Coğrafi ve Sosyal Yapısının Sportif Faaliyetlere Etkileri:

Artvin ilini diğer illerden ayıran en önemli coğrafi özelliği, geçit vermeyen dağları, sarp kayalıkları ve Çoruh Nehri'dir. Bunların yanısıra Karadeniz'de 50 km.'lik kıyı şeridinde sahiptir.

İl merkezi başta olmak üzere altı ilçe merkezi dağ eteklerinde veya dağların yamaçlarında kurulmuştur. Yerleşim birimlerinin hemen yanında yükselen dağlar, dağcılık sporu için uygun ortamı doğurmaktadır. Dağ sporuyla uğraşanların dağa tırmanmak için uzun yollara gerek duymadan dağcılık sporu yapmalarına imkân tanımaktadır. Ancak bölgede dağcılık sporuyla uğraşanlara rastlanmamıştır.

İl topraklarını bir baştan bir başa kateden Çoruh Nehri'nde 1993 yılında Dünya Rafting Şampiyonası düzenlenmiştir. Bölge halkı bu yarışmalara büyük ilgi göstermiş, ancak seyirci olmaktan öteye geçememiştir. Çoruh Nehri'nin Rafting için büyük nimet olmasına rağmen bu sporu yapan yöre halkına rastlanmamıştır. Bunun en önemli nedenlerinden biri de bu spor için gerekli malzemenin pahalı oluşudur. Bu spor için gerekli malzeme, araç-gereç sağlandığında, halkın bu sporu seve seve benimseyeceği yarışlara gösterdiği ilgiden anlaşılmaktadır.

Elli kilometrelik kıyı şeridinde iki ilçe yer almaktadır. Karadeniz'deki bu kıyı şeridi, turizme açık alan olarak kullanılmaktadır. Yüzmeye elverişli bu bölgede yaşayan halkın büyük bir kısmı yüzmeyi bilmekte, ancak yüzmeye, bir spor olarak yapılmamaktadır. Kıyı şeridi dışında kalan bölgede yaşayan halkın küçük bir bölümü de yüzmeyi Çoruh Nehri'nde öğrenmektedir. Bunlara rağmen ilde toplam sekiz tane yüzmeye lisanslı sporcu vardır. Bunlar da tamamen göstermelik olup, bu dalda hiçbir faaliyet yapılmamaktadır. Açık ve kapalı yüzmeye havuzlarının yapılmasıyla da bu spora büyük ilgi duyulacağı muhakkaktır.

İlin iklimi spor yapılmasını engelleyecek şekilde bir farklılık göstermemekte, ılıman iklimiyle spor yapmaya uygun koşullar oluşturmaktadır.

İlin ekonomisi Türkiye standartlarının altındadır. Son yıllarda sınır ticaretinin gelişmesine rağmen istenilen refah seviyesine ulaşılamamıştır. Ekonomisi tarıma dayalı olmasına rağmen modern tarımcılık yapılamamakta, ilkel yöntemlerle yürütülmektedir. Halk, zamanının büyük bir kısmını tarım işlerine ayırmakta, bu da boş zaman ortamını ortadan kaldırmaktadır. Sanayileşme, ilin ekonomisinde ikinci sırayı oluşturmaya rağmen, halkın refahında ve spor olanaklarının sağlanmasında rol oynamamaktadır. İlde sanayi kulübü olarak sadece bir kulüp faaliyet göstermektedir.

Kitle sporunu teşvik eden faktörlerden birisi de ekonomik faktörlerdir. İlin ekonomik olarak gelişmemiş olması, kitle sporunun yaygınlaşmasını olumsuz yönde etkilemektedir.

Coğrafi yapı, ilde tesislerin yapılmasını olumsuz yönde etkilemektedir. İl topraklarının % 2'sini ovaların oluşturması ve genelde engebeli bir yapıya sahip olması, tesislerin yapılması için uygun arsanın bulunmasını zorlaştırmaktadır. Sahildeki iki ilçe dışında, diğer bölgeler tamamen engebeli bir yapıya sahiptir. Bunun en belirgin özelliği, Artvin il merkezinde ortaya çıkmaktadır. Şehir stadyumu ve kapalı spor salonu çek eğimli yüzeyler, dolgular yapılarak inşa edilmiştir. Bu durum, tesisler için uygun arsanın bulunmasını zorlaştırmakla beraber, tesislerin maliyetini yükseltmekte, spor alanı için kamulaştırılmış arsaların yıllarca boş kalmasına neden olmaktadır.

Türkiye'de hemen hemen her yörede bazı gıda maddeleri diğerlerine oranla daha fazla tüketilmektedir. Fazla tüketilen gıda maddelerinin özellikleri yörede yaşayan halkın üzerinde fizyolojik ve psikolojik etkiler bırakmaktadır. Gıda maddelerinin kişilerin yapı ve fonksiyonları üzerindeki etkileri çok geniş kapsamlı bir konu olmasına rağmen, Artvin yöresini kapsayan bu çalışmamızda

kısaca değinilmekte yarar olacağı kanısındayız.

Artvin yöresinde en çok tüketilen gıda maddeleri, süt, yoğurt, tereyağı, mercimek, nohut, fasulye, çay, fındık, ceviz, kara lahana, sığır eti, balık eti, yumurta, üzüm, patates, incir, şeftali, mandalina ve portakal'dır. Bu gıda maddelerinin bir kısmı (lahana, fındık, portakal, mandalina, çay, ceviz, balık eti) yörenin sahil kesiminde (Hopa ve Artvin yöresi) daha fazla tüketilirken, diğer gıda maddeleri iç kesimlerinde (Yusufeli, merkez ilçe, şavşat, Ardanoç) daha fazla tüketilmektedir. Artvin yöresinde sahil kesiminde ve iç kesimde yaşayan halkın birbirinden farklı özellikler göstermek, bu durumları yaptıkları ve ilgi duydukları sporlara yansımaktadır. İç kesimde yaşayanlar en çok güreş, masa tenisi, basketbol, atletizm'e ilgi duyarlarken, sahil kesiminde yaşayanlar en çok futbol, hentbol, voleybol, boks ve yüzme dallarına ilgi duymaktadırlar.

2. İLDEKİ SPOR YATIRIMLARI VE SPOR FAALİYETLERİ

2.1. Artvin Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüğü İl Spor Teşkilatı

Tarihçesi: İlde resmi spor müsabakalarının ne zaman başladığına dair kayıtlara rastlanmamıştır.

1945 yılında resmi olarak ilk spor teşekkülü Artvin Gençlik ve Spor Kulübü kurulmuştur. Bundan sonra 1956 yılında 7 Mart Spor Kulübü kurulmuştur.

1960 yılına kadar 6 spor kulübü kurulmuş, bunlardan bazıları daha sonra kapanmıştır.

Bugün ilde 15 spor kulübü mevcut olup, ilin öncelikli spor dalları olan Atletizm, Basketbol, Boks, Futbol, Güreş, Hentbol, Masa Tenisi ve Voleybol branşlarında faaliyet sürdürmektedirler.

Daha önceleri fahri bölge müdürlükleriyle idare edilen Artvin'e 1966 yılında ilk kez Bölge Müdürlüğü kadrosu verilerek bu kadroya Ahmet Dikmen atanmıştır. Bölge spor teşkilatı yıllardan beri tesis yokluğu içinde çalışmalarını

sürdürmüş, il merkezinde 1956 yılında spor sahası yapımına başlanmış, 1959 yılında futbol oyun alanı kazanılmıştır.

1973 yılında mevcut futbol oyun alanı üzerine kapalı spor salonu yapılmış, şehir stadı olarak bir dağ yamacında şimdiki stadyumun yapımına başlanmıştır. 1986 yılında şehir stadyumu bitirilmiştir.

1978 yılında Hopa ilçesinde şimdiki ilçe stadyumu yapımına başlanmıştır. 1979 -1981 yıllarında da Yusufeli ilçesinde kapalı spor salonu yapılarak hizmete açılmıştır.

1984 yılında üçüncü Türkiye Ligi kurulunca, ilin amatör takımı olan 7 Mart Spor Kulübü, isim değişikliği yaparak Artvin Spor adını almış ve Hopa Spor ile birlikte üçüncü Türkiye Ligi'ne katılmışlardır. İlde oynanan ilk profesyonel müsabaka Hopa İlçe Stadı'nda Hopa Spor ile Artvin Spor arasında 14.10.1984 tarihinde yapılmıştır.

1984-1985 Hopa Spor, İkinci Türkiye Ligi'ne terfi etmiş, ancak 1985-1986 yıllarında başarılı olamayıp tekrar üçüncü Türkiye Ligi'ne düşmüştür.

Ata sporu olan güreş'e çevrede büyük ilgi gösterilmektedir. Her yıl Yusufeli, Ardanuç ve Şavşat ilçeleri ile Artvin'de karakucak ve serbest güreş müsabakaları tertip edilmektedir. Civar illerdeki müsabakalara da ekip halinde katılarak dereceler alınmaktadır.

Ayrıca Güreş Federasyonu'nun tertiplediği bölgelerarası ve Türkiye birinciliklerine katılan genç kabiliyetlerin yetiştirilme imkânları artırılmaktadır. Günümüzde olduğu gibi, yüz yıla yaklaşan bir dönem içinde Artvin, Balkanlarda da derece almış ve çevrede ün yapmış pehlivanlar yetiştirmiştir.

Yusufeli'nin Demir Köyü'nden olan Nebo Süleyman, Sultan Abdülaziz devrinde Saray Pehlivanlığı yapmıştır. Şavşatlı Mahmut Pehlivan 1700 yılında

Şavşat'ın Tepe Köyü'nde doğmuş, Zandaroğulları'ndan olup, son Osmanlı döneminde yaygın bir ün kazanmıştır. Yine Yusufeli'nin Şerinsu Köyü'nden Hüseyin Pehlivan da Rusya'da güreşmiş ve büyük ün kazanmıştır. Bunların yanında Artvin ve ilçelerinde çok sayıda güreşçiler yetişmiştir.⁴⁷

2.2. ARTVİN İLİ SPOR KULÜPLERİ VE TAAHHÜT ETTİĞİ SPOR

DALLARI

Tablo 9. Artvin İli Spor Kulüpleri ve Nitelikleri

<u>Kulüpler</u>	<u>Kuruluş Tarihi</u>	<u>Taahhüt Ettiği Spor Branşları</u>	<u>Toplam</u>
Ardanuç Spor	6.11.1987	Futbol, Atletizm, Güreş, Voleybol Masa Tenisi	5
Arhavi Spor	26.5.1956	Futbol, Atletizm, Voleybol, Boks, Yüzme	5
Artvin Köy Hiz. Spor	3.7.1962	Futbol, Atletizm, Güreş, Basketbol, Masa Tenisi, Voleybol	6
Artvin Hopa Spor	26.3.1960	Futbol, Atletizm, Yüzme, Boks, Masa Tenisi, Voleybol	6
Kemalpaşa Spor	14.8.1984	Futbol, Atletizm Masa Tenisi	3
Çamlıköy Spor	22.3.2983	Futbol, Atletizm, Güreş, Basketbol, Voleybol, Hentbol, Yüzme	7
Borçka Spor	10.6.1981	Futbol, Atletizm, Voleybol, Güreş, Basketbol, Masa Tenisi	6
Borçka Esnaf Spor	1.9.1987	Futbol, Voleybol, Masa Tenisi, Güreş Basketbol	5
Muratlı Hudut Spor	19.4.1989	Futbol, Atletizm, Basketbol Güreş	4
Murgul Bakır Spor	7.10.1955	Futbol, Atletizm, Güreş, Hentbol Basketbol	5
Damar Belediye Spor	21.6.1990	Futbol, Atletizm, Güreş, Basketbol Voleybol	5
PTT Spor	19.6.1989	Futbol, Atletizm, Güreş, Basketbol Voleybol	5
Polis Gücü Spor	26.9.1993	Futbol, Atletizm, Voleybol, Basketbol Güreş	5
Şavşat Spor	30.12.1986	Futbol, Atletizm, Voleybol, Hentbol Güreş, Masa Tenisi	6
Yusufeli Spor	16.12.1958	Futbol, Atletizm, Güreş, Voleybol	4

Kaynak: Artvin İli Gençlik ve Spor Müdürlüğü Arşivi, 1994.

⁴⁷Artvinliler Rehberi, s. 61.

Tablo 9'da da görüldüğü üzere, ilde 15 adet spor kulübü bulunmaktadır. Bunlar genel olarak futbol, atletizm, güreş, yüzme, hentbol, voleybol, masa tenisi, basketbol branşlarında faaliyet taahhüt etmesine rağmen, uygulamada sadece futbola ağırlık verilmektedir. Diğer branşlarda ise örneğin, yüzme, basketbol, masa tenisi, voleybol branşlarında ilde müsabakalar dahi düzenlenmemektedir. Türkiye şampiyonasına katılmak üzere her yıl belli takımlar maç yapmadan il temsilcisi olarak gönderilmektedir.

2.3. ARTVİN İLİ SPOR KULÜPLERİ LİSANSLI SPORCULARI VE SPOR DALLARI

Tablo 10. Artvin İli Lisanslı Sporcuların Dallarına Göre Dağılımı:

Kulüpler	SPORCU SAYILARI									Toplam
	Atletizm	Basketbol	Boks	Futbol	Güreş	Hentbol	Masa Tenisi	Voleybol	Yüzme	
Ardanuç Spor	5	7	-	105	21	-	4	25	-	167
Arhavi Spor	18	17	97	253	-	-	-	-	6	391
Artvin Köy Hiz. Spor	34	31	-	310	23	48	20	61	-	527
Artvin Hopa Spor	20	-	8	337	-	-	20	61	-	408
Kemalpaşa Spor	53	2	-	139	1	-	22	-	-	217
Çamlıköy Spor	25	20	-	108	-	26	-	18	4	201
Borçka Spor	50	21	-	213	9	-	54	76	1	423
Borçka Esnaf Spor	12	-	-	103	10	-	6	32	-	163
Muratlı Hudut Spor	8	-	-	85	3	-	12	50	-	158
Murgul Bakır Spor	21	-	-	199	24	-	-	-	-	244
Damar Belediye Spor	-	-	-	89	-	-	-	-	-	89
PTT Spor	-	29	-	29	-	-	-	-	-	58
Polis Gücü Spor	-	-	-	34	-	-	-	-	-	34
Şavsat Spor	35	6	-	151	66	-	62	105	-	425
Yusufeli Spor	12	-	-	175	76	-	-	41	-	304
Toplam	293	133	105	2330	233	74	200	427	15	

Kaynak: Artvin İli Gençlik ve Spor Müdürlüğü Arşivi, 1994.

İlde faaliyet gösteren toplam 15 kulüpte 8 branşta lisanslı sporcuların sayısı 3806'dır. Bu sayı il nüfusunun % 1.7'sini içermektedir. 3806 sporcunun tamamının faal olarak spor yaptığı söylenemez. Sporcu sayısını faal sporcu sayısı olarak ifade edecek olursak bu oran daha da düşecektir. Bu da gösteriyor ki, Artvin ilinde faal olarak spor yapan sporcu sayısı, yok denecek kadar azdır.

24. ARTVİN İLİNDE GÖREV YAPAN HAKEM VE ANTRENÖRLERİN BRANŞLARA GÖRE SAYISAL DURUMU

Tablo 11. Artvin İli Hakem ve Antrenör Sayıları:

<u>SPOR BRANŞLARI</u>	<u>HAKEM SAYISI</u>	<u>ANTRENÖR SAYISI</u>	
		<u>KADROLU</u>	<u>FAHRİ</u>
Atletizm	17	-	1
Voleybol	4	-	1
Basketbol	13	1	1
Hentbol	16	-	1
Güreş	12	1	1
Futbol	47	1	1
Boks	2	1	1
Masa Tenisi	1	-	1
TOPLAM	112	4	8

Kaynak: Artvin İli Gençlik ve Spor Müdürlüğü Arşivi, 1994.

Tablo 11'de de görüldüğü gibi, ilde görev yapan hakem sayısı 112, kadrolu antrenör sayısı 4, fahrî antrenör sayısı 8'dir. İlde gerek hakem, gerekse antrenör sayısı çok yetersizdir. Antrenörlerin büyük bir kısmı da fahrî olarak görev yapmaktadır. Bunların yanısıra ilde 18 adet beden eğitimi öğretmeni görev yapmaktadır. Hakem ve antrenör yetersizliği ildeki beden eğitimi öğretmenleri ile giderilmeye çalışılmaktadır.

**2.5. ARTVIN İLİ GENÇLİK VE SPOR MÜDÜRLÜĞÜ, SPOR TESİSLERİ
VE SPOR ALANLARI:**

Tablo 12. Artvin İli Spor Tesisleri ve Arsaları:

	<u>Stadyum</u>	<u>Kapalı Spor Salonu</u>	<u>Arsa</u>	<u>Spor Alanı</u>
Artvin (Merkez)	1	1	18 Dönüm	Açık Spor Alanı
Arhavi	-	İnşa halinde	2.100 m ²	Boks Salonu
Hopa	1	-	3.000 m ²	-
Ardanuç	-	-	2.700 m ²	-
Borçka	-	-	19.940 m ²	-
Yusufeli	-	1	14.415 m ²	Karakucak Güreş Sahası

Kaynak: Artvin İli Gençlik ve Spor Müdürlüğü Arşivi, 1994.

Tablo 12'de de görüldüğü üzere Artvin ilinde tesis sayısı ve spor alanları yetersizdir. Gençlik ve spor il müdürlüğünün kamulaştırdığı arsalar, futbol oynamaya dahi imkân vermeyen arsalar. İl, ilçe ve köylerde her yıl düzenlenen bahar spor turnuvaları özel halı sahalar ve özel mülkiyet arsaları kiralanarak yapılabilmektedir. İl merkezinde ve Hopa ilçesinde bulunan stadyumlar toprak zeminli ve bin seyirci kapasiteli stadyumlardır. Kapalı spor salonları ise düşük kapasiteli küçük salonlardır. Bu imkânsızlıklar içerisinde Artvin ilinde özellikle salon sporlarının istenilen amaca ulaşması ve salon sporlarının kitlere yaygınlaştırılması mümkün değildir.

2.6 ARTVİN GENÇLİK VE SPOR MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN BÜTÇE DURUMU

Tablo 13. Artvin İli Gençlik ve Spor Müdürlüğü Bütçesi:

<u>YILLAR</u>	<u>BÜTÇE</u>
1977	1.467.446 T.L.
1979	2.765.783 T.L.
1982	19.668.019 T.L.
1984	24.373.920 T.L.
1986	76.013.306 T.L.
1987	131.547.224 T.L.
1988	980.000.000 T.L.
1989	959.045.000 T.L.
1990	2.127.179.000 T.L.
1991	3.584.500.000 T.L.
1992	3.920.500.000 T.L.
1993	6.806.000.000 T.L.

Kaynak: Artvin İli Gençlik ve Spor Müdürlüğü Arşivi, 1994.

Artvin İli Gençlik ve Spor Müdürlüğü bütçesinin % 70'in spor tesislerinin yapım, onarım ve bakımına ayırmakta % 30'unu da spor teşkilatı ve spor faaliyetlerine ayırmaktadır. Ayrılan Bütçe, tesislerin tam kapasiteyle çalışmasına ve yeni tesislerin yapımına yetmemektedir.

2.6.1. GENÇLİK VE SPOR MÜDÜRLÜĞÜNE İL ÖZEL İDARE VE BELEDİYELERE AYRILAN PAYLAR

Tablo 14. Artvin İli Gençlik ve Spor Müdürlüğüne Ayrılan Paylar:

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
İl Özel İdare Müd.	3.882.183.	7.375.461	8.913.281	12.213.281	15.542.867	22.941.540	38.168.382	67.357.964
Ardanuç Bel. Bşk.	106.271	163.613	239.418	423.040	551.700	961.000	1.500.000	2.220.000
Artvin Bel. Bşk.	2.397.931	3.828.839	2.396.508	798.151	1.162.000	1.788.000	45.954.000	21.000.000
Arhavi Bel. Bşk.	2.189.520	2.593.770	1.282.710	2.170.000	508.000	700.000	3.500.000	3.200.000
Borçka Bel. Bşk.	782.504	1.626.546	2.928.536	4.327.608	6.254.189	12.362.599	21.138.000	48.000.000
Damar Bel. Bşk.	803.678	1.353.472	3.909.709	2.337.484	3.673.449	2.149.840	2.203.037	8.000.000
Göktaş Bel. Bşk.	600.306	894.496	1.502.746	3.909.708	3.097.899	3.636.000	4.727.000	11.069.000
Hopa Bel. Bşk.	284.542	790.000	820.000	432.000	630.166	1.088.000	1.588.000	4.183.000
Kemalpaşa Bel. Bşk.	-	-	73.730	-	240.335	850.000	1.100.000	5.000.000
Kılıçkaya Bel. Bşk.	197.075	200.000	405.000	175.421	217.198	322.000	1.000.000	2.000.000
Şavşat Bel. Bşk.	117.418	500.000	500.000	229.670	433.001	898.219	1.975.000	1.864.000
Yusuflı	361.610	686.450	1.135.760	311.435	345.597	570.000	2.000.000	3.000.000
Toplam	11.723.038	18.012.647	24.107.398	27.328.621	32.656.451	48.646.254	124.853.621	166.893.964

Kaynak: Artvin İli Gençlik ve Spor Müdürlüğü Arşivi, 1994

3289 sayılı kanunun çıkmasından sonra Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'ne Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından düzenli bir Şekilde denek ayrılmaya başlanmıştır. Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, ayrılan bu ödenekleri spor alanları için arsa alımı, yarım kalan tesislerin tamamlanması, msbaka giderleri, gençlik Őölenleri ve gençlik kamplarına kullanmaktadır. Özel idare ve belediyeler tarafından müdürlüğe ayrılan paylar düzenli bir Şekilde verilmemektedir. İlçe spor müdürlüklerinde kadrolu personel olmaması nedeniyle bunlara il müdürlüğü denek verememektedir. İl bazında sadece Hopa ve Arhavi'de İlçe Müdürlüğü bulunmaktadır. Diğer ilçelerde İlçe Müdürlüğü bulunmamaktadır. Bundan da anlaşılacağı üzere, Artvin ilinde spor yönetim teşkilatı tam anlamıyla oluŐmamıŐtır.

2.7. ARTVIN GENÇLİK VE SPOR İL MüDüRLüğü SPOR FAALİYETLERİ

Futbol: İlde tescilli bulunan 15 spor kulübünün iŐtiraki ile 1. Amatör Küme Futbol Müsabakaları ve 18 yaş altı gençler ligi Futbol müsabakaları yapılmaktadır.

Güreş: İlde kulplerarası güreş müsabakaları yapılmamaktadır. Yalnızca il temsilciliği faaliyet programında yer alan yıldızlar, gençler ve büyükler kategorilerinde serbest ve grekoromen güreş müsabakaları yapılmaktadır. Bunun yanısıra yılda iki kez Yusufeli ilçesinde Türkiye genelindeki sporculara açık olmak kaydı ile geleneksel karakucak güreŐleri yapılmaktadır. Ayrıca Ardanuç ve Şavşat ilçelerinde kültür-sanat festivalleri karakucak güreŐleri ile ilde Kafkasör mesire yerinde her yıl Haziran ayının 3. Haftası düzenlenen Artvin Kafkasör Kültür ve Sanat Festivali Karakucak GüreŐleri yapılmakta olup, Türkiye genelinde çok sayıda millî güreŐçi katılmaktadır. Güreş federasyonu Başkanlığı'nın çeşitli illerde düzenlemiŐ olduğu grup birinciliği ve Türkiye birinciliğine, ili temsilen sporcular katılmaktadır.

Atletizm: İlde Atletizm sporundan sadece kros yarışmaları yapılmaktadır. Yılda birkaç kez il birincilikleri yapılmakla birlikte; Federasyon, faaliyetlerine takım olarak katılmaktadır.

Basketbol, Hentbol, Voleybol: Bu branşlara kulüplerin fazla ilgi göstermemelerine rağmen, bu branşlarda yıldızlar, gençler ve büyükler arası il birincilikleri yapılmakla birlikte, voleybol dalında her yıl iki kez kurum ve kuruluşlar arası voleybol müsabakaları düzenlenmektedir. Bu üç branşta Federasyon kademe, eleme ve grup müsabakalarına ilde il birincisi olan kulüp takımları katılmaktadır.

Tablo 15. ARTVİN GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ SPOR DALLARI İTİBARIYLA İL TEMSİLCİLERİ

Spor Dalı	Adı-Soyadı	Asıl Görev Yerleri
Atletizm	Koray ERDOĞAN	Hürriyet Gazetesi Muhabiri, BORÇKA
Atıcılık	Refik LAKERTA	İstanbul Pasajı, No: 5, ARHAVİ
Basketbol	Bora GÜLER	7 Mart İlköğretim Okulu, ARTVİN
Boks	Muhammet SARAÇ	Artvin Ekspres Otobüs İşl., ARTVİN
Güreş	Necati DALKILIÇ	Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü, ARTVİN
Hentbol	Kadir AYAR	Artvin Ekspres Otobüs İşl., ARTVİN
Halter	Hasan MEDETOĞLU	Orüs Müessese Müdürlüğü, ARTVİN
İzcilik	Zeki AKALIN	G. ve Spor İl Müdürlüğü, ARTVİN
Masa Tenisi	Okan SEZGİN	Sezgin Basımevi, ARTVİN
Futbol	Erol ÇAĞAL	Orüs Müessese Müd., ARTVİN
Satranç	Hüseyin KURT	Millî Eğitim Müdürlüğü, ARTVİN
Taekwondo	Musa ZEHİR	İmam Hatip Lisesi, ARHAVİ
Voleybol	Numan ERDEM	Bayındırlık Müdürlüğü, ARTVİN

Kaynak: Artvin İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü, 1994.

Artvin ilinde 1994 yılı itibarıyla 13 spor dalında temsilci fahri olarak görev yapmaktadır (Tablo 15).

Bu kişilerin asıl görevleri başka mesleklerdir. Temsilcilikler kişilere verilirken, o kişilerin bu sporla olan bilgileri gözönünde bulundurulmalıdır.

2.8. İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ SPOR FAALİYETLERİ

Artvin ili Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde yapılan spor faaliyetleri, İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü ile tam bir işbirliği halinde yürütülmektedir. Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde görev yapan sekiz beden eğitimi öğretmeni de Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'nde fahri antrenörlük yapmakta, il ve ilçelerde yapılan sportif faaliyetlerde görev almaktadır.

Millî Eğitim Müdürlüğü okul spor faaliyetleri, ilde iki aşamalı olarak yapılmaktadır. Birinci aşama, ilçeler ve merkez ilçelerde kendi bünyesinde okul takımları arasında ilçe birincilerinin katılması ile yapılan il birinciliği finallerini kapsamaktadır.

1993-1994 Eğitim-Öğretim Yılı spor faaliyetleri atletizm, basketbol, hentbol, voleybol, güreş ve futbol olmak üzere sekiz dalda yürütülmüştür.

1993-94 yılı Millî Eğitim Müdürlüğü spor faaliyetleri sonuçları şöyledir:

Futbol: Liselerarası il birinciliği finali ilçe birincisi olan 8 takım arasında yapılmış, Hopa Lisesi takımı il birincisi olmuş ve Samsun'da yapılan bölge birinciliğine katılmaya hak kazanmıştır.

Aynı şekilde ortaokullarda finallerde Borçka İlköğretim Okulu birinci olarak, bölge finallerine katılmıştır.

Voleybol: Lise ve dengi okullar il birinciliğine 9 kız takımı, 10 erkek takımı katılmış, erkeklerde Borçka Şehit Savaş Gedik Lisesi; kızlarda ise Merkez Sağlık Lisesi il birinciliğini kazanmıştır.

Ortaokullarda 7 kız takımı 9 erkek takımı katılmış, erkeklerde Arhavi Atatürk Ortaokulu; kızlarda ise Hopa Atatürk Ortaokulu il birinciliğini kazanmıştır.

Hentbol: Lise ve dengi okullar il birinciliğine 4 erkek takımı, 3 kız takımı katılmış, erkeklerde Artvin Kazım Karabekir Lisesi; kızlarda ise Arhavi Lisesi il birinciliğini kazanmıştır. Ortaokullarda 4 erkek takımı, 3 kız takımı katılmış, erkeklerde 7 Mart İlköğretim Okulu; kızlarda ise Arhavi Atatürk Ortaokulu il birinciliğini kazanmıştır.

Masa Tenisi: Lise ve dengi okullar il birinciliğine 4 kız takımı; 3 erkek takımı katılmış, erkeklerde Artvin Anadolu Öğretmen Lisesi; kızlarda ise Şavşat Lisesi il birinciliğini kazanmıştır. Ortaokullarda erkeklerde 6 kız takımı, 8 erkek takımı katılmış, erkeklerde Artvin Anadolu Lisesi; kızlarda ise Borçka Atatürk İlköğretimokulu il birinciliğini kazanmıştır.

Basketbol: Basketbolda sadece lise ve dengi okullar arasında il birinciliği yapılmış, 6 erkek takımı, 4 kız takımı katılmış, erkeklerde Artvin Kazım Karabekir Lisesi; kızlarda ise yine aynı okul il birinciliğini almıştır.

Atletizm: Atletizmde sadece kros dalında ildeki bütün okulların katıldığı ilkokul, ortaokul, lise ve dengi okullar arası il birinciliği finalleri yapılmış, lise erkeklerde takım birinciliğini Yusufeli Lisesi; kızlarda ise Artvin Kazım Karabekir Lisesi almıştır. Ferdi yarışmalarda ise Hatice İslamoğlu il birinciliğini almıştır. Ortaokul erkeklerde takım birinciliğini Borçka Yatılı İlköğretim Bölge Okulu; kızlarda ise Borçka Cumhuriyet İlköğretimokulu kazanmıştır. Ferdi yarışmalarda Hasan Kesici ve Huriye Keskin il birinciliğini kazanmıştır. İlkokullar erkeklerde takım birinciliğini Ardanuç Atatürk İlköğretimokulu; kızlarda ise Borçka Cumhuriyet İlköğretimokulu almıştır. Ferdi yarışmalarda kızlarda Nurgül Dede il birinciliğini kazanmıştır.

Güreş: Özellikle Yusufeli ve Şavşat ilçelerinde çok ilgi duyulan güreş il birinciliğine 13 okul takımı 9 sıklette 32 sporcu ile katılmıştır. 15-16 yaş grubu serbest ve grekoromen stilde ve 17-18 yaş grubu serbest ve greko-romen stilde güreş müsabakaları yapılmıştır. Bu yarışmalarda il birinciliği kazananlar Türkiye elemelerine katılmıştır.

Tablo 16. Artvin İlindeki Okul Türleri ve Sayıları

	İLKOKULLAR	İLKÖĞRETİM OKULU	İLK.YATILI BÖLGE OK.	BAĞIMSIZ ORTAOKULLAR	LİSE	KIZ MESLEK LİSESİ	END. MESLEK LİSESİ	TİCARET LİSESİ	İMAM HATİP LİSESİ	PRATİK KIZ SANAT OK.	ANADOLU LİSESİ	ANADOLU ÖĞRT. LİSESİ	TOPLAM
MERKEZ	47	5	-	1	1	1	1	1	1	-	1	1	60
ARHAVİ	31	3	-	1	1	1	-	-	1	-	-	-	38
ARDANUÇ	49	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	54
HOPA	37	3	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	43
YUSUFELİ	102	6	-	3	1	-	-	-	1	-	-	-	113
BORÇKA	82	5	1	1	1	-	-	1	1	-	-	-	92
MURGUL	21	1	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	25
ŞAVŞAT	101	7	-	4	1	-	-	-	1	-	-	-	114
TOPLAM	470	32	2	12	9	2	2	2	6	-	1	1	

Kaynak: Artvin İli Milli Eğitim Müdürlüğü Arşivi, 1994.

Tablo 17. Artvin İlindeki Öğretmen ve Öğrenci Sayıları

	ÖĞRETMEN SAYISI		ÖĞRENCİ SAYISI		TOPLAM	
	KADIN	ERKEK	KIZ	ERKEK	ÖĞRENCİ	ÖĞRETMEN
MERKEZ İLÇE	125	237	3261	4118	7379	362
ARHAVİ	53	137	1381	1959	3340	190
ARDANUÇ	40	198	1489	1806	3295	238
HOPA	103	145	3172	3609	6781	248
YUSUFELİ	30	196	2140	3210	56200	226
BORÇKA	57	162	2494	3557	6051	219
MURGUL	40	88	1371	1830	3201	128
ŞAVŞAT	25	242	2203	2984	5187	267
TOPLAM	473	1405	17781	23073	40854	1878

Kaynak: Artvin İli Millî Eğitim Müdürlüğü Arşivi, 1994

2.9. ARTVİN İLİ TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ SPOR FAALİYETLERİ

Project Raft adlı kuruluş tarafından her yıl dünyanın bir başka ülkesinde düzenlenen Dünya Akarsu Şampiyonası'nın dördüncüsü, Turizm Bakanlığı'nın da katkılarıyla 12-13 Temmuz 1993 tarihinde Çoruh Nehri'nde yapılmıştır.

12 Temmuz 1993'de 28 ülkeden 32 takımla 4190 sporcu, ayrıca çok sayıda idareci, basın-yayın ve televizyon mensubunun toplandığı yarışmaya A.B.D., İngiltere, Kanada, Japonya, Rusya, Norveç, Almanya, Macaristan, Avustralya, Belçika, Hindistan, Şili, Zimbabve, Nepal, Endonezya, İsveç, İsviçre, İskoçya, Arjantin, İsrail, Yeni Zelanda, Venezuela, Brezilya, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hollanda ve Türkiye katılmışlardır.

15 Temmuz günü İspir, Çamlıkaya parkurunda 28 km'lik dostluk yarışması ile başlayan şampiyona, Çamlıca-Dokumacılar ve Dokumacılar-Yusufeli arasındaki 25 km'lik iki parkurda devam etmiş, Orinentering, Slalom, Nehir Kurtarma ve Nehir Aşağı Hız yarışmaları yapılmıştır.

Dünya IV. Akarsu Şampiyonası'nı -Turizm Bakanlığı ile beraber düzenleyen Project Raft, ticari amaç gütmeyen, vakıf niteliğinde bir kuruluştur.

Artvin'e ismini ve hayat veren Çoruh Nehri'nin, Rafting yapılabilecek 10 nehir arasında yer alması, Artvin için önemli bir spor organizasyonudur. Bu spor dalının bölgede yaygınlaşması için yapılacak tek şey zaten bu sporu ilgiyle izleyen ve benimseyen halka bu spor için gerekli malzemeyi sağlamak ve onları organize etmek olacaktır.

36.
1.1

IV. BÖLÜM

KİTLE SPORUNUN YAYGINLAŞTIRILMASI AÇISINDAN TESİS VE POLİTİKALARIN BELİRLENMESİ ARTVİN İLİ UYGULAMASI

IV. BÖLÜM

1. KİTLE SPORUNUN YAYGINLAŞTIRILMASI AÇISINDAN TESİS VE POLİTİKALARIN BELİRLENMESİ ARTVİN İLİ UYGULAMASI

1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI KAPSAMI VE YARARLARI

Günümüzde sporun insanların yaşamındaki önemi tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de spor konusu hükümet programlarında, devlet politikalarında ve kalkınma planlarında yer almış, ulaşılmak istenilen hedeflere doğru az da olsa yol katedilmiştir. Bunların yanısıra 1990 spor şûrâsında Türkiye’deki mevcut spor tesislerinin envanterinin çıkarılması, tesislerin tam kapasiteyle çalıştırılması, öncelikli spor dallarıyla ilgili tesislerin yapımı, yörelerin taleplerine göre, coğrafi yapısının araştırılıp ona göre spor tesisi yapılması gerektiği önemle vurgulanmıştır.

Biz de bu çalışmamızda Artvin ilinin coğrafi yapısını, mevcut tesisleri, halkın spora ilgisini, yöre insanının hangi spor dallarına talep ettiğini araştırdık. Araştırmamızın amacı, yöredeki kitle sporunun yaygınlaştırılması, halkın spor yapabilmesi için nelerin yapılması gerektiğini tesbit etmek ve bunun için alınabilecek önlemleri belirlemektir.

Bu araştırma, kitle sporunun yaygınlaştırılması için alınacak tedbirlerde ve izlenecek politikalarda Artvin ili başta olmak üzere, Türk sporunun geliştirilmesinde yararlı olacağı inancıyla hazırlanmıştır. Araştırma Artvin ili sınırları içinde yaşayan yöre halkını kapsamaktadır.

1.2. PROBLEM CÜMLESİ

Artvin ilinde öncelikli spor dalları ve kitle sporunun yaygınlaştırılması için tesis ve politikalar nasıl belirlenmelidir.

1.3. ALT PROBLEMLER

1. Bireylerin ikâmet ettiği yerlere göre (il-ilçe-köy) spora ilgi düzeylerinin farklı olup olmadığı,

2. Bireylerin ikâmet ettiği yerlere göre ilgi duydukları spor dallarının farklı olup olmadığı,
3. Bireylerin yaş gruplarına göre spora ilgi düzeylerinin farklı olup olmadığı,
4. Bireylerin yaşları ile ilgi duydukları spor dallarının farklı olup olmadığı,
5. Bireylerin yaşları ile spor faaliyetlerine katılma isteklerinin farklı olup olmadığı,
6. Bireylerin cinsiyetine göre spora ilgi düzeyleri farklılığı olup olmadığı,
7. Bireylerin cinsiyetine göre ilgi duydukları spor dallarının farklı olup olmadığı,
8. Bireylerin medenî halleri ile spora ilgi düzeyleri ve spora yakınlığı arasında farklılığın olup olmadığı,
9. Bireylerin meslekleri ile, spora ilgili düzeylerinin ve ilgi duydukları spor dallarının farklı olup olmadığı,
10. Bireylerin meslekleri ile, spordaki başarıları ve yakınlık duydukları spor dallarının farklı olup olmadığı,
11. Bireylerin gelir düzeyleri ile spora ilgi düzeyi ve ilgi duydukları spor dallarının farklı olup olmadığı,
12. Bireylerin öğrenim düzeyleri ile spora ilgi düzeyleri ve ilgi duydukları spor dallarının farklı olup olmadığı.

1.4. HİPOTEZLER

Bu çalışmada kitle sporunun yaygınlaşmasını hangi faktörlerin etkilediğini belirleyebilmek ve öncelikli spor dallarını tesbit edebilmek amacıyla aşağıdaki hipotezler kurulmuştur:

1. Artvin ilinde bireylerin yaşlarına göre, spora ilgi duymaları açısından anlamlı bir farklılık vardır.
2. Artvin'de bireylerin yaşlarına göre, ilgi duydukları spor dalları açısından anlamlı bir farklılık vardır.
3. Artvin'de bireylerin yaşlarına göre, ilgi duydukları spora yatkınlık düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık vardır.
4. Artvin'de bireylerin yaşlarına göre, yörede düzenlenebilecek spor

organizasyonlarına katılma istekleri açısından anlamlı bir farklılık vardır.

5.Artvinlilerin cinsiyetine göre, spora ilgi duymaları açısından anlamlı bir farklılık vardır.

6.Artvinlilerin cinsiyetine göre ilgi duydukları spor dalları açısından anlamlı bir farklılık vardır.

7.Artvinlilerin cinsiyetine göre ilgi duydukları spora yakınlık düzeyi açısından anlamlı bir farklılık vardır.

8.Artvinlilerin cinsiyetine göre, yörede düzenlenebilecek spor organizasyonlarına katılma istekleri açısından anlamlı bir farklılık vardır.

9.Artvinlilerin cinsiyetine göre yörede düzenlenebilecek spor organizasyonlarında katılmak istedikleri spor dalları açısından anlamlı bir farklılık vardır.

10.Artvinlilerin gelir düzeyine göre spora ilgi duymaları açısından anlamlı bir farklılık vardır.

11.Artvinlilerin gelir düzeylerine göre ilgi duydukları spor dalları açısından anlamlı bir farklılık vardır.

12.Artvinlilerin gelir düzeyine göre ilgi duydukları spora yakınlık düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık vardır.

13.Artvinlilerin gelir düzeylerine göre, yörede düzenlenebilecek spor organizasyonlarına katılma istekleri açısından anlamlı bir farklılık vardır.

14.Artvinlilerin mesleklerine göre, spora ilgi duymaları açısından anlamlı bir farklılık vardır.

15.Artvinlilerin mesleklerine göre spora ilgi duymamaları nedenleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

16.Artvinlilerin mesleklerine göre, yaptıkları spordaki dereceleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

17.Artvinlilerin mesleklerine göre yaptıkları spordaki dereceleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

18.Artvinlilerin mesleklerine göre yörede düzenlenebilecek spor organizasyonlarına katılma istekleri açısından anlamlı bir farklılık vardır.

19.Artvinlilerin ikâmet ettikleri yerlere göre, spora ilgi duymaları açısından anlamlı bir farklılık vardır.

20.Artvinlilerin ikamet ettikleri yerlere göre, ilgi duydukları spor dalları açısından anlamlı bir farklılık vardır.

21.Artvinlilerin ikamet ettikleri yerlere göre, ilgi duydukları spora yakınlık düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık vardır.

22.Artvinlilerin tahsil durumlarına göre, spora ilgi duymaları açısından anlamlı bir farklılık vardır.

23.Artvinlilerin tahsil durumlarına göre ilgi duydukları spor dalları açısından anlamlı bir farklılık vardır.

24.Artvinlilerin medenî hallerine göre, spora ilgi duymaları açısından anlamlı bir farklılık vardır.

25.Artvinlilerin medenî hallerine göre, spora yakınlık düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık vardır.

26.Artvinlilerin medenî hallerine göre yörede düzenlenebilecek spor organizasyonlarına katılma istekleri açısından anlamlı bir farklılık vardır.

1.5. VARSAYIMLAR

- 1.Deneklerin anketlere verdikleri cevaplar tam ve doğru cevaplardır.
- 2.Kullanılan deneklerin sayısı Artvin ilinin tesbiti ve temsili için yeterlidir.
3. Denekler anketleri cevaplarırken psikolojik faktörlerden etkilenmemiştir.
- 4.Denekler anketleri istekli ve gönüllü olarak doldurmuşlardır.

1.6. SINIRLAMALAR

Bu çalışma Artvin ili ile sınırlandı ve 400 adet anket kullanıldı.

2. YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli: Araştırma saha araştırması modelindedir. Hazırlanan anket vasıtasıyla vârolan duruma ilişkin bilgilerin ve geleceğe yönelik istek ve ihtiyaçların belirlenmesine çalışılmıştır.

2.2.Araştırma Örneğinin Belirlenmesi: Araştırma örneğini Artvin yöresinde yaşayan halk oluşturmaktadır. Araştırma bir de beş yeterli oranına göre yapılmıştır. Bu amaçla:

Merkez ilçeye	110 Adet
Hopa ilçesine	65 Adet
Arhavi ilçesine	60 Adet
Borçka ilçesine	50 Adet
Ardanuç ilçesine	35 Adet
Yusufeli ilçesine	30 Adet
Şavşat ilçesine	40 Adet
Murgul ilçesine	30 Adet anket dağıtılmıştır.

2.3. Veri ve Bilgilerin Toplanması:

Bu konuda daha önce yapılmış çalışmaların anketleri gözden geçirilmiş, anket sorularının hazırlanmasında ön bilgiler olarak yararlanılmıştır.

-Sporla ilgili literatürler taranmış, bu literatürlerden araştırma için gerekli bilgiler elde edilmiştir.

-Anketlerin yeterliliğini saptamak için ön çalışma yapılmış, daha sonra eksiklikler tamamlanmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi.

Uygulama bizzat araştırmacı tarafından yapılmış, deneklerle şahsen görüşülerek anketler uygulanmıştır. Anket soruları anlaşılır biçimde hazırlanmasına rağmen, bazı sorular tam anlaşılammış, ilgisiz cevaplar verilmiş, anketlerin % 2'si geçersiz sayılmıştır.

Anketlere, Erkekler, kadınlara daha çok gençler ise yaşlılar oranla daha çok ilgi göstermiştir. Merkez ilçelerden uzak olan bucak ve köylere ulaşım zorluğu nedeniyle ulaşılammıştır.

Elde edilen veriler, bilgisayar ortamına geçirilerek değerlendirilmiştir. Bu amaçla istatistik paket programları ve tablolama yazılımları (spread-sheet'ler) kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesi için uygulanan istatistik medotları, kaykare analizi frekans dağılımları ve açıklayıcı istatistiklerdir. Bu istatistik işlemlerin uygulanışı şöyle yapılmıştır:

Araştırmada bağımlı ve bağımsız değişkenlerin genel frekans ve yüzdelik dağılımları çıkarılmıştır.

Bağımlı değişkenler ile bağımsız değişkenler arasında mânîdar bir ilişki olup-olmadığını araştırmak için kaykere testi uygulanmıştır.

İstatistik işlemlerinin mânîdarlığı $P < 0.5$ düzeyinde test edilmiştir.

3.BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde bağımsız değişkenler ile bağımlı değişkenler arasında bulunan ilişkiler ve yorumlar yer almaktadır. Tablolar haline getirilen istatisîkî sonuçlar, her tablodan sonra yorumlanmış en sonunda da genel yoruma gidilmiştir.

3.1. TABLO 18.DENEKLERİN SPORA İLĞİ DÜZEYLERİNE GÖRE DAĞILIMI

VAR00001 Spora ilgi duyuyor musunuz?

	Puan	Frekans	%
Evet	1,00	293	74,0
Hayır	2,00	23	5,8
Kısmen	3,00	80	20,2
	Toplam	396	100,0

Deneklerin spora ilgi duyuyor musunuz? sorusu, Artvin halkının spora ilgi düzeyini belirlemek amacıyla sorulmuştur. Anketlere katılan 400 denekten 396'sı bu soruyu cevaplamıştır. Deneklerin % 74'ü spora ilgi duymakta, % 5.8'i spora ilgi duymamaktadır. "Kısmen" cevap şıkkı, spora ilgi duyanların ve duymayanların kesin oranını belirlemek amacıyla soruldu. Kısmen ilgi duyanlar ise % 20.2 oranını oluşturmaktadır. Bu sonuçlardan Artvin halkının % 26'sının spora ilgi duymadığını ifâde edebiliriz. (TABLO 18.)

3.2.TABLO 19. DENEKLERİN İLĞİ DUYDUKLARI SPOR BRANŞLARINA GÖRE DAĞILIMI:

VAR00002 Cevabınız evet veya kısmen ise hangi spo

	Puan	Frekans	%
Voleybol	1,00	53	14,0
Basketbol	2,00	38	10,1
Futbol	3,00	226	59,8
Atletizm	4,00	13	3,4
Güreş	5,00	17	4,5
Hentbol	6,00	3	,8
Masa tenisi	7,00	8	2,1
Kayak	8,00	1	,3
Yüzme	9,00	7	1,9
Boks	10,00	3	,8
Do sporları	11,00	4	1,1
Cimnastik	13,00	2	,5
Tenis	14,00	1	,3
Buz pateni	16,00	1	,3
Dağcılık	17,00	1	,3
Toplam		378	100,0

Deneklerin ilgi duydukları spor branşları, Artvin ilinde en çok ilgi duyulan spor dallarını tesbit etmek amacıyla sorulmuştur.

Artvin'de en çok ilgi duyulan spor branşı Türkiye genelinde olduğu gibi "Futbol"dur. İkinci olarak voleybol, üçüncü olarak basketbol gelmektedir.

Artvin İli Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün yöre sporu olarak belirlediği ve bu dalda yoğun bir çalışma içinde olmasına rağmen güreş sporuna halkın ilgisi tahmin edilenin altındadır. Deneklerin ancak % 4.5'i güreşe ilgi duymakta ve güreş dördüncü sırayı almaktadır. Buz pateni, tenis, dağcılık, cimnastik dalları en az ilgi duyulan spor dallarıdır. (TABLO 19.)

3.3.TABLO 20. DENEKLERİN SPORA İLĞİ DUYMAMALARININ NEDENLERİNE GÖRE DAĞILIMI

VAR00003 Spora ilgi duymuyorsanız nedeniniz

	Puan	Frekans	%
Spora zaman ayıramıy	1,00	87	52,4
Spor yapmayı eskiden	2,00	8	4,8
Rahatsızlığım nedeni	3,00	16	9,6
Boş zamanlarımı başk	4,00	40	24,1
Diğer nedenler	5,00	15	9,0
Toplam		166	100,0

Devletçe spora ilgi duymamalarının nedeni, spora ilgi duymamalarında hangi faktörlerin rol oynadığını tesbit etmek amacıyla sorulmuştur.

Tablo 20'de görüldüğü üzere deneklerin ancak % 4.8'i sporu sevmemektedirler. Bu da % 95.2'sinin sporu sevdiğini fakat başka nedenlerden dolayı spora ilgi duymadıklarını göstermemektedir. Deneklerin % 52.4'ü spora zaman ayıramamalarını, % 24.1'i de boş zamanlarını başka faaliyetlerle geçirdiğini neden olarak belirtmişlerdir. (TABLO 20.)

3.4.TABLO 21. DENEKLERİN İLĞİ DUYDUKLARI SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİNE GÖRE DAĞILIMI

VAR00004 İlgi duyduğunuz spora yakınlık düzeyiniz

	Puan	Frekans	%
İyi bir spor izleyic	1,00	192	49,5
Sağlık için spor yap	2,00	94	24,2
Amatör lisanslı spor	3,00	101	26,0
Profesyonel lisanslı	4,00	1	,3
Toplam		388	100,0

Deneklere ilgi duydukları spora yakınlık düzeyleri, ilgi duydukları sporla münasebetleri aktif mi, yoksa pasif mi olduğunu ve halkın spora ilgi düzeyini belirlemek amacıyla sorulmuştur.

Deneklerin % 49.5'i spora pasif olarak ilgilenmekte, spora ilgisi, izleyici olmaktan öteye geçememektedir. Deneklerin büyük bölümünü (% 78.5'ini) gençlerin ve orta yaş grubundan oluştuğuna göre, bunların yarısı spora pasif olarak ilgilenmektedir. Amatör lisanslı sporcuların da tamamının sporu aktif olarak yaptıkları söylenemez. Sonuç olarak, **deneklerin** % 50'si ilgi duydukları spor dallarıyla pasif olarak ilgilenmektedirler. (TABLO 21).

3.5.TABLO 22. DENEKLERİN YAPTIKLARI SPORDA BAŞARILARI İTİBARIYLA DAĞILIMI

VAR00005 Yaptığınız sporda başarılarınız var mı?			
	Puan	Frekans	%
Evet	1,00	130	34,5
Hayır	2,00	247	65,5
	Toplam	377	100,0

3.6.TABLO 23. DENEKLERİN YAPTIKLARI SPORDAKİ DERECELERİNE GÖRE DAĞILIMI

VAR00006 Cevabınız "evet" ise dereceleriniz aşağı			
	Puan	Frekans	%
Milli sporcuyum	1,00	3	1,9
Bölgede ilk üç derec	2,00	23	14,2
Türkiye'de ilk üç de	3,00	2	1,2
Okul ve özel turnuva	4,00	73	45,1
Diğer	5,00	60	37,0
	Toplam	163	100,0

Deneklere yaptıkları spordaki başarıları ve dereceleri, yaptıkları spor dallarına aktif veya pasif ilgilerini tesbit etmek amacıyla sorulmuştur. Bu iki soru ankette iki aşamada gelmekte, beşinci soruya evet cevabı verenlerden, altıncı soruyu cevaplandırması istenmiştir.

Deneklerin % 34.5'inin yaptıkları sporda başarıları vardır. Bu başarılar genelde özel turnuvalardan ve bölgedeki yarışmalardan gelmektedir. Ayrıca bunların büyük bir kısmı öğrencilik döneminde kazanılmış başarılarıdır. (TABLO 23).

3.7.TABLO 24. DENEKLERİN CİNSİYETİNE GÖRE DAĞILIMI

VAR00007 Cinsiyetiniz?

	Puan	Frekans	%
Erkek	1,00	302	75,5
Kadın	2,00	94	23,5
	3,00	3	,8
	42,00	1	,3
Toplam		396	100,0

Tablo 24'de görüldüğü üzere deneklerin % 75.5'i erkek, % 23.5'i kadınlardan oluşmaktadır. Anketlerin rastgele örnekleme yöntemiyle uygulanması ve erkeklere kadınlara oranla daha kolay ulaşılması nedeniyle bu değer ortaya çıkmıştır.

3.8.TABLO 25. DENEKLERİN YAŞLARI İTİBARIYLA DAĞILIMI

VAR00008 Yaşınız?

Yaş	Frekans	%
13,00	3	,8
14,00	12	3,0
15,00	11	2,8
16,00	29	7,3
17,00	24	6,0
18,00	29	7,3
19,00	17	4,3
20,00	16	4,0
21,00	5	1,3
22,00	8	2,0
23,00	11	2,8
24,00	12	3,0
25,00	14	3,5
26,00	9	2,3
27,00	10	2,5
28,00	2	,5
29,00	8	2,0
30,00	8	2,0
31,00	4	1,0
32,00	10	2,5
33,00	5	1,3
34,00	8	2,0
35,00	11	2,8
36,00	6	1,5
37,00	6	1,5
38,00	10	2,5
39,00	8	2,0
40,00	18	4,5
41,00	12	3,0
42,00	6	1,5
43,00	11	2,8
44,00	14	3,5
45,00	13	3,3
46,00	6	1,5
47,00	1	,3
48,00	2	,5
49,00	6	1,5
50,00	7	1,8
51,00	1	,3
52,00	1	,3
53,00	1	,3
55,00	1	,3
56,00	1	,3
60,00	1	,3
Toplam	398	100,0

Deneklere yaşları, farklı yaş gruplarının değişik spor dallarına ilgi duyabileceği, ilgi duyduğu spor dallarına yakınlık düzeylerinin farklı olup olmadığını tesbit etmek, bunların yanında farklı yaş gruplarının yörede düzenlenebilecek spor organizasyonlarına katılma istediğinde olup olmadıkları ve yaşına göre katılmak istediğinde spor dallarının farklı olup olmadığını belirlemek amacıyla sorulmuştur.

Tablo25'te 398 adet deneğin yaşlarına göre sayısal dağılımı ve yüzdeleri yer almaktadır:

Tabloya göre deneklerin:

- % 35.5'i 13-20 yaş grubunu,
- % 21.9'u 21-30 yaş grubunu,
- % 21.6'sı 31-40 yaş grubunu,
- % 19.7'si 41-50 yaş grubunu,
- % 1.8'i 50-60 yaş grubunu oluşturmaktadır.

3.9.TABLO 26. DENEKLERİN MESLEKLERİ İTİBARIYLA DAĞILIMI

VAR00009 Mesleğiniz?

	Puan	Frekans	%
Ev hanımı	1,00	34	8,7
Memur	2,00	103	26,5
İşçi	4,00	66	17,0
İşsiz	5,00	12	3,1
Öğrenci	6,00	112	28,8
Esnaf	7,00	31	8,0
Diğer	9,00	31	8,0
Toplam		389	100,0

Meslekler, bireylerin sosyal faaliyetlerde bulunabilmeleri ve farklı spor dallarıyla ilgilenmesi üzerinde rol oynamaktadır. Bunların başında mesleklerin özelliğine göre boş zaman ortamının oluşması, mesleklerinin vermiş olduğu sosyal statü ve ekonomik olanaklardır.

Deneklerin meslekleri, mesleklerine göre sportif faaliyetlere katılımda isteklerinin farklı olup olmadığı, seçeceği spor dallarında farklılık olup olmadığı ve spora ilgi düzeylerinde farklılık gösterip göstermeyeceğini tesbit etmek amacıyla sorulmuştur.

3.10.TABLO 27. DENEKLERİN MEDENÎ HALLERİNE GÖRE DAĞILIMI

VAR00010 Medeni haliniz?

	Puan	Frekans	%
Evli	1,00	203	51,4
Bekar	2,00	191	48,4
Toplam		394	100,0

Medenî hâlin bireyler üzerinde sosyal faaliyetlere ayrılacak zaman bakımından rol oynamaktadır. Bunun yanında erkeklerin spor yapmalarında medenî hal önemli rol oynamazken, kadın üzerinde önemli rol oynamaktadır. özellikle Artvin gibi kapalı toplumlarda evli kadınların aktif olarak spor yapmaları hemen hemen imkânsızdır.

Medenî hal, deneklerin ilgi duydukları spor dallarına yakınlık düzeyinin farklı olup olmadığı ve spor faaliyetlerine katılma isteklerinde farklılık gösterip göstermeyeceklerini tesbit etmek amacıyla sorulmuştur.

3.11.TABLO 28. DENEKLERİN İKAMET ETTİKLERİ YERLER İTİBARIYLA DAĞILIMI

VAR00011 Şu anda ikamet ettiğiniz yer?

	Puan	Frekans	%
İl merkezi.	1,00	165	41,3
İlçe merkezi	2,00	128	32,0
Bucak-köy	3,00	107	26,8
Toplam		400	100,0

Deneklere ikâmet ettiği yerler, sosyal çevrenin bireylerin spora ilgi düzeyleri, ilgi duyduğu spor branşı ve spora yakınlık düzeyi üzerinde etkisini tesbit etmek amacıyla sorulmuştur.

Artvin'de rastgele örnekleme yöntemi ile anket uyguladığımız deneklerin % 41.3'ü il merkezinde % 32.0, ilçe merkezinde % 26.8'i bucak ve köylerde ikâmet etmektedir. (TABLO 28.)

3.12.TABLO 29. DENEKLERİN GELİR DÜZEYLERİ İTİBARIYLA DAĞILIMI

VAR00012 Gelir düzeyiniz?

	Puan	Frekans	%
Alt gelir	1,00	70	17,6
Orta gelir	2,00	310	78,1
Üst gelir	3,00	15	3,8
Toplam		395	100,0

Tablo 29'da görüldüğü üzere ankete katılanların % 3.8'i üst gelir düzeyine mensup olduğunu belirtmiştir. Ankete katılanların büyük bir bölümü orta gelir

seviyesini beyân etmiştir. Orta gelir seviyesinde olanların yüksek oranda olması, Artvin’de gelir kaynaklarının kısıtlı olması ve iş imkânlarının olmamasından kaynaklanmaktadır. Gelir seviyesinin spor üzerinde en önemli rolü ekonomik refaha ulaşmış bireylerin pahalı sporlar dediğimiz pahalı malzeme, araç-gereç gerektiren sporlara yönelme isteğinin doğmasıdır.

Deneklere gelir düzeyi, gelir düzeyinin ilgi duydukları spor dalları seçiminde farklılık gösterip göstermeyeceği ve gelir düzeylerinin spora ilgi düzeyleri arasında farklılık gösterip göstermeyeceğini belirlemek amacıyla sorulmuştur.

3.13.TABLO 30. DENEKLERİN ÖĞRENİM DURUMLARINA GÖRE DAĞILIMI

VAR00013 Tahsiliniz

	Puan	Frekans	%
İlkokul	1,00	73	18,3
Ortaokul	2,00	122	30,7
Lise	3,00	136	34,2
Üniversite	4,00	67	16,8
	Toplam	395	100,0

Eğitim düzeyi yüksek toplumlarda sosyal faaliyetlere verilen önem daha yüksek olmakla beraber, bireylerin sosyal faaliyetlere katılma oranı yüksektir. Sosyal faaliyetlerin bir unsuru olan spora da eğitim seviyesi yüksek toplumlarda ilgi yüksek olacaktır. Artvin okur-yazar oranı bakımından Türkiye ortalamalarının üstünde bir ildir. Bu, Artvin halkının sosyal faaliyetlere önem vereceği sonucunu doğurmaktadır. Ayrıca spor konusuna farklı bakış getirecektir.

Deneklere tahsilleri, öğrenim düzeylerinin yöredeki tesislerin yeterliliği konusundaki düşüncelerde farklılık düzeyini ve Türkiye’de spora gereken önem verilip verilmediği konusundaki görüşlerinin farklı olup olmadığını tesbit etmek.

Bunların yanında ilgi duydukları spora yakınlık düzeyinde ve ilgi duydukları spor dallarının farklı olup olmadığını tesbit etmek amacıyla sorulmuştur.

14.15.16.17 ve 18. sorularla deneklerin "Yöredeki spor tesislerinin yeterliliği", "Türkiye'de spora ne düzeyde önem verildiği." ve "Yörede sportif faaliyetlere etki eden faktörler." hakkındaki düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu soruları sormamızın amacı, deneklerin spor hakkındaki istek, ihtiyaç ve görüşleri sonucu elde edeceğimiz veriler doğrultusunda, yörede yapılacak spor faaliyetleri, spor tesisi için uygulanabilecek politikaları belirlemek ve yöredeki öncelikli spor dallarını tesbit etmektir.

3.14.TABLO 31. DENEKLERİN TÜRKİYE'DE SPORA ÖNEM VERİLİP VERİLMEDİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

VAR00014 Sizce Türkiye'de spora gereken önem veri

	Puan	Frekans	%
Evet	1,00	85	21,5
Hayır	2,00	159	40,2
Kısmen	3,00	152	38,4
	Toplam	396	100,0

Bu soruda deneklerden kendi yöresinin dışında Türkiye genelinde spora verilen önem hakkındaki görüşleri soruldu. Amaç, deneklerin yöre hakkındaki görüşleri ile Türkiye geneli hakkındaki görüşlerini belirlemektir.

Deneklerin % 40.2'si Türkiye'de spora gereken önemin verilmediğini, % 38'4'ü kısmen verildiğini, % 21.5'i de önem verildiğini belirtmişlerdir. Deneklere 15. soruda yöredeki spor tesislerinin yeterli olup olmadığı sorulduğunda % 85.8'i hayır cevabı vermiştir. Oysa Türkiye genelinde % 40'2'si hayır cevabı vermiştir. (TABLO 31). Bu sonuçlardan Artvin yöresi ile Türkiye geneli kıyaslandığında, spora Artvin yöresinde Türkiye geneline göre daha az önem verildiği ortaya

çıkmaktadır.

3.15.TABLO 32. DENEKLERİN YÖREDEKİ SPOR TESİSLERİNİN YETERLİLİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

VAR00015 Sizce yörenizdeki spor tesisleri ihtiyac			
	Puan	Frekans	%
Evet	1,00	9	2,3
Hayır	2,00	339	85,8
Kısmen	3,00	47	11,9
	Toplam	395	100,0

Denekleri, yöredeki spor tesislerinin yeterliliği konusundaki düşünceleri sorulduğunda % 85.8'i hayır diye belirtmiştir. Evet diyenler ise ancak % 2.3'tür. Deneklerin büyük çoğunluğu, yöredeki spor tesislerinin çok yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Gerçekten de yaptığımız araştırmada tesislerin bölge halkının ihtiyacını kesinlikle karşılayamayacak düzeyde olduğunu tesbit ettik.

3.16.TABLO 33. DENEKLERE GÖRE YÖREDE İLĞİ DUYULAN SPOR BRANŞLARININ DAĞILIMI

VAR00016 Sizce yörenizde en çok hangi spor branşı			
	Puan	Frekans	%
Voleybol	1,00	15	3,9
Basketbol	2,00	16	4,1
Futbol	3,00	323	83,2
Atletizm	4,00	1	,3
Güreş	5,00	27	7,0
Hentbol	6,00	2	,5
Boks	10,00	1	,3
Do sporları	11,00	2	,5
Tenis	14,00	1	,3
	Toplam	388	100,0

Deneklere kendi düşüncelerine göre, yöre halkının hangi spor dallarına ilgi duydukları sorulmuştur. Bu sorudaki amaç, ankete katılmayan (deneklerin dışında kalan) yöre halkının ilgi duydukları spor dallarını deneklerin aracılığıyla belirlemektir.

Deneklerin düşüncelerine göre yöre halkının en çok ilgi duyduğu spor dalı futbol'dur. İkinci olarak güreş, üçüncü olarak basketbol, dördüncü olarak voleyboldur. Oysa anketteki ikinci soruda deneklere en çok ilgi duydukları spor dalı sorulmuş, ikinci olarak voleybola ilgi duyulduğu tesbit edilmiştir. Bu sonuçlardan anlaşıldığı üzere yörede en çok ilgi duyulan spor dalının futbol olduğu kesinlik kazanmıştır. Ancak ikinci sırayı alacak spor dalının güreş mi, yoksa voleybol mu olduğunu kesin olarak tesbit edememekteyiz. Fakat yaptığımız araştırmalarda bölgenin sahil kesimindeki iki ilçesinde güreşe ilgi duyulmadığı, güreşe iç kesimlerde yaşayan halkın ilgi duyduğu tesbit edilmiştir.

3.17.TABLO 34. DENEKLERE GÖRE YÖREDE SPORDA BAŞARIYI SAĞLAYAN ETKENLERİN DAĞILIMI

VAR00017 Yörenizde, sporda başarıyı sağlayan

	Puan	Frekans	%
Yöremizdeki insanlar	1,00	78	22,0
Yöremizdeki günümüze	2,00	42	11,8
Yöremizdeki gelir se	3,00	4	1,1
Yöremizdeki mevcut k	4,00	13	3,7
Yöremizin coğrafi ya	5,00	22	6,2
Bu konuda herhangi b	6,00	166	46,8
Diğer nedenler	7,00	30	8,5
Toplam		355	100,0

Deneklere yörede sporda başarıyı sağlayan etkenler, yörede spordaki başarıya etki eden faktörleri tesbit etmek amacıyla sorulmuştur. Deneklerin %

46.8'i bu konuda fikri olmadığını belirtmiştir. Bunun yanında sporda başarıyı, yörenin güreşterik başarısıyla bağdaştırarak, yöredeki sporda başarıyı soğlayan etkenlerin başında yöredeki insanların fiziksel yapısından ve geçmişten günümüze kadar gelen geleneklerden kaynaklandığını belirtmişlerdir (TABLO 34).

3.18.TABLO 35. DENEKLERE GÖRE YÖREDE SPORUN YAPILMASINI ENGELLEYEN ETKENLERİN DAĞILIMI

VAR00018 Sizce yörenizde sporun gereği biçimde

	Puan	Frekans	%
Tesis yetersizliği	1,00	192	59,8
İlgisizlik	2,00	24	7,5
Coğrafi şartlar	3,00	51	15,9
Gelir yetersizliği	4,00	42	13,1
Diğer	5,00	12	3,7
Toplam		321	100,0

Bu soruyla deneklere, yörede sporun yapılmasını olumsuz yönde etkileyen etkenler, açık sonlu olarak sorulmuş ve nedenlerinin sıralanması istenmiştir.

Deneklere göre yörede sporun yapılmasını olumsuz yönde etkileyen etkenlerin başında tesis yetersizliği ve coğrafi şartlar gelmektedir. Yüzey şekillerinin çok engebeli oluşu, tesislerin yapılmasını zorlaştırmakta, bunun yanında halkın gelir seviyesinin düşük olması spora ayrılacak zamanı kısıtlamaktadır. Sonuç olarak yukarıda açıkladığımız etkenler, yörede sporun gereği biçimde ve yeterli ölçüde yapılmasını olumsuz yönde etkilemektedir.

3.19.TABLO 36. DENEKLERİN SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMA İSTEKLERİNE GÖRE DAĞILIMI

VAR00019 Eğer yörenizde isteyen herkesin katılabilirdi

	Puan	Frekans	%
Evet	1,00	222	56,5
Hayır	2,00	48	12,2
Belki	3,00	123	31,3
Toplam		393	100,0

Deneklere yörede düzenlenebilecek spor organizasyonlarına katılmak isteyip istemedikleri, yöre halkının kitle sporu faaliyetlerine ne düzeyde ilgi duyduğunu ve bu faaliyetlere ne düzeyde katılacağını tesbit etmek amacıyla sorulmuştur.

Deneklerin % 56.5'ine spor yapabilecekleri ortam sağlanırsa, aktif olarak spora katılacakları sonucunu vermektedir (TABLO 36). Bu sonuçlardan halkın yarısının kitle sporuna katılma isteğinde olduğunu ifade edebiliriz.

3.20.TABLO 37. DENEKLERİN SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMAK İSTEDİKLERİ SPOR DALLARINA GÖRE DAĞILIMI

VAR00020 Cevabınız "evet" ise hangi branşta/

	Puan	Frekans	%
Voleybol	1,00	50	18,9
Basketbol	2,00	23	8,7
Futbol	3,00	123	46,4
Atletizm	4,00	21	7,9
Güreş	5,00	16	6,0
Hentbol	6,00	1	,4
Masa tenisi	7,00	11	4,2
Yüzme	9,00	9	3,4
Boks	10,00	2	,8
Do sporları	11,00	4	1,5
Cimnastik	13,00	1	,4
Tenis	14,00	2	,8
Dağcılık	17,00	1	,4
Toplam		265	100,0

Bu soru "Deneklere göre düzenlenebilecek spor organizasyonlarına katılmak ister misiniz?" sorusuna evet diyenlerin hangi dallarda katılmak istediklerini tesbit etmek amacıyla sorulmuştur.

Deneklerin % 46.4'ü futbol, % 18.9'u voleybol, % 7.9'u da atletizm dallarında spor organizasyonlarına katılmak istediklerini belirtmişlerdir. Sporun anası olarak kabul edilen ve organize edilmesi diğer dallara göre daha kolay olan atletizme, deneklerin % 7.9'unun katılmak istemesi, yörede kitle sporu olarak halk koşuları düzenlendiğinde katılma oranının yüksek olacağını göstermektedir.

3.21.TABLO 38. DENEKLERİN YAŞ GRUPLARINA GÖRE, SPORA İLGİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00008 Yaşınız? ve VAR00001 Spora ilgi duyuyor musunuz?
VAR00001

VAR00008	Sayı Satır % Kolon %	VAR00001			Satır Toplam
		Evet	Hayır	Kısmen	
		1,00	2,00	3,00	
0-20 yaş	1,00	118 84,3 40,4	4 2,9 17,4	18 12,9 22,5	140 35,4
21-30 yaş	2,00	57 66,3 19,5	2 2,3 8,7	27 31,4 33,8	86 21,8
31-40 yaş	4,00	63 73,3 21,6	5 5,8 21,7	18 20,9 22,5	86 21,8
41-50 yaş	6,00	51 66,2 17,5	12 15,6 52,2	14 18,2 17,5	77 19,5
51 ve üstü	8,00	3 50,0 1,0		3 50,0 3,8	6 1,5
	Kolon Toplam	292 73,9	23 5,8	80 20,3	395 100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	32,52726	8	,00007

P < 0.5 Düzeyinde mânîdar.

Artvin'de bireylerin yaş grupları değişkenine göre, spora ilgi duymaları açısından farklılık vardır (TABLO 38).

Hipotez 1 kabul edilmiştir.

Artvin'de 0-20 yaş grubunu oluşturan gençler ve çocuklar diğer yaş gruplarına oranla spora daha çok ilgi duymaktadırlar (%84.3). 31-40 yaş grubunu oluşturan bireyler ise diğer yaş gruplarına oranla nisbeten spora daha fazla ilgi duymaktadırlar (%73.3). Spora en az ilgi duyanlar ise 51 ve üstü yaş grubunu oluşturan Artvinlilerdir (TABLO 38).

0-20 yaş grubunu oluşturan çocuk ve gençlerin en yüksek oranda spora ilgi duymaları, Artvin'de gelecek yıllarda spora daha çok ilgi duyulacağını göstermektedir. Bunun yanında 0-20 yaş grubunun spora ilgi duymaları Artvin'de alt yapı potansiyelinin yüksek olduğunu göstermektedir.

3.22.TABLO 39. DENEKLERİN YAŞ GRUPLARINA GÖRE, İLGI DUYDUKLARI SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00008 Yaşınız? ve VAR00002 Cevabınız evet veya kısmen ise hangi spo
VAR00002 Page 1 of 3

SAYI	SAYI	VAR00002					SAYI
		Voleybol	Basketbo	Futbol	Atletizm	Güres	
0-20 yaş	1,00	1,00	2,00	3,00	4,00	5,00	138
0-20 yaş	1,00	21	23	81	1	5	138
		15,2	16,7	58,7	,7	3,6	36,6
		39,6	60,5	36,0	7,7	29,4	
21-30 yaş	2,00	12	8	45	7	2	84
		14,3	9,5	53,6	8,3	2,4	22,3
		22,6	21,1	20,0	53,8	11,8	
31-40 yaş	4,00	11	7	44	4	7	82
		13,4	8,5	53,7	4,9	8,5	21,8
		20,8	18,4	19,6	30,8	41,2	
41-50 yaş	6,00	8		51	1	3	68
		11,8		75,0	1,5	4,4	18,0
		15,1		22,7	7,7	17,6	
51 ve üstü	8,00	1		4			5
		20,0		80,0			1,3
		1,9		1,8			
(Devam)	Kolon	53	38	225	13	17	377
	Toplam	14,1	10,1	59,7	3,4	4,5	100,0

VAR00008 Yaşınız? ve VAR00002 Cevabınız evet veya kısmen ise hangi spo

SAYI	SAYI	VAR00002					SAYI
		Hentbol	Masa ten	Kayak	Yüzme	Boks	
0-20 yaş	1,00	6,00	7,00	8,00	9,00	10,00	138
0-20 yaş	1,00		5		1		138
			3,6		,7		36,6
			62,5		14,3		
21-30 yaş	2,00	1	1		2	1	84
		1,2	1,2		2,4	1,2	22,3
		33,3	12,5		28,6	33,3	
31-40 yaş	4,00	1	2	1	4		82
		1,2	2,4	1,2	4,9		21,8
		33,3	25,0	100,0	57,1		
41-50 yaş	6,00	1				2	68
		1,5				2,9	18,0
		33,3				66,7	
51 ve üstü	8,00						5
							1,3
(Devam)	Kolon	3	8	1	7	3	377
	Toplam	,8	2,1	,3	1,9	,8	100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	69,91035	56	,10012

P < 0.5 Düzeyinde farklılık yoktur.

Artvin'de bireylerin yaş değişkenine göre ilgi duydukları spor dalları açısından farklılık yoktur. (TABLO 39)

Hipotez 2 reddedilmiştir.

Artvin'de farklı yaşta ~~deneğin~~ ortak olarak en çok ilgi duydukları spor dalı futbol olmakla beraber, voleybol, atletizm ve basketbol branşlarına da ilgi duymaktadırlar (TABLO 40).

3.23.TABLO 40. DENEKLERİN YAŞ GRUPLARINA GÖRE, İLGI DUYDUKLARI SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00008 Yaşınız? ve VAR00004 İlgi duyduğunuz spora yakınlık düzeyiniz
VAR00004

Sıra No	Yaş Grubu	Sayı	İlgi Düzeyi				Toplam
			İyi bir spor izli	Sağlık için spor	Amatör isanslı	Profesyonel	
VAR00008		1,00	33	36	70	1	140
	0-20 yaş		23,6	25,7	50,0	,7	36,2
			17,3	38,3	69,3	100,0	
	21-30 yaş	2,00	44	24	16		84
			52,4	28,6	19,0		21,7
			23,0	25,5	15,8		
	31-40 yaş	4,00	55	22	6		83
			66,3	26,5	7,2		21,4
			28,8	23,4	5,9		
	41-50 yaş	6,00	55	10	9		74
			74,3	13,5	12,2		19,1
			28,8	10,6	8,9		
	51 ve üstü	8,00	4	2			6
			66,7	33,3			1,6
			2,1	2,1			
		Kolon	191	94	101	1	387
		Toplam	49,4	24,3	26,1	,3	100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	90,60056	12	,00000
Likelihood Ratio	95,42639	12	,00000
Mantel-Haenszel test for linear association	63,06853	1	,00000

P < 0.5 Düzeyinde mânîdar.

Artvin'de bireylerin yaş grupları değişkenine göre, ilgi duydukları spora yakınlık düzeyleri açısından farklılık vardır (TABLO 39).

Hipotez 3 kabul edilmiştir.

0-20 yaş grubunu oluşturan çocuk ve gençlerin yarısı (% 50) amatör lisanslı sporcu olduklarını belirtmişlerdir. Amatör lisanslı olanlarda ikinci sırayı 21-30 yaş grubu oluşturmaktadır (% 19). Bu sonuçlardan anlaşıldığı üzere Artvin'de gençlerin ve çocukların büyük bir kısmı spora aktif olarak ilgilenmektedir (TABLO 40).

Spora ilgileri sadece izleyici durumunda olanların büyük çoğunluğunu 41-50 yaş grubu oluşturmaktadır. (% 74.3). 0-20 yaş grubunu oluşturan bireyler ise en düşük oranda (% 23.6) spor izleyicisi düzeyinde, spora ilgisi olan grubu oluşturmaktadır. Profesyonel olarak spor yapanlar ise diğer yaş grubunda bulunmamakta, sadece % 0.7 oranında 0-20 yaş grubunda bulunmaktadır.

Sağlık için spor yapanlar en çok 51 yaş ve üstündeki Artvinlilerdir (% 33.3). En düşük oranda sağlık için spor yapan yaş grubu 41-50 yaş grubundaki Artvinlilerdir (% 13.5).

Sporda her yaşta insanın spor yapmasını ve kitle sporlarına katılmaya teşvik etmenin yolu, onlara 7 yaşında bir çocukla 70 yaşındaki bir dedenin aynı anda spor yapabilecekleri spor kompleksleri yapmaktır. Artvin'de de böyle bir tesisin yapılması, spora aktif olarak katılımda olumsuz olarak etkileyen yaş faktörünü ortadan kaldıracaktır.

3.24.TABLO 41. DENEKLERİN YAŞ GRUPLARINA GÖRE, YÖREDE DÜZENLENEBİLECEK SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMA İSTEKLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00008 Yaşınız?		VAR00019 Eğer yörenizde isteyen herkesin katılabilirdi			
Sayı	Satır % Kolon %	VAR00019			Satır Toplam
		Evet	Hayır	Belki	
		1,00	2,00	3,00	
VAR00008					
0-20 yaş	1,00	107	5	30	142
		75,4	3,5	21,1	36,2
		48,4	10,4	24,4	
21-30 yaş	2,00	44	10	30	84
		52,4	11,9	35,7	36,2
		19,9	20,8	24,4	21,4
31-40 yaş	4,00	45	9	32	86
		52,3	10,5	37,2	21,9
		20,4	18,8	26,0	
41-50 yaş	6,00	22	23	30	75
		29,3	30,7	40,0	19,1
		10,0	47,9	24,4	
51 ve üstü	8,00	3	1	1	5
		60,0	20,0	20,0	1,3
		1,4	2,1	,8	
Kolon		221	48	123	392
Toplam		56,4	12,2	31,4	100,0
Chi-Square			Value	DF	Significance
Pearson			57,55993	8	,00000
Likelihood Ratio			56,49399	8	,00000
Mantel-Haenszel test for linear association			20,66044	1	,00001

P < 0,5 Düzeyinde mânîdar.

Artvin'de bireylerin yaş değişkenine göre, yörede düzenlenebilecek ve herkesin katılabileceği spor organizasyonlarına katılma isteklerinde farklılık vardır (TABLO 41).

Hipotez 4. Kabul edilmiştir.

Artvin'de düzenlenebilecek spor organizasyonlarına en çok katılmak isteyen yaş grubu 0-20 yaş grubudur (% 75'4). 41-50 yaş grubundaki Artvinliler

ise spor organizasyonlarına katılmak istemeyenler arasında ilk sırayı almaktadır (%30.7). Artvin'de spor organizasyonları katılmakta kararsız olanların büyük çoğunluğunu 51 ve üstü yaş grubu oluşturmaktadır. En az grubu ise 0-20 yaş grubu oluşturmaktadır. Gençlerin ve çocukların kitle sporu faaliyetlerine katılmakta daha istekli oldukları ortaya çıkmaktadır (TABLO 41).

Artvin'de organize edilecek spor faaliyetlerine en yüksek katılım gençler ve çocuklardan gelecektir. Yörede orta yaş ve yaşlılara uygun, az efor gerektiren spor faaliyetleri düzenlenirse, bu yaş grubundaki Artvinlilerin katılma oranı yükseltilebilecektir.

3.25.TABLO 42. DENEKLERİN CİNSİYETİNE GÖRE SPORA İLGI DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00007 Cinsiyetiniz? ve VAR00001 Spora ilgi duyuyor musunuz?		VAR00001				
	Sayı Satır % Kolon %	Evet	Hayır	Kısmen	Satır Toplam	
VAR00007		1,00	2,00	3,00		
Erkek	1,00	239 79,7 81,6	13 4,3 56,5	48 16,0 60,0	300 75,8	
Kadın	2,00	54 56,3 18,4	10 10,4 43,5	32 33,3 40,0	96 24,2	
	Kolon Toplam	293 74,0	23 5,8	80 20,2	396 100,0	
	Chi-Square	Value			DF	Significance
	Pearson	20,83974			2	,00003
	Likelihood Ratio	19,46021			2	,00006
	Mantel-Haenszel test for linear association	18,45881			1	,00002

P<0.5 Düzeyinde mânîdar.

Artvin'de cinsiyet değişkenine göre, spora ilgi duymaları açısından farklılık vardır (TABLO 42).

Hipotez 5 kabul edilmiştir.

~~Erkek deneklerin~~ büyük çoğunluğu (% 79.7) spora ilgi duymaktadır. Kadınların ise ancak % 56.3'ü spora ilgi duymaktadır. Türkiye genelinde olduğu gibi, Artvin'de de erkekler, kadınlara oranla spora daha çok ilgi duymaktadırlar. Bunun en önemli nedeni Türkiye genelinde olduğu gibi Artvin'de de erkeklerin kadınlara oranla sporla daha çok ilişki içinde bulunmalarıdır. Bu ilişki çocuk yaşta sokaklarda oyunlardan başlayıp okul yıllarına kadar devam etmektedir.

**3.26.TABLO 43. DENEKLERİN CİNSİYETİNE GÖRE, İLGI
DUYDUKLARI SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI**

VAR00007 Cinsiyetiniz? ve VAR00002 Cevabınız evet veya kısmen ise hangi spo

Page 1 of 3

	Sayı	VAR00002					Satır Toplam
		Voleybol	Basketbo	Futbol	Atletizm	Güreş	
VAR00007	Satır % Kolon %	1	2	3	4	5	
Erkek	1,00	24	23	202	7	15	290
		8,3	7,9	69,7	2,4	5,2	76,7
		45,3	60,5	89,4	53,8	88,2	
Kadın	2,00	29	15	24	6	2	88
		33,0	17,0	27,3	6,8	2,3	23,3
		54,7	39,5	10,6	46,2	11,8	
(Devam)	Kolon Toplam	53 14,0	38 10,1	226 59,8	13 3,4	17 4,5	378 100,0

VAR00007 Cinsiyetiniz? ve VAR00002 Cevabınız evet veya kısmen ise hangi spo

	Sayı	VAR00002					Satır Toplam
		Hentbol	Masa ten isi	Kayak	Yüzme	Boks	
VAR00007	Satır % Kolon %	6,00	7,00	8,00	9,00	10,00	
Erkek	1,00	2	4	1	3	3	290
		,7	1,4	,3	1,0	1,0	76,7
		66,7	50,0	100,0	42,9	100,0	
Kadın	2,00	1	4		4		88
		1,1	4,5		4,5		23,3
		33,3	50,0		57,1		
(Devam)	Kolon Toplam	3 ,8	8 2,1	1 ,3	7 1,9	3 ,8	378 100,0

VAR00007 Cinsiyetiniz? ve VAR00002 Cevabınız evet veya kısmen ise hangi spo

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	75,44213	14	,00000
Likelihood Ratio	72,98388	14	,00000
Mantel-Haenszel test for	,66553	1	,41462

P < 0.5 Düzeyinde mânîdar.

Artvin'de cinsiyet değişkenine göre ilgi duyulan spor branşı açısından farklılık vardır (TABLO 43).

Hipotez 6 kabul edilmiştir.

Erkek deneklerin büyük çoğunluğu (% 69.7) futbol branşına ilgi duymaktadır. Bunun dışında voleybol (% 8.3), atletizm (% 2.4), hentbol (% 0.7), masa tenisi (% 1.4), boks (% 1), yüzme (% 1), Kayak (% 0.3), basketbol (% 7.9) ve güreşe (% 5.2) de çok az düzeyde ilgi mevcuttur. Kadınlar ise belirgin olarak bir branşa değil, voleybol (% 33), futbol (% 27) ve basketbol (% 17) branşlarına ilgi duymaktadır. Kadınlardaki % 27'lik futbol ilgisi ilginç bulunmuştur (TABLO43)

Erkekler ve kadınlar arasında futbol dışında ortak ilgi duyulan belirgin bir branş bulunmamaktadır.

3.27.TABLO 44. DENEKLERİN CİNSİYETİNE GÖRE, İLGİ DUYDUKLARI SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİNE GÖRE DAĞILIMI

VAR00007 Cinsiyetiniz? ve VAR00004 İlgi duyduğunuz spora yakınlık düzeyiniz

VAR00007	Sayı	VAR00004				Toplam
		İyi bir spor izli	Sağlık çin spor	Amatör isanslı	Profesyonel lisa	
	1,00	141	68	87	1	297
Erkek		47,5	22,9	29,3	,3	76,5
		73,4	72,3	86,1	100,0	
	2,00	51	26	14		91
Kadın		56,0	28,6	15,4		23,5
		26,6	27,7	13,9		
	Kolon	192	94	101	1	388
	Toplam	49,5	24,2	26,0	,3	100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	7,44267	3	,05905
Likelihood Ratio	8,24703	3	,04117
Mantel-Haenszel test for P<0.5 Düzeyinde mânidar.	5,22578	1	,02228

Artvin'de cinsiyet değişkenine göre spora yakınlık düzeyi açısından farklılık vardır (TABLO 44).

Hipotez 7 kabul edilmiştir.

Artvin'de erkekler, kadınlara oranla sporla daha aktif olarak ilgilenmektedir. Erkeklerin % 29.3'ü amatör lisanslı sporcu iken, kadınların ancak % 15.4'ü amatör lisanslı sporcudur. Kadınları % 56'sı spora izleyici olarak yakınlık duyarken, erkeklerde bu oran % 47.5'e düşmektedir. (TABLO 44).

Tablo 44'ten anlaşılacağı üzere cinsiyet değişkenine göre spora ilgi düzeyleri açısından kadın ve erkekler arasında farklılık olmakla beraber, oranlar arasında büyük farklılıkların olmaması ilginç bulunmuştur.

3.28.TABLO 45. DENEKLERİN CİNSİYETİNE GÖRE YÖREDE DÜZENLENEBİLECEK SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMA İSTEKLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00007 Cinsiyetiniz? ve VAR00019 Eğer yörenizde isteyen herkesin katılabilir

	Sayı	VAR00019			Satır Toplam
		Evet	Hayır	Belki	
	Satır % Kolon %				
VAR00007		1,00	2,00	3,00	
Erkek	1,00	183	29	87	299
		61,2	9,7	29,1	76,1
		82,4	60,4	70,7	
Kadın	2,00	39	19	36	94
		41,5	20,2	38,3	23,9
		17,6	39,6	29,3	
Kolon Toplam		222	48	123	393
		56,5	12,2	31,3	100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	13,32764	2	,00128

P<0.5 Düzeyinde mânîdar.

Artvinlilerde cinsiyet değişkenine göre, yörede düzenlenebilecek spor organizasyonlarına katılma isteklerinde anlamlı bir farklılık vardır (TABLO 45).

Hipotez 8 kabul edilmiştir.

Artvin'de erkekler, kadınlara oranla spor faaliyetlerine katılmaya daha istekli görünmektedirler. Erkeklerin % 61.2'si katılmak isterken; kadınların % 41.5'i katılmak istemektedir. Kadınlarla erkekler arasındaki katılma düzeyinde en büyük farklılık, katılmama isteklerinde ortaya çıkmaktadır. Erkeklerin % 9.7'si katılmak istemezken, kadınların % 20.2'si katılmak istememektedir. Bunun yanında, kadınların % 38.3'ü erkeklerin de % 29.1'i spor faaliyetlerine katılıp, katılmama konusunda (belki, diyerek) kararsız görünmektedirler (TABLO 45).

Spor faaliyetlerine katılıp katılmama konusunda kararsız kalan Artvinlilerin daha önce belirttiğimiz spora teşvik edici faktörlerin gözönünde bulundurularak spora katılımlara sağlanabilir. Bu faktörler doğrultusunda Artvinlilerin, çevre ve sosyal yapılarına göre spor tesisleri ve spor organizasyonları düzenlenerek onların spora teşvik edilmesi gerekmektedir.

3.29.TABLO 46. DENEKLERİN CİNSİYETİNE GÖRE YÖREDE DÜZENLENEBİLECEK SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMAK İSTEDİKLERİ SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00007 Cinsiyetiniz? ve VAR00020 Cevabınız "evet" ise hangi branşta/

Page 1 of 3

		VAR00020					Satır
		Sayı					Toplam
Satır %	Kolon %	Voleybol	Basketbo	Futbol	Atletizm	Güreş	
		1					
		1,00	2,00	3,00	4,00	5,00	
VAR00007							
	1,00	27	15	118	16	14	213
Erkek		12,7	7,0	55,4	7,5	6,6	80,4
		54,0	65,2	95,9	76,2	87,5	
	2,00	23	8	5	5	2	52
Kadın		44,2	15,4	9,6	9,6	3,8	19,6
		46,0	34,8	4,1	23,8	12,5	
	Kolon	50	23	123	21	16	265
(Devam)	Toplam	18,9	8,7	46,4	7,9	6,0	100,0

VAR00007 Cinsiyetiniz? ve VAR00020 Cevabınız "evet" ise hangi branşta/

		VAR00020					Satır
		Sayı					Toplam
Satır %	Kolon %	Hentbol	Masa ten	Yüzme	Boks	Do sporl	
		6,00	7,00	9,00	10,00	11,00	
		isi					arı
VAR00007							
	1,00	1	9	5	2	3	213
Erkek		,5	4,2	2,3	,9	1,4	80,4
		100,0	81,8	55,6	100,0	75,0	
	2,00		2	4		1	52
Kadın			3,8	7,7		1,9	19,6
			18,2	44,4		25,0	
	Kolon	1	11	9	2	4	265
(Devam)	Toplam	,4	4,2	3,4	,8	1,5	100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	58,29244	13	,00000
Likelihood Ratio	59,47663	13	,00000
Mantel-Haenszel test for linear association	,29029	1	,59004

P<0.5 Düzeyinde mânîdar.

Artvin'de cinsiyet değişkenine göre, yörede düzenlenebilecek spor organizasyonlarında katılmak istedikleri spor dalları arasında farklılık vardır (TABLO 46).

Hipotez 9 kabul edilmiştir.

Artvinli kadın ve erkeklerde "Atletizm, masa tenisi, doğu sporları" dalları arasında önemli farklar görülmemekle beraber, erkeklerin büyü çoğunluğu futbol, hentbol, voleybol, basketbol ve boks dallarında katılmak istediklerini belirtmişlerdir.

Artvin'de kitle sporlarının yaygınlaştırılması için öncelikle masa tenisi, ve atletizm dallarında spor organizasyonları düzenlemek gerekir. Çünkü Artvinli kadın ve erkeklerin katılmak istedikleri spor dalları arasında birbirine en yakın oran, atletizm ve masa tenisi dallarında çıkmaktadır.

3.30.TABLO 47. DENEKLERİN GELİR DÜZEYLERİNE GÖRE SPORA İLĞİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00012		Gelir düzeyiniz? ve VAR00001			Spora ilgi duyuyor musunuz?	
		VAR00001				
Sayı	Satır %	Evete	Hayır	Kısmen	Satır	
Kolon %		1,00	2,00	3,00	Toplam	
VAR00012						
1,00		51	5	13	69	
Alt gelir		73,9	7,2	18,8	17,6	
		17,6	21,7	16,3		36
2,00		227	17	63	307	
Orta gelir		73,9	5,5	20,5	78,1	
		78,3	73,9	78,8		
3,00		12	1	2	15	
Üst gelir		80,0	6,7	13,3	3,8	
		4,1	4,3	2,5		
4,00				2	2	
				100,0	,5	
				2,5		
Kolon		290	23	80	393	
Toplam		73,8	5,9	20,4	100,0	
Chi-Square		Value	DF	Significance		
Pearson		8,64796	6	,19437		

P < 0.5 Düzeyinde farklılık yok.

Artvinlilerin gelir düzeylerine göre, spora ilgi duymaları açısından anlamlı bir farklılık yoktur (TABLO 47).

Hipotez 10 reddedilmiştir.

Alt gelir grubundaki Artvinlilerde olduğu gibi, orta ve üst düzey gelir grubundaki Artvinliler de spora ilgi duymaktadır (TABLO 47).

TABLO 47’de görüldüğü gibi, gelir düzeyleri ile spora ilgi düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır Artvin’de bu gruplar arasında tabakalaşma olmaması bu sonucu vermiştir. Yani, farklı gelir düzeyine sahip Artvinliler arasında, büyük ölçüde ekonomik ve kültürel farklılık olmamasından dolayı spora ilgi düzeyi açısından farklılık bulunmamaktadır. Diğer yandan gelir grupları arasında tabakalaşmanın oluşmaması, sosyal ilişkilerin gruplar arasında aynı düzeyde devam etmesi de beklenen farklılığın oluşmasını engellemektedir.

3.31.TABLO 48. DENEKLERİN GELİR DÜZEYLERİNE GÖRE İLGI DUYDUKLARI SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00012 Gelir düzeyiniz?

ve VAR00002 Cevabınız evet veya kısmen işe hangi spo

Page 1 of 3

	Sayı Satır % Kolon %	VAR00002					Satır Toplam
		Voleybol	Basketbo	Futbol	Atletizm	Güreş	
VAR00012		1,00	2,00	3,00	4,00	5,00	
Alt gelir	1,00	5 7,7 9,4	6 9,2 15,8	45 69,2 20,1	1 1,5 7,7	3 4,6 17,6	65 17,3
Orta gelir	2,00	46 15,7 86,8	28 9,6 73,7	169 57,7 75,4	12 4,1 92,3	14 4,8 82,4	293 78,1
Üst gelir	3,00	2 13,3 3,8	2 13,3 5,3	10 66,7 4,5			15 4,0
(Devam)	Kolon Toplam	53 14,1	38 10,1	224 59,7	13 3,5	17 4,5	375 100,0

P < 0.5 düzeyinde farklılık yok.

Artvinlilerin gelir düzeylerine göre ilgi duydukları spor dalları açısından farklılık yoktur (TABLO 48).

Hipotez 11 reddedilmiştir.

Farklı gelir düzeylerindeki Artvinlilerin ilgi duydukları spor dalları arasında farklılık bulunamamıştır. Alt, orta ve üst gelir grubuna mensup Artvinlilerin ortak olarak en çok ilgi duydukları spor dalı futboldur. Alt gelir mensupları arasında futbol (% 69.2) başta olmak üzere, sırasıyla basketbol (% 9.2), voleybol (% 7.7) branşlarına ilgi duyulmaktadır. Orta gelir grubuna mensup Artvinliler ise futbol başta olmak üzere, sırasıyla voleybol, basketbol dallarına ilgi duymaktadır. Üst gelir gruplarında da bu durum değişmemiş, futbol, voleybol ve basketbol dallarına en çok ilgi duyulmaktadır (TABLO 48).

Bu durumdan da anlaşıldığı gibi, Artvin'de her yaştaki bireylerin en çok ilgi duydukları spor dalları futbol, voleybol ve basketbol'dur. Artvin'de yetersiz olan futbol, voleybol ve basketbol alanlarının yeterli düzeye getirilmesi gerekmektedir.

3.32.TABLO 49. DENEKLERİN GELİR DÜZEYLERİNE GÖRE İLGI DUYDUKLARI SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00012 Gelir düzeyiniz?		VAR00004 ilgi duyduğunuz spora yakınlık düzeyiniz					
Sayı		1,00	2,00	3,00	4,00		
Satır 6	Kolon 6	İyi bir spor izli	Sağlık için spor isansız	Amatör nel	Profesyonel	Satır	
		1,00	2,00	3,00	4,00	Toplam	
VAR00012	1,00	31	19	17	1	68	
		45,6	27,9	25,0	1,5	17,7	
		16,3	20,2	17,0	100,0		
	2,00	147	72	81		300	
		49,0	24,0	27,0		77,9	
		77,4	76,6	81,0			
	3,00	10	3	2		15	
		66,7	20,0	13,3		3,9	
		5,3	3,2	2,0			
	Kolon	190	94	100	1	385	
	Toplam	49,4	24,4	26,0	,3	100,0	
	Chi-Square		Value		DF	Significance	
	Pearson		9,37947		9	,40301	

P < 0.5 Düzeyinde farklılık yoktur.

Artvin'de bireylerin gelir düzeyleri değişkenine göre, ilgi duydukları spora yakınlık düzeyi açısından farklılık yoktur (TABLO 49).

Hipotez 12 reddedilmiştir.

Artvin'de alt, orta ve üst gelir düzeyine sahip bireyler arasında, spora yakınlık düzeyi açısından anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (TABLO 49).

Artvin'de bireylerin gelir düzeyleri arasında büyük ölçüde ekonomik (kazanç-servet) farklılığın olmaması sonucu Artvin'de gelir düzeyi sporla olan yakınlık düzeyini etkilememektedir.

3.33.TABLO 50. DENEKLERİN GELİR DÜZEYLERİNE GÖRE, YÖREDE DÜZENLENEBİLECEK SPOR ORGANİZASYONLARINDA KATILMAK İSTEDİKLERİ SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00012 Gelir düzeyiniz?		ve VAR00019 Eğer yörenizde isteyen herkesin katılabilmesi için VAR00019			
Sayı	Satır %	Evete	Hayır	Belki	Satır Toplam
Kolon %		1,00	2,00	3,00	
VAR00012					
Alt gelir	1,00	40	11	17	68
		58,8	16,2	25,0	17,4
		18,1	22,9	14,0	
Orta gelir	2,00	175	37	94	306
		57,2	12,1	30,7	78,5
		79,2	77,1	77,7	
Üst gelir	3,00	6		9	36
		40,0		60,0	15
		2,7		7,4	3,8
	4,00			1	1
				100,0	,3
				,8	
Kolon Toplam		221	48	121	390
		56,7	12,3	31,0	100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	10,57761	6	,10234

P < 0.5 Düzeyinde farklılık yoktur.

Artvinlilerin gelir düzeyine göre spor organizasyonlarına katılmak istediklerinde farklılık yoktur (TABLO 50).

Hipotez 13 reddedilmiştir.

Artvin'de farklı gelir düzeylerine mensup bireyler arasında sosyal ilişkilerin devam etmesi, aynı kültürü almaları, aynı sosyal ve fizikî çevrede yetişmeleri sonucu bunlarda ortak beklentiler ve ortak istekler meydana getirmektedir. Yörede düzenlenebilecek spor organizasyonlarına katılma isteklerinde farklılık bulunmaması, bu ortak istek ve beklentilerin sonucudur. Bunun yanında üst gelir grubuna mensup bireylerin arasında hayır cevabı verenler "0 (sıfır)" oranında olması ilginç bulunmuştur (TABLO 50).

3.34.TABLO 51. DENEKLERİN MESLEKLERİNE GÖRE SPORA İLGI DUYMALARINI AÇISINDAN DAĞILIMI.

VAR00009 Mesleğiniz? ve VAR00001 Spora ilgi duyuyor musunuz?

		VAR00001				
		Sayı	Evet	Hayır	Kismen	Satır
		Satır %				Toplam
		Kolon %	1,00	2,00	3,00	
VAR00009						
	1,00	23	6	5	34	
Ev hanımı		67,6	17,6	14,7	8,8	
		8,0	26,1	6,5		
	2,00	70	7	25	102	
Memur		68,6	6,9	24,5	26,4	
		24,5	30,4	32,5		
	4,00	43	5	17	65	
İşçi		66,2	7,7	26,2	16,8	
		15,0	21,7	22,1		
	5,00	9	2	1	12	
İşsiz		75,0	16,7	8,3	3,1	
		3,1	8,7	1,3		
	6,00	97	2	13	112	
Öğrenci		86,6	1,8	11,6	29,0	
		33,9	8,7	16,9		
	7,00	23		8	31	
Esnaf		74,2		25,8	8,0	
		8,0		10,4		
	9,00	21	1	8	30	
Diğer		70,0	3,3	26,7	7,8	
		7,3	4,3	10,4		
	Kolon	286	23	77	386	
	Toplam	74,1	6,0	19,9	100,0	

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	28,34831	12	,00492
Likelihood Ratio	28,59607	12	,00452
Mantel-Haenszel test for	1,69343	1	,19315

P<0.5 Düzeyinde mánıdar.

Artvinlilerin meslekleri değişkenine göre, spora ilgi duymaları açısından farklılık vardır (TABLO 51).

Hipotez 14 kabul edilmiştir.

Öğrenci denetler, diğer meslek gruplarına oranla spora daha çok ilgi duymaktadırlar (% 86). Öğrencilerin dışında kalan, işsizler ve esnaflar nisbeten (göreceli olarak) diğer meslek gruplarına oranla spora daha fazla ilgi duymaktadırlar.

Öğrencilerin spora ilgi duymalarında en önemli nedenleri, genç olmaları, okulda beden eğitimi derslerinde ve okul dışında sportif faaliyetlerle ilişki içerisinde bulunmasıdır. Bunların yanında öğrenci ve işsiz kesimin boş zamanlarının çok olması da spora ilgilerini artırmaktadır.

Artvin'de spora ilgi duymayanların büyük çoğunluğunu ev hanımları ve işsizler oluşturmaktadır. İşsizlerin ilgi düzeyinde çelişkilerin meydana gelmesinin nedeni, işsiz sayısının Artvin'de çok fazla olmasıdır.

Artvin'de ev hanımlarının spora ilgi duymamasının nedenleri, Artvin'de kadınların erkeklere oranla daha kısıtlı olarak yetişmeleri, aile kontrolünün sürekli baskı şeklinde olması ve Artvin'de genel olarak aile yapısının muhafazakâr bir yapı göstermesidir.

Artvin'de çocuk ve gençlerin ihtiyacını karşılayacak spor tesislerinin yapılması, Artvin'de spora ilgiyi daha da artıracak ve spor alt yapısının oluşmasını sağlayacaktır. Kız öğrencileri de okul spor faaliyetlerine daha aktif olarak yönlendirmek, gelecekte kadınların da spora ilgi duyması için zemin oluşturacaktır.

3.35.TABLO 52. DENEKLERİN MESLEKLERİNE GÖRE SPORA İLGI DUYMAMALARININ NEDENLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00009 Mesleğiniz? ve VAR00003 Spora ilgi duymuyorsanız nedeniniz

VAR00009	Sayı	VAR00003					Satır Toplam
		Sporu za man	Spor yap mayı	Rahatsız esk liğim	Boş zama nlarımı	Diğer ne denler	
		1,00	2,00	3,00	4,00	5,00	
Ev hanımı	1,00	15		5	4		24
		62,5		20,8	16,7		14,7
		17,4		31,3	10,5		
Memur	2,00	17	2	2	14	1	36
		47,2	5,6	5,6	38,9	2,8	22,1
		19,8	25,0	12,5	36,8	6,7	
İşçi	4,00	17	2	4	6	3	32
		53,1	6,3	12,5	18,8	9,4	19,6
		19,8	25,0	25,0	15,8	20,0	
İşsiz	5,00	3	1		4	1	9
		33,3	11,1		44,4	11,1	5,5
		3,5	12,5		10,5	6,7	
Öğrenci	6,00	16	3	3	7	8	37
		43,2	8,1	8,1	18,9	21,6	22,7
		18,6	37,5	18,8	18,4	53,3	
Esnaf	7,00	7		1	2	1	11
		63,6		9,1	18,2	9,1	6,7
		8,1		6,3	5,3	6,7	
Diğer	9,00	11		1	1	1	14
		78,6		7,1	7,1	7,1	8,6
		12,8		6,3	2,6	6,7	
Kolon Toplam		86	8	16	38	15	163
		52,8	4,9	9,8	23,3	9,2	100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	31,27290	24	,14607
Likelihood Ratio	34,30087	24	,07946
Mantel-Haenszel test for	,00449	1	,94660

P < 0.5 Düzeyinde farklılık yoktur.

Artvinlilerin meslekleri değişkenine göre, spora ilgi duymama nedenleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur (TABLO 52).

Hipotez 15 reddedilmiştir.

Artvinlilerin mesleklerine göre, spora ilgi duymamaları nedenleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (TABLO 52).

Artvin'de ev hanımı, memur, işçi, öğrenci, işsiz, esnaf ve diğer meslek gruplarına mensup bireylerin çoğu spora ilgi duymamalarının nedenlerini "Spora zaman ayıramama ve boş zamanlarında başka faaliyetler yapma" diye belirtmekle beraber, bunların dışında kalan diğer nedenleri de spora ilgi duymama nedenleri olarak belirtmişlerdir.

3.36.TABLO 53. DENEKLERİN MESLEKLERİNE GÖRE YAPTIKLARI SPORDA BAŞARILARI AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00009 Mesleğiniz? ve VAR00005 Yaptığınız sporda başarılarınız var mı?

VAR00009	Sayı Satır % Kolon %	VAR00005		Satır Toplam
		Evet 1,00	Hayır 2,00	
Ev hanımı	1,00	6 18,8 4,7	26 81,3 10,8	32 8,7
Memur	2,00	17 17,7 13,4	79 82,3 32,9	96 26,2
İşçi	4,00	18 27,7 14,2	47 72,3 19,6	65 17,7
İşsiz	5,00	7 58,3 5,5	5 41,7 2,1	12 3,3
Öğrenci	6,00	58 55,2 45,7	47 44,8 19,6	105 28,6
Esnaf	7,00	11 37,9 8,7	18 62,1 7,5	29 7,9
Diğer	9,00	10 35,7 7,9	18 64,3 7,5	28 7,6
Kolon Toplam		127 34,6	240 65,4	367 100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	39,93420	6	,00000
Likelihood Ratio	40,46301	6	,00000

P<0.5 Düzeyinde mânîdar.

Artvinlilerin meslekleri değişkenine göre yaptıkları sporda başarıları açısından farklılık vardır (TABLO 53).

Hipötez 16 kabul edilmiştir.

Artvin'de işsiz kesimi oluşturan bireyler, diğer meslek gruplarını oluşturan bireylere oranla sporda başarıları daha çoktur.

İşsizler arasında sporda başarıları olanlar % 58.3 oranında iken, memurlar arasında başarıları olanlar % 18.8 oranındadır. Bu sonuçtan da anlaşılacağı üzere mesleklerden sporda en çok başarı alan Artvinliler işsizler, en az başarıları olanlar ise memurlardır. Öğrencilerin yarısına yakın bölümünün sporda başarıları olduğunu belirtmeleri ilginç bulunmuştur (TABLO 53).

Artvin'de bireylerin sporda başarılarının yüksek olmasının nedeni "yörede okullararası turnuvaların sıkça düzenlenmesi, güreş sporunun geleneksel olarak günümüze kadar devam etmesi ve yörede hemen hemen her yıl düzenlenen bahar turnuvalarıdır."

3.37.TABLO 54. DENEKLERİN MESLEKLERİNE GÖRE YAPTIKLARI SPORDAKİ DERECELERİ AÇISINDAN DAĞILIMI

Artvinlilerin meslekleri değişkenlerine göre, yaptıkları sporda dereceleri arasında farklılık vardır (TABLO 54).

Hipotez 17 kabul edilmiştir.

Artvin'de diğer meslek gruplarına göre sporda en çok başarıları olanlar işsizlerdir (%75.0). İkinci sırayı esnaflar (% 60.0), üçüncü sırayı ise diğer meslek grupları (% 58.3) almaktadır. Artvin'de sporda elde edilen derecelerin büyük kısmı okul ve özel turnuvalarda elde edilmiştir. Bölgede ik üç dereceye girenlerin çoğu memurlardan oluşmaktadır (% 24). İkinci sırayı ise öğrenciler almaktadır (% 17.7). Ev hanımlarının % 14.3'ü, işçilerin ise % 4.5'i millî sporcu olduklarını belirtmişlerdir (TABLO 54).

Artvin'de düzenlenecek kurumlararası okullararası ve meslek grupları arası düzenlenecek özel ve resmî turnuvalar, kitle sporunun yaygınlaştırılması için bireyleri teşvik edecek, bireylerin spor organizasyonlarına katılma sayısını yükseltecektir.

TABLO: 54

VAR00009 Mesleğiniz? ve VAR00006 Cevabınız "evet" ise dereceleriniz aşağı

VAR00009	Sayı	VAR00006					Satır Toplam	
		Satır %	Milli sp	Bölgede	Türkiye'	Okul ve		Diğer
		Kolon %	orcuyum	ilk üç d	de ilk ü	özel tur		
		1,00	2,00	3,00	4,00	5,00		
Ev hanımı	1,00	2	2		1	9	14	
		14,3	14,3		7,1	64,3	8,9	
		66,7	9,1		1,4	15,5		
Memur	2,00		6		9	10	25	
			24,0		36,0	40,0	15,8	
			27,3		12,5	17,2		
İşçi	4,00	1	1		11	9	22	
		4,5	4,5		50,0	40,9	13,9	
		33,3	4,5		15,3	15,5		
İşsiz	5,00			1	6	1	8	
				12,5	75,0	12,5	5,1	
				50,0	8,3	1,7		
Öğrenci	6,00		11	1	29	20	62	
			17,7	1,6	46,8	32,3	39,2	
			50,0	50,0	40,3	34,5		
Esnaf	7,00				9	6	15	
					60,0	40,0	9,5	
					12,5	10,3		
Diğer	9,00		2		7	3	12	
			16,7		58,3	25,0	7,6	
			9,1		9,7	5,2		
(Devam)	Kolon	3	22	2	72	58	158	
	Toplam	1,9	13,9	1,3	45,6	36,7	100,0	

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	45,24189	30	,03665
Likelihood Ratio	42,34757	30	,06681
Mantel-Haenszel test for linear association	,20142	1	,65358

$P < 0.5$ Düzeyinde Mânidâr

3.38.TABLO 55. DENEKLERİN MESLEKLERİNE GÖRE YÖREDE DÜZENLENEBİLECEK SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMA İSTEKLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00009 Mesleğiniz? ve VAR00019 Eğer yörenizde isteyen herkesin katılabilir

VAR00009	Sayı	VAR00019			Satır Toplam
		Evete	Hayır	Belki	
	Satır % Kolon %	1,00	2,00	3,00	
Ev hanımı	1,00	13 40,6 6,0	7 21,9 14,9	12 37,5 9,9	32 8,4
Memur	2,00	46 45,1 21,4	16 15,7 34,0	40 39,2 33,1	102 26,6
İşçi	4,00	32 49,2 14,9	12 18,5 25,5	21 32,3 17,4	65 17,0
İşsiz	5,00	7 58,3 3,3	3 25,0 6,4	2 16,7 1,7	12 3,1
Öğrenci	6,00	85 75,9 39,5	4 3,6 8,5	23 20,5 19,0	112 29,2
Esnaf	7,00	17 54,8 7,9	4 12,9 8,5	10 32,3 8,3	31 8,1
Diğer	9,00	15 51,7 7,0	1 3,4 2,1	13 44,8 10,7	29 7,6
	Kolon Toplam	215 56,1	47 12,3	121 31,6	383 100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	36,82412	12	,00024
Likelihood Ratio	39,09599	12	,00010
Mantel-Haenszel test for linear association	6,13853	1	,01323

P < 0.5 Düzeyinde mânîdar.

Artvin'de meslek değişkenlerine göre, yörede düzenlenebilecek spor organizasyonlarına katılma istekleri açısından farklılık vardır (TABLO 55).

Hipotez 18 kabul edilmiştir.

Artvin'de diğer meslek gruplarına oranla, spor organizasyonlarına en çok katılmak isteyenler, öğrencilerdir (% 75.9). Öğrencilerin büyük bir kısmı spor organizasyonlarına katılmak istemekte, çok az bir kısmı (% 3.6) spora katılmak istememektedirler. Spor organizasyonlarına katılmak istemeyenlerin büyük bir kısmını ev hanımları (% 21.9) ve işsizler (% 25.0) oluşturmaktadır (TABLO 55).

Artvin'de düzenlenebilecek spor organizasyonlarına katılıp katılmamakta (bütün mesleklerde) kararsızların toplam oranı % 31.6'dır ve bu oran yüksek bulunmuştur.

Artvin'de düzenlenecek spor organizasyonlarında bu durum gözönünde bulundurulmalı ve bunları spora katılmaya teşvik edici (özendirici) tedbirler alınmalıdır. Bunun için spor organizasyonları hakkında bireyleri bilgilendirmek gerekmektedir.

3.39. TABLO 56. DENEKLERİN İKAMET ETTİĞİ YERLERE GÖRE SPORA İLĞİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00011 Şu anda ikamet ettiğiniz yer?
ve VAR00001 Spora ilgi duyuyor musunuz?

	Sayı Kolon % Kolon %	VAR00001			Satır Toplam
		Evet	Hayır	Kısmen	
		1,00	2,00	3,00	
VAR00011					
1,00		122	14	27	163
İl merkezi		74,8	8,6	16,6	41,2
		41,6	60,9	33,8	
2,00		95	3	30	128
İlçe merkezi		74,2	2,3	23,4	32,3
		32,4	13,0	37,5	
3,00		76	6	23	105
Bucak-köy		72,4	5,7	21,9	26,5
		25,9	26,1	28,8	
Kolon Toplam		293 74,0	23 5,8	80 20,2	396 100,0
Chi-Square			Value	DF	Significance
Pearson			6,75224	4	,14958
Likelihood Ratio			7,28330	4	,12165
Mantel-Haenszel test for linear association			,68738	1	,40706

P < 0.5 Düzeyinde farklılık yok.

Artvin'de bireylerin ikâmet ettikleri yerlere göre, spora ilgi duymaları açısından farklılık yoktur (TABLO 56).

Hipotez 19 Reddedilmiştir.

Artvin'de halkın ikamet ettiği yerler değişkenine göre spora ilgi düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. İl merkezi, ilçe merkezi ve bucak-köylerde oturan bireyler arasında spora ilgi düzeyleri birbirlerine çok yakın

orandadır. Artvin'de bireylerin spora ilgi düzeyi ikamet yerlerine göre, sosyal ve çevre faktörlerinin etkisiyle farklı olacağı beklenmiş, ancak yörede böyle bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Artvin'de köylerde ikamet eden halkın il ve ilçeleriyle sürekli ilişki içinde olması, il ve ilçelerde çalışan bireylerin çoğunun köylü olması ve halk arasında sosyal ilişkilerin şehirli-köylü ayırımı yapmaksızın iç içe devam etmesinden dolayı, Artvin'de ikamet yerleri değişkenine göre spora ilgi düzeyinde farklılık bulunamamıştır.

3.40. TABLO 57. DENEKLERİN İKAMET ETTİĞİ YERLERE GÖRE İLGI DUYDUKLARI SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00011 Şu anda ikamet ettiğiniz yer?

ve VAR00002 Cevabınız evet veya kısmen ise hangi spo

		VAR00002					Page 1 of 3
Sayı	Kolon %	Voleybol	Basketbo	Futbol	Atletizm	Güreş	Satır
Kolon %		1,	2,	3,	4,	5,	Toplam
		1,00	2,00	3,00	4,00	5,00	
VAR00011							
1,00		18	23	90	3	11	152
İl merkezi		11,8	15,1	59,2	2,0	7,2	40,2
		34,0	60,5	39,8	23,1	64,7	
2,00		23	6	78	5	2	125
İlçe merkezi		18,4	4,8	62,4	4,0	1,6	33,1
		43,4	15,8	34,5	38,5	11,8	
3,00		12	9	58	5	4	101
Bucak-köy		11,9	8,9	57,4	5,0	4,0	26,7
		22,6	23,7	25,7	38,5	23,5	
	Kolon	53	38	226	13	17	378
(Continued)	Toplam	14,0	10,1	59,8	3,4	4,5	100,0

VAR00011 Şu anda ikamet ettiğiniz yer?
ve VAR00002 Cevabınız evet veya kısmen ise hangi spo

		VAR00002						
		Sayı	Hentbol	Masa ten	Kayak	Yüzme	Boks	
		Satır %	isi					Satır
		Kolon %	6,00	7,00	8,00	9,00	10,00	Toplam
VAR00011								
	1,00	1	4			1		152
İl merkezi		,7	2,6			,7		40,2
		33,3	50,0			14,3		
	2,00		1	1		4	1	125
İlçe merkezi			,8	,8		3,2	,8	33,1
			12,5	100,0		57,1	33,3	
	3,00	2	3			2	2	101
Bucak-köy		2,0	3,0			2,0	2,0	26,7
		66,7	37,5			28,6	66,7	
(Devam)	Kolon	3	8	1	7	3		378
	Toplam	,8	2,1	,3	1,9	,8		100,0

VAR00011 Şu anda ikamet ettiğiniz yer?
ve VAR00002 Cevabınız evet veya kısmen ise hangi spo

		VAR00002					Page 3 of 3	
		Sayı	Do sporl	Cimnasti	Tenis	Buz pate	Dağcılık	
		Satır %	arı	k		ni		Satır
		Kolon %	11,00	13,00	14,00	16,00	17,00	Toplam
VAR00011								
	1,00			1				152
İl merkezi				,7				40,2
				50,0				
	2,00	2				1	1	125
İlçe merkezi		1,6				,8	,8	33,1
		50,0				100,0	100,0	
	3,00	2	1	1				101
Bucak-köy		2,0	1,0	1,0				26,7
		50,0	50,0	100,0				
	Kolon	4	2	1	1	1		378
	Toplam	1,1	,5	,3	,3	,3		100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	39,41099	28	,07454

P < 0.5 Düzeyinde farklılık yoktur.

Hipotez 20 reddedilmiştir.

Artvin'de halkın ikamet ettiği yerler değişkenine göre, ilgi duydukları spor dalları açısından farklılık bulunamamıştır (TABLO 57). Artvin'de yaşayan halkın il-ilçe ve köylerle sürekli ilişki içinde olması nedeniyle halk arasında ortak kültürler meydana getirmiştir. Aynı kültürler, bu bireylerde ortak istek ve ihtiyaçlar doğurmaktadır. Artvin halkının bu özelliği nedeniyle, ikamet ettiği yerler değişkenine göre ilgi duydukları spor dalları açısından farklılık göstermemektedir.

3.41.TABLO 58. DENEKLERİN İKAMET ETTİĞİ YERLERE GÖRE İLGI DUYDUKLARI SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI.

VAR00011 Şu anda ikamet ettiğiniz yer?
ve VAR00004 İlgi duyduğunuz spora yakınlık düzeyiniz
VAR00004

Sayı	Satır % Kolon %	İyi bir spor izl	Sağlık i çin spor	Amatör l isanslı	Profesyo nel lisa	Satır Toplam
VAR00011						
1,00		84	34	40	1	159
İl merkezi		52,8	21,4	25,2	,6	41,0
		43,8	36,2	39,6	100,0	
2,00		56	24	44		124
İlçe merkezi		45,2	19,4	35,5		32,0
		29,2	25,5	43,6		
3,00		52	36	17		105
Bucak-köy		49,5	34,3	16,2		27,1
		27,1	38,3	16,8		
Kolon		192	94	101	1	388
Toplam		49,5	24,2	26,0	,3	100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	16,60819	6	,01084

P<0.5 Düzeyinde mânîdar.

Artvinlilerin ikamet ettiği yerler değişkenine göre, spora yakınlık düzeyi açısından farklılık vardır (TABLO 58).

Hipotez 21 kabul edilmiştir.

Artvin’de il merkezinde oturanların % 25.2’si, ilçe merkezinde oturanların % 35.5’i, Bucak-köylerde oturanların % 16.2’si amatör lisanslı sporcu olduklarını; il merkezinde oturanların % 0.6’sı da profesyonel sporcu olduklarını belirtmişlerdir. Amatör ve profesyonel lisanslı sporcular sporla daha aktif olarak ilgilenmekte, dolayısıyla ilçe merkezinde oturanların diğerlerine oranla sporla daha aktif olduğu ortaya çıkmaktadır. Köylerde oturanların diğerlerine oranla sporla ilgi düzeylerinde daha pasif olmalarının en önemli nedeni köylerde sporla ilgili tesislerin olmaması ve köylerde yaşayan halkın tarımla uğraşması sonucu spor yapmaya zaman ayıramamalarıdır.

Artvin yöresinde köyden kente kadar ikamet yerlerinde halkın spor yapma ihtiyacını karşılayacak tesislerin ve alanların yapılması, Artvin halkını spor seyircisi olmaktan kurtaracaktır. TABLO 58’de de görüldüğü üzere, Artvin halkının yarısının sporla ilgi düzeyleri “izleyici” durumundadır.

3.42.TABLO 59. DENEKLERİN TAHSİL DURUMLARINA GÖRE SPORA İLGİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00013’ Tahsiliniz ve VAR00001 Spora ilgi duyuyor musunuz?

	Sayı Satır % Kolon %	VAR00001			Satır Toplam
		Evete	Hayır	Kısmen	
		1,00	2,00	3,00	
VAR00013					
İlkokul	1,00	55	9	8	72
		76,4	12,5	11,1	18,3
		18,9	39,1	10,0	
Ortaokul	2,00	92	6	23	121
		76,0	5,0	19,0	30,7
		31,6	26,1	28,8	
Lise	3,00	103	7	24	134
		76,9	5,2	17,9	34,0
		35,4	30,4	30,0	
Üniversite	4,00	41	1	25	67
		61,2	1,5	37,3	17,0
		14,1	4,3	31,3	
	Kolon Toplam	291	23	80	394
	Chi-Square	73,9	5,8	20,3	100,0
			Value	DF	Significance
	Pearson		22,66881	6	,00092

P<0.5 Düzeyinde mânîdar.

Artvinlilerin tahsil durumlarına göre spora ilgi duymaları açısından farklılık vardır (TABLO 59).

Hipötez 22 kabul edilmiştir.

Artvin'de ilkokul mezunları arasında spora ilgi duyanların oranı % 76.4, ortaokul mezunları arasında % 76.0, lise mezunları arasında % 76.9, üniversite mezunları arasında ise % 61.2'dir (TABLO 59).

Bu sonuçlardan anlaşıldığı gibi, ilkokul, ortaokul ve lise mezunları arasında spora ilgi düzeyinde büyük ölçüde fark yokken, üniversite mezunlarında nisbeten (göreceli olarak) bu oran daha düşüktür. Ancak üniversite mezunları arasında spora ilgi duymaların oranı (% 1.5) diğerlerine oranla en az düzeydedir. Spora ilgi düzeyinin en az olduğu grubu ilkokul mezunları oluşturmaktadır (% 12.5).

Bu sonuçlardan anlaşıldığı gibi, Artvinlilerde eğitim düzeyi yükseldikçe spora ilgi düzeyi de artmaktadır. Türkiye'de eğitim düzeyinin en yüksek illerden biri olan Artvin'de (genel olarak) spora ilgi düzeyi % 74 olarak bulunmuştur (TABLO 18).

3.43.TABLO 60. DENEKLERİN TAHSİL DURUMLARINA GÖRE İLGI DUYDUKLARI SPOR DALLARI AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00013 Tahsiliniz ve VAR00002 Cevabınız evet veya kısmen ise hangi spo

Page 1 of 3

		VAR00002					
Sayı		Voleybol	Basketbo	Futbol	Atletizm	Güreş	
Satır %	Kolon %	1	2	3	4	5	Satır Toplam
VAR00013		1,00	2,00	3,00	4,00	5,00	
	1,00	6	3	48	1	3	63
İlkokul		9,5	4,8	76,2	1,6	4,8	16,8
		11,3	8,1	21,3	7,7	17,6	
	2,00	19	15	65	2	5	117
Ortaokul		16,2	12,8	55,6	1,7	4,3	31,1
		35,8	40,5	28,9	15,4	29,4	
	3,00	14	16	83	5	6	130
Lise		10,8	12,3	63,8	3,8	4,6	34,6
		26,4	43,2	36,9	38,5	35,3	
	4,00	14	3	29	5	3	66
Üniversite		21,2	4,5	43,9	7,6	4,5	17,6
		26,4	8,1	12,9	38,5	17,6	
(Devam)	Kolon Toplam	53	37	225	13	17	376
	Toplam	14,1	9,8	59,8	3,5	4,5	100,0

		VAR00002					
Sayı		Hentbol	Masa ten	Kayak	Yüzme	Boks	
Satır %	Kolon %	isi	isi				Satır Toplam
VAR00013		6,00	7,00	8,00	9,00	10,00	
	1,00	1	1				63
İlkokul		1,6	1,6				16,8
		33,3	12,5				
	2,00	1	4		2	1	117
Ortaokul		,9	,3,4		1,7	,9	31,1
		33,3	50,0		28,6	33,3	
	3,00	1	1		1		130
Lise		,8	,8		,8		34,6
		33,3	12,5		14,3		
	4,00		2	1	4	2	66
Üniversite			3,0	1,5	6,1	3,0	17,6
			25,0	100,0	57,1	66,7	
(Devam)	Kolon Toplam	3	8	1	7	3	376
	Toplam	,8	2,1	,3	1,9	,8	100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	65,27503	42	,01220

P<0.5 Düzeyinde mânîdar.

Artvinlilerin tahsil durumlarına göre ilgi duydukları spor dalları açısından farklılık vardır (TABLO 60).

Hipötez 23 kabul edilmiştir.

Artvin'de ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite mezunları arasında en çok ilgi duyulan spor dalı futboldur. İlkokul mezunlarının % 76.2'si, ortaokul mezunlarının % 55.6'sı, lise mezunlarının % 63.8'i, üniversite mezunlarının % 43.9'u en çok futbola ilgi duymaktadırlar (TABLO 60).

İkinci olarak ilkokul, ortaokul ve üniversite mezunları arasında en çok ilgi duyulan spor dalı voleybol; lise mezunları arasında ise basketboldur. İlkokul mezunlarının % 9.5'i ortaokul mezunlarının % 16.2, üniversite mezunlarının % 21.2'si voleybol'a, lise mezunlarının ise % 10.8'i basketbola ilgi duymaktadırlar (TABLO 60).

Üçüncü olarak ilkokul ve ortaokul mezunları arasında basketbol, lise mezunları arasında voleybol, üniversite mezunları arasında atletizmdir (TABLO 60).

Artvin'de diğer spor dallarına da (güreş, futbol, masa tenisi, kayak, yüzme, boks) nisbeten ilgi duyulmakla beraber, en çok ilgi duyulan spor dalları futbol, voleybol ve basketboldur.

**3.44.TABLO 61. DENEKLERİN MEDENÎ HALLERİNE GÖRE, SPORA İLĞİ DUYMALARI AÇISINDAN DAĞILIMI
BURAYA TABLO ÇİZİLECEK**

:: VAR00010 Medeni haliniz? ve VAR00001 Spora ilgi duyuyor musunuz?

VAR00010	Sayı Satır % Kolon %	VAR00001			Satır Toplam
		Evli	Hayır	Kısmen	
	1,00	1,00	2,00	3,00	
Evli	1,00	137 68,2 47,4	19 9,5 82,6	45 22,4 57,0	201 51,4
Bekar	2,00	151 79,9 52,2	4 2,1 17,4	34 18,0 43,0	189 48,3
	Kolon Toplam	289 73,9	23 5,9	79 20,2	391 100,0

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	12,01398	4	,01725
Likelihood Ratio	13,08471	4	,01087
Mantel-Haenszel test for linear association	4,13102	1	,04210

P<0.5 Düzeyinde mânîdar.

Artvin ilinde medenî durum değişkenine göre spora ilgi duymaları açısından, farklılık bulunmaktadır (TABLO 61).

Hipotez 24 kabul edilmiştir.

Bekârlar, evli Artvinlilere göre spora daha fazla ilgi duymaktadırlar. Bekârların spora daha çok zaman ayırabilmeleri sonucu, spora ilgilerini artırmaktadır. Spora ilgi duymayan evlilerin, spora ilgili hale getirilmesi için evlilere uygun spor yapılabilecek alanların ve tesislerin yapılması gerekir. Yani aile fertleriyle beraber spor alanlarının inşâ edilmesi gerekmektedir. Bunların yanında boş zaman imkânlarının evli erkeklerde de yaratılması spora ilgiyi artıracaktır.

3.45.TABLO 62. DENEKLERİN MEDENÎ HALLERİNE GÖRE İLĞİ DUYDUKLARI SPORA YAKINLIK DÜZEYLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI

VAR00010 Medeni haliniz?
ve VAR00004 İlgi duyduğunuz spora yakınlık düzeyiniz

		VAR00004				
Sayı		İyi bir	Sağlık i	Amatör l	Profesyo	
Satır #	Kolon #	spor izl	çin spor	lisanslı	nel lisa	Satır
		1,00	2,00	3,00	4,00	Toplam
VAR00010	1,00	132	42	20		194
Evli		68,0	21,6	10,3		50,7
		69,0	45,2	20,0		
	2,00	56	51	80	1	188
Bekar		29,8	27,1	42,6	,5	49,1
		29,6	54,8	80,0	100,0	
	Kolon	189	93	100	1	383
	Toplam	49,3	24,3	26,1	,3	100,0
	Chi-Square		Value	DF	Significance	
	Pearson		69,57494	6	,00000	

P<0.5 Düzeyinde mânîdar.

Artvin'de bireylerin medenî durum değişkenine göre ilgi duydukları spora yakınlık düzeyleri açısından farklılık vardır (TABLO 62).

Hipotez 25 Kabul edilmiştir.

Bekâr olan Artvinlilerin evlilere oranla spora daha aktif olarak ilgilendiği görülmüştür. Amatör lisanslı sporculardan bekârların (% 42.6) evlilere oranla (% 10.3) daha çok olması ve spor izleyicilerinin evlilerin bekârlara oranla daha çok olması (% 68.0), bekârların spora daha aktif olarak ilgilendiklerini göstermektedir. Bekârların evlilere oranla daha aktif olması kendilerine ayıracak zamanlarının çok olması ve bekârların yaş ortalamalarının evlilere oranla daha genç olmasındandır.

3.46.TABLO 63. DENEKLERİN MEDENİ HALLERİNE GÖRE YÖREDE DÜZENLENEBİLECEK SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILMA İSTEKLERİ AÇISINDAN DAĞILIMI

		VAR00019			
		1,00	2,00	3,00	
VAR00010	Sayı Satır # Kolon #	Evvel	Hayır	Belki	Satır Toplam
	1,00	87	36	75	198
Evli		43,9	18,2	37,9	51,0
		39,7	75,0	62,0	
	2,00	132	12	46	190
Bekar		69,5	6,3	24,2	49,0
		60,3	25,0	38,0	
	Kolon Toplam	219	48	121	388
		56,4	12,4	31,2	100,0
	Chi-Square	Value		DF	Significance
	Pearson	28,04396		2	,00000

P<0.5 Düzeyinde mânîdar.

Artvinlilerin medenî hal değişkenine göre yörede düzenlenebilecek spor organizasyonlarına katılma istekleri açısından farklılık vardır (TABLO 63).

Hipotez 26 kabul edilmiştir.

Artvin'de düzenlenecek spor faaliyetlerine katılmaya, bekârlar (% 69.5), evlilere oranla (% 43.9) daha istekli görünmektedir. Bunun yanında evliler, bekârlara oranla daha kararsız görünmekle beraber, evli erkekler bekârlara oranla daha çok katılmayı istememektedir. Ancak şunu da belirtelim ki, evlilerden katılmaya istekli olanlar, yaşlarının bekârlara oranla daha büyük olması ve boş zamanlarının daha kısıtlı olmasının verdiği olumsuzluklara rağmen, oranlarının % 43.9 çıkması yüksek bir oran olarak bulunmuştur. Bu da gösteriyor ki, yörede düzenlenecek spor organizasyonlarına bekârlarla eşit olmamakla beraber, bekârlara yakın sayıda evliler de katılacaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde spor, milletlerin kültürel temas olanaklarını geliştiren, milletlerarası buhranları hafifletici, milletleri birbirine yaklaştıracı bir karakter kazanmıştır. Ayrıca spor, milletlerin kültürel ve teknolojik gelişimini sembolize etmek ve milletlerarası politikada siyasi etkiyi artırıcı propaganda aracı olarak da kullanılmaktadır. Bu nedenle, günümüzdeki bazı sosyal bilimciler, sporu bir soğuk savaş racı olarak değerlendirmektedirler.

Sanayi toplumuna geçmekte olan ve sanayileşmiş toplumlarda insan emeğinin yerini makineler almakta, dolayısıyla daha az çalışan, daha çok zamana sahip topluluklar ortaya çıkmaktadır. Bunların büyük bir kısmı boş zamanlarını spor yaparak değerlendirmek istemektedirler. Bu istek ve ihtiyaçlar belli bölgelerde farklı spor politikalarının oluşturulmasını zorunlu kılarak, ona göre spor faaliyetleri düzenlenmesini ve tesislerin yapılmasını zorunlu hale getirmiştir.

Bireylerin spora teşvikinde ve benimseyeceği spor dalının teşvikinde çevre faktörlerini ve güdüleyici faktörlerin rolü vardır. Bireylerin spora teşvik edilmesi için istikrarlı tesis politikaları ve organizasyonların hedefleri belirlenmeli ve bu hedeflere ulaşmak için stratejilerin geliştirilmesi gerekmektedir. Sporda belirlenen hedeflere ulaşmak için stratejilerin belirlenmesinde sosyo-kültürel yapısının ve çevre şartlarının dikkate alınması gerekmektedir.

Artvin yöresini kapsayan bu çalışmada yörenin sosyal ve coğrafi yapısı incelenmiş sporla ilişkileri belirlenerek aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Örneklemin % 74' ü spora ilgi duyduğu, % 5.8' i spora ilgi duymadığını %20.2' si de spora kısmen ilgi duyduğunu belirtmiştir. Bu verilerden de anlaşıldığı üzere araştırılan grubun dörtte üçü spora ilgi duymaktadır. Bu potansiyelin spor açısından değerlendirilmesi gerekir. Genç nüfus potansiyelinin de yüksek oluşu, sporda alt yapının oluşması hem de kitle sporuna katılımın yüksek olması bakımından önemli bir avantajdır. Spora ilgi duymayanların %52'si spor yapmak için boş zamanı olmadığını, % 24.1'i de boş zamanlarını başka faaliyetlerle geçirdiğini belirtmektedir. Spora zaman ayırmayanlar bunun ekonomik nedenlerden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Ekonomik olarak gelişmemiş bir il olan Artvin'de gelir seviyesinin düşük olması halkın boş zamanlarında ek işler yapmasını zorunlu kılmaktadır. Halkın gelir düzeyinin yükselmesi ve dolayısıyla boş zaman ortamının doğması sonucu, spora katılımın ve ilginin artacağı düşünülebilir. Spora ilgi duyanların %50'si de sporla sadece izleyici olarak ilgilendiğini belirtmiştir. Artvin yöresinin dışa kapalılık özelliği, bu sonucun ortaya çıkmasında en büyük etkidir. Sporla izleyici olarak ilgilenenlerin büyük bölümünü kadınlar oluşturmaktadır. Bunların yanında, yörede kent yaşamının tam olarak benimsenmemesinin de etkisi vardır.

Spor yapanların % 34.5'i yaptıkları sporda başarıları olduğunu belirtmiştir. Bu başarıların % 14'ü bölge çapında, % 12'si Türkiye çapında derecesi olduğunu belirtirken % 1.9'u da milli sporcu olduğunu belirtmiştir. Bu başarıların % 82.1'i okul turnuvaları ve özel turnuvalarda sağlanmıştır. Genelde yaz sezonunda yapılan kaymakamlık turnuvası, bahar turnuvası, halı sahalardaki özel turnuvalar, okullararası yapılan spor turnuvaları ve geleneksel şenliklerde yapılan güreş yarışmaları yöre halkına ve sporculara spor yapma olanaklarını doğurmakta ve onlara yöresel başarılar sağlamaktadır.

Örnekleme grubunun % 17.6'sı alt gelir düzeyinde olduğunu belirtirken, ancak % 3.8'i üst gelir düzeyinde olduklarını belirtmiştir. Bunlardan da anlaşıldığı üzere, yöre halkının büyük bir kısmı orta gelir düzeyindedir. Orta gelir düzeyinin yüksek olmasının nedenleri, yörede tarım ve sanayinin

gelişmemiş olması ve halkın genellikle maaşlı (ücretli) olarak çalışmasından kaynaklanmaktadır. Gelir düzeyinin düşük olması yöre halkının spor yapmaya teşvikinde olumsuz etkide bulunmaktadır.

Artvin ili okur-yazar ortalaması bakımından Türkiye ortalamasının üstünde bir ildir. Eğitim düzeyi yüksek olan toplumlarda sosyal faaliyetlere verilen önem yüksek olmakla birlikte, sosyal faaliyetlere katılma oranı da yüksek olmaktadır. Artvin ilinin eğitim düzeyinin yüksek olması, bireylere spor yapabilme olanakları sağlandığında, onları kendiliğinden spora teşvik edecektir. Örneklem grubuna eğer yörenizde herkesin katılabileceği spor faaliyetleri organize edilirse katılmaya istekli olup olmadığı sorulmuş, % 56.5'i evet %31.3'ü belki, %12.2'si de hayır cevabını vermiştir. Spor organizasyonlarına katılmak isteyenlerin oranının yüksek çıkmasında, yörenin eğitim düzeyinin yüksek olmasının etkisi vardır.

Örneklem grubunun % 85.8'i yöredeki mevcut spor tesislerini yeterli bulmamaktadır. % 11.9'u spor tesislerinin kısmen ihtiyacı karşıladığını düşünürken, ancak % 2.3'ü tesislerin yeterli olduğunu belirtmiştir. Bunların yanında sporun yeterli ve gereği ölçüde yapılmasını engelleyen en önemli faktörün tesis yetersizliği olduğunu belirtmektedir. 1990 yılı nüfus sayımına göre, nüfusu 212.800 olan bir ilin il genelinde, iki adet kapalı spor salonuna ve iki adet portatif tribünlü toprak zeminli stadyuma sahip olması bunun göstergesidir. Sonuçta Artvin ili spor tesisleri bakımından çok yetersiz bir ildir. Tesis yetersizliğinin nedenlerinden en önemlisi, yörenin coğrafi yapısının tesis yapımını olumsuz olarak etkilemesidir. Yörenin düzey şekilleri bakımından engebeli ve dağlık bir yapıya sahip olması tesislerin maliyetini çok yükseltmekle beraber, gerekli arsanın bulunmasında da olumsuz etkide bulunmaktadır. Artvin gibi kırsal kesimlerde sporun temeli okullarda atılmaktadır. Ancak yöredeki okulların hiç biri spor tesisleri bakımından yeterli düzeyde değildir. Okulların hiçbirinde kapalı spor salonu yoktur. Okullar arası müsabakalar bu kısıtlı imkanlar içerisinde sürdürülmektedir. Yörede, okullarda spor yapılabilmesi ve geliştirilebilmesi için gerekli imkanların sağlanması

gerekmektedir. Bu görev en başta İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne daha sonra da İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü'ne düşmektedir.

Örneklem grubuna, yörenizde düzenlenebilecek spor faaliyetlerine hangi branşlarda katılmak istersiniz diye sorulmuş, sırasıyla futbol, voleybol, basketbol, güreş ve atletizm branşlarında katılmak istediklerini belirtmişlerdir. Türkiye genelinde olduğu gibi Artvin yöresinde de en çok futbola ilgi duyulmaktadır. Bu spor dalları arasında güreş sporu yörede geleneksel olarak devam etmekte kitle sporu şeklinde yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır. Ancak güreş sporunun kitle sporu için uygun bir branş olmaması bunu engellemektedir. Bunların dışında az da olsa atletizme de ilgi duyulmaktadır. Atletizm sporu, kitle sporu açısından, organizasyonunun kolaylığı ve katılımın da yüksek olması bakımından en uygun olan spor branşıdır. Bunun yanında yörenin coğrafi yapısı, kros yarışmaları için çok uygun bir yapıya sahiptir.

Örneklem grubu içerisinde sporla en aktif olarak ilgilenen ve kitle sporuna katılmaya istekli olanlar 0-20 yaş grubudur. 0-20 yaş grubunu oluşturan çocukların ve gençlerin %84.3'ünün spora ilgi duydukları tesbit edilmiştir. Bu durum gelecek yıllarda yörede spora ilgi duyanların oranının yüksekliğini göstermektedir. Ancak yöredeki mevcut imkansızlıklar devam ettiği sürece bu gençlerin zamanla ilgi alanlarının başka yönlere kayacağı kaçınılmazdır. Yörede spor bakımından yetenekli bireylerin kazanılması kulüplerin görevidir. Ancak mevcut kulüplerin böyle alt yapıyı istenilen şekilde kazanmaları ve değerlendirmeleri, kulüplerin ekonomik, tesis ve eleman durumlarına göre mümkün değildir. Bunların yanında okullar ve kulüpler arasında sporcu yetiştirilmesinde ve kitle sporlarının teşvikinde işbirliğine gidilmesi gerekmektedir.

Örneklem grubundaki erkekler, kadınlara oranla spora daha çok ilgi duymaktadırlar. Erkekler çoğunlukla futbola, kadınlar ise voleybola ilgi duymaktadır. Erkekler kadınlara oranla sporla daha aktif olarak ilgilenmektedirler. Yörede düzenlenebilecek spor organizasyonlara katılmak istemekte ve katılmak isteyen kadınların da büyük çoğunluğunu kız çocuklar

ve genç kızlar oluşturmaktadır. Yörede kadınların sporla, ilişkilerinin düşük olmasının en önemli nedeni, yörenin kapalılık özelliği göstermesindedir. Ancak eskiye oranla yörenin özellikle merkez birimlerinde dışa açıldığı ve geleneksel yapının kaybolduğu gözlenmektedir. Kırsal kesimlerde ise dışa kapalılık ve geleneksel yapı özelliği belirgin bir şekilde devam etmektedir.

Artvin yöresindeki halk arasında gelir düzeyi bakımından büyük farklılıklar bulunmaktadır. Yani alt gelir grubuna mensup bireyler sürekli sosyal ilişkiler içerisinde yaşamlarını devam ettirmekte, birbirleri arasında yaşam tarzı bakımından önemli farklılıklar bulunmamaktadır. Bu durum yöre halkının genelinde gelir düzeyi farklılığından meydana gelecek kopuklukları ortadan kaldırmakta ve hatta ortak zevklerin ve kültürlerin oluşmasını sağlamaktadır. Sonuçta gelir düzeyleri arasındaki farklılık, spora ve spor branşlarına olan ilgilerindeki farklılığı ortadan kaldırmaktadır.

Artvin yöresinde yaşayan bireylerin ikamet ettiği yerlere göre (il-ilçe-bucak-köy); Sosyal çevre faktörlerinin etkisiyle sporla olan ilgi düzeylerinde farklılıklar beklenmiş, ancak yörede yaptığımız araştırmada böyle bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Bunun nedeni, yörede yaşayan halkın ikamet ettiği yer neresi olursa olsun, genelde köy kökenli olmaları ve merkezden köylere kadar sosyal ilişkilerin devam etmesinden kaynaklanmaktadır. Lisanslı sporcuların büyük bir kısmının merkezde ikamet edenlerden olmasının nedeni, yörede köylere ve bucaklara kadar spor imkanlarının sağlanmamış olmasıdır. Köylerde oturan halk boş zamana sahip olsa bile spor yapacak tesis ve olanaklara sahip değildir. Daha öncede belirttiğimiz gibi İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün il merkezinin dışında teşkilatlanma gösterememiş olması bu sonucun çıkmasında en büyük etkendir.

Örneğimizde bireylerin medeni hallerine göre sporla olan ilişkileri şöyle tesbit edilmiştir; Bekârların %79.9'u spora ilgi duyarken evlilerin %68.2'si ilgi duymaktadır. Bekarların spora daha çok zaman ayırabilmeleri ve bu grubun çocuk ve gençlerden oluşması bu sonucu ortaya çıkarmaktadır. Aynı zamanda evli bireylerin aile sorumluluğunu alması

nedeniyle boş zamanlarında ekonomik kazanç getirecek işler yapmasının da etkisi vardır. Kitle sporunun yaygınlaştırılması ve teşviki için, yediden yetmişe herkesin aile fertleriyle beraber spor yapabileceği spor kompleksinin varlığı en önemli etkidir. Yörede böyle bir spor tesisinin olmaması medeni hal durumuna göre olumsuz etki yapmaktadır. Yörede herkesin aile fertleriyle beraber spor yapabileceği ortamın varlığı, evli ve bekarlar arasındaki spor ilişkilerindeki farklılığı ortadan kaldıracaktır. Bireylerin spor organizasyonlarına katılmadaki kararsızlığını ortadan kaldırmak ve onları spora teşvik etmek için Herkes İçin Spor Federasyonunun (HİS) kampanyalarının devam etmesi faydalı olacaktır. Ancak şunu da belirtelim, bu federasyon ülkemizde çalışmalarını faal bir şekilde sürdürememektedir.

Yukarıdaki sonuç ve önerilerin yanında, aşağıdaki önerilerin de kitle sporunun yaygınlaştırılması bakımından önemle dikkate alınması gerekmektedir.

Artvin yöresinde kitleleri spor yönünden harekete geçirmek için, her yaşta, herkesin katılabileceği spor organizasyonları düzenlenmelidir. Düzenlenecek olan spor faaliyetlerine katılımı yükseltmek için kamu kurum ve kuruluşları harekete geçmeli, yörede mevcut olan kitle iletişim araçlarından (radyo, gazete, dergi vb.) yararlanılmalı, böylece yöre halkı spor konusunda aydınlatılmalıdır.

Yörenin sosyal ve coğrafi yapısı analiz edilerek, yöre halkının futbolun dışında kalan spor dalları da sevdirmelidir. Örneğin, güreş, rafting, yüzme, atletizm, dağcılık ve boks dallarına da önem verilmelidir.

Yörede genç nüfus potansiyelinin yüksek olması ve bu genç nüfusun spora ilgi düzeylerinin yüksek olması spor alt yapısı için avantaj oluşturmaktadır. Çocukların ve gençlerin boş zamanlarında gidebileceği spor kulüpleri ve spor okulları açılmalıdır. Bunun yanında okullarda spora önem verilmeli spor turnuvaları düzenlenmelidir. Yöre halkının en çok ilgi duyduğu

spor faaliyetleri, yörede düzenlenen bahar turnuvaları ve şenliklerdir. Bu faaliyetlerde futbolun dışında diğer spor dallarına da önem verilmelidir.

Artvin'de mevcut olan spor yönetim teşkilatının yapılanması tamamen yetersizdir. Spor faaliyetlerinin sadece il merkezindeki Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nden yürütülmesi tamamen yetersiz kalmaktadır. Yörede teşkilatlanma ilçelerin tamamına, hatta bucaklara kadar getirilmelidir.

Artvin ilinin Gürcistan ile sınır komşusu olması nedeniyle bu ülke ile sporda ilişkilere gidilmelidir. Bu ilişkilerle yörede çeşitli spor branşlarında yarışmalar düzenlenmeli, dolayısıyla spor etkinlikleri daha cazip hale getirilmelidir.

Artvin yöresinde kitle sporunun yaygınlaştırılması ve sporun yeterli ve gereği biçimde yapılabilmesi için yukarıda verdiğimiz sonuçların ve önerilerin değerlendirilerek bu doğrultuda tesis ve politikaların tesbit edilmesi gerekmektedir.

ÖZET

Bu çalışmada Artvin ilinin coğrafi ve sosyal yapısı, mevcut spor tesislerinin envanteri, halkın spora ilgi düzeyi, spor kurum ve kuruluşlarının özellikleri ve halkın spora ilgili istek ve ihtiyaçları belirlenmeye çalışıldı.

Çalışmanın amacı, elde edilen bu veriler doğrultusunda Artvin ilinde "Kitle sporunun yaygınlaştırılması açısından" uygulanacak spor politikalarını belirleyerek bu konuda öneriler getirmektir. Bu amaçla anket, literatür taraması ve mülâkât yöntemleriyle elde edilen veriler değerlendirilerek aşağıdaki özet sonuçlar elde edilmiş ve özet öneriler sunulmuştur.

Yöre halkını spor yönünden harekete geçirmek için her yaştaki bireylerin katılabileceği spor organizasyonları düzenlenmelidir. Yörenin sosyal ve coğrafi yapıları iyi analiz edilerek onlara uygun spor dallarının üzerinde çalışılmalı ve bu spor dallarına katılım için özendirici çalışmalara gidilmelidir.

Çocukların ve gençlerin boş zamanlarında gidebileceği ve aktif spor yapma olanaklarına sahip spor kulüpleri ve yaz okulları açılmalıdır. Yörede sık sık okullararası ve kurumlararası özel spor turnuvaları düzenlenmelidir.

Yörede spor yönetimi ilçelere ve bucaklara kadar teşkilatlandırılarak yeterli düzeye getirilmelidir.

Yörenin coğrafi konumundan ve yapısından faydalanılarak ülkelerearası (Beynelmilel) bazı spor yarışmalarının (rafting, dağcılık vb.) bu yörede yapılması için gerekli çalışmalara gidilmelidir.

SUMMARY

What we tried to explain with this thesis is that, to point out the geographical and social structure of Artvin, inventory of social foundations and also characteristics of these foundations, what do the people think when we say "SPORT", what do they want and need.

The aim, by the help of what we've done during the study, is to determine a policy and create some ideas in Artvin in order to get large amount of people's attention on sport. That's why the results which are taken by polls, searches of literature and interviews are evaluated and this summary has been prepared to give some ideas.

In order to get every person from each age into a sport activity there should be such kind of organisations which takes every person's attention. Geographical and social structure of the area should be studied first and the activities should be planned according to these conditions.

Clubs or summer school should be opened so that the children or young can go and do some sport activities in their spare-time.

Very often there should be tournaments or competitions among schools or foundations. The organisations should be carried out to the simplest element such as villages this must be encouraged.

By the help of the area's geographical placement and structure, the studies on international activities (such as mountain climbing, rafting) should be supported.

A N K E T F O R M U

1. Spora ilgi duyuyormusunuz ?
().EVET ().HAYIR ().KISMEN
2. Cevabınız "evet veya kısmen" ise hangi spor branşına/ branşlarına ilgi duyuyorsunuz ? Önem derecesine göre sıralayınız.
(1)..... (3).....
(2)..... (4).....
3. Spora ilgi duymuyorsanız nedeniniz/ nedenleriniz aşağıdakilerden hangisidir ?
(). Spora zaman ayıramıyorum.
(). Spor yapmayı eskiden beri sevmem.
(). Rahatsızlığım nedeniyle spor yapamıyorum.
(). Boş zamanlarımı başka faaliyetlerle geçiriyorum.
(). Diğer nedenler-.....
4. İlgi duyduğunuz spora yakınlık düzeyiniz nedir ?
(). İyi bir spor izleyicisiyim.
(). Sağlık için spor yapıyorum.
(). Amatör lisanslı sporcuyum.
(). Profesyonel lisanslı sporcuyum.
5. Yaptığınız sporda başarılarınız varmı ?
().EVET ().HAYIR
6. Cevabınız "evet" ise dereceleriniz aşağıdakilerden hangisidir?
(). Milli sporcuyum.
(). Bölgede ilk üç dereceye girdim.
(). Türkiye'de ilk üç dereceye girdim.
(). Okul ve özel turnuvalarda dereceye girdim.
(). Diğer,.....
7. Cinsiyetiniz ? ().ERKEK ().KADIN
8. Yaşınız ? (.....)
9. Mesleğiniz ? (.....)
10. Medeni haliniz ?(.....)
11. Şu anda ikamet ettiğiniz (oturduğunuz) yer ?
().İl merkezi ().İlçe merkezi ().Bucak - Köy
12. Gelir düzeyiniz ? (söz çalışmıyor iseniz ailenizin).
().Alt gelir ().Orta gelir ().Üst gelir

13. Tahsiliniz ? (en son aldığınız diplomaya göre).
 ().İlkokul ().Lise
 ().Ortaokul ().Üniversite
14. Sizce Türkiye'de spora gereken önem veriliyor mu ?
 ().EVET ().HAYIR (). KISMEN
15. Sizce yörenizdeki spor tesisleri ihtiyacı karşılayacak yeterlikte mi ? (sayı ve kapasite olarak)
 ().EVET ().HAYIR ().KISMEN
16. Sizce yörenizde en çok hangi spor branşına/ branşlarına ilgi duyulmaktadır ? önem derecesine göre sıralayınız.
 (1)..... (3)..... (5).....
 (2)..... (4)..... (6).....
17. Yörenizde, sporda başarıyı sağlayan etkenler varsa; Aşağıdakilerden hangisidir/ hangileridir? Önem sırasına göre yazınız ?
 (). Yöremizdeki insanların vücut ve güç yapısından.
 (). Yöremizdeki günümüze kadar gelen geleneklerden.
 (). Yöremizdeki gelir seviyesinin yüksek oluşundan.
 (). Yöremizdeki mevcut kulüp ve tesislerden.
 (). Yöremizin coğrafi yapısının uygunluğundan.
 (). Bu konuda herhangi bir fikrim yok.
 (). Diğer nedenler,.....
18. Sizce yörenizde sporun gereği biçimde ve yeterli ölçüde yapılmasına engel olan etkenler varsa yazınız.
 ().....
 ().....
 ().....
19. Eğer yörenizde isteyen herkesin katılabileceği spor yarışmaları, spor turnuvaları düzenlenirse katılmak istermisiniz ?
 ().EVET ().HAYIR ().BELKİ
20. Cevabınız "evet" ise hangi branşta/ branşlarda katılırsınız ?
 ().....
 ().....
 ().....
21. Cevabınız "hayır" ise nedenini/ nedenlerini yazınız.
 ().....
 ().....

BIBLIYOGRAFYA

- Arvinliler Rehberi*, Livene Ajans ve Yayıncılık, İstanbul 1989.
- Beden Terbiyesi ve İl Spor Müdürlüğü, *Artvin ve Spor*, Artvin 1988.
- Erdem, Selman, *Sosyoloji*, Elif Ofset, İstanbul 1982.
- Erdem, Selman, *Psikoloji*, Fil Yayınevi, İstanbul 1982.
- Erkal, E. Mustafa, *Sosyolojik Açıdan Spor*, II. Baskı, Kutsun Matbaa ve Reklamcılık, İstanbul 1992.
- Keten, Mustafa, *Türkiye'de Spor*, II. Baskı, Ankara 1993.
- M.E.G.S.B., *Okullarda Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programları*, M.E.B. İstanbul 1988.
- Özata, Erol, *Basketbolun Altyapı Organizasyonu İstanbul İli Uygulaması Yabancı Ülkelerle Mukayesesi*, (Yayınlanmamış doktora tezi), İstanbul 1988.
- Özbaylar, Sabri, *insan Davranışlarının Sınırları ve Spor Psikolojisi*, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul 1983.
- Seraslan, M. Zahit, *Spor Pazarlaması Sporun Kitlelere Yaygınlaştırılmasında Pazarlama Tekniklerinden Yararlanma*, (Yayınlanmamış doktora tezi), İstanbul 1990.
- Sümer, Rıza, *Sporda Demokrasi Belgeler Yorumlar*, Güven Matbaası, Ankara 1988.
- T.C. Başbakanlık G.S.G.M., *Eğitim Plânı*, Ankara 1993.
- Tokdemir, Hayrettin, *Artvin Yöresi ve Folkloru*, Ankara 1993.

MAKALELER VE DİĞER KAYNAKLAR

Artvin İli Gençlik ve Spor Müdürlüğü Arşivi, 1994.

B.T. (G.S.) Genel Müdürlüğü, **1993 Bütçe Sunuş Raporu.**

D.İ.E., **Genel Nüfus Sayımı**, 1990.

*** Spor Tesislerinin İllere Göre Sayısal Dağılımı.**

Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü Meteoroloji Bülteni, 1974.

Seraslan, M. Zahit, **Kurum ve Kulüplerin Kuruluş Amaçları ve Türk Sporu İçindeki Yeri**, M.Ü. Spor Bilimleri Dergisi, sayı: 1, İstanbul 1989.

Üçışık, Fehim, **Yüksek Öğretimde Beden Eğitimi ve Spor**, M.Ü. Spor Bilimleri Dergisi, sayı: 1, İstanbul 1989.

Yılmaz, M. Ali, **T.B.M.M. Plan Bütçe Komisyonundaki 1992 Yılı Bütçe Konuşması.**

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
BÜYÜKOKUL İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ